

Voorvisie Verslag

Commissie Mobiliteit & Financiën

Datum commissievergadering	:	12 juni 2017 29 juni 2017
Commissievoorzitter plv.	:	H.W. Struben
Commissiegriffier	:	mw. M. Spoor-Hendriks
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 5308 / spoorm@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter
Commissiegriffier
Leden van de Commissie

H.W. Struben
mw. M. Spoor-Hendriks
CDA : H. de Graaf en D.G. Heijnen
ChristenUnie-SGP : D.G.M. Ceder en M.C.A. Klein
D66 : A.E. Tijssens en Z. Yurdakul
GroenLinks : S. van Berkum en mw. Z. Pels
ONH : J.H. Leever
PvdA : mw. E.M. van Duijn, N. Papineau Salm en X.J. den Uyl
PvdD : F. Zoon
PVV : J.J.A.M. van Hooff
50PLUS : mw. O.A.C. de Meij
SP : J.M. Bruggeman en W. Hoogervorst
VVD : mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee en J.P.M. van Straaten

Gedeputeerden
Ambtenaren/deskundigen

mw. E. Post (VVD) en C. Loggen (VVD) - t/m agendapunt 7b)
Randstedelijke Rekenkamer, mw. A.W.C. Hoenderdos-Metselaar
(agendapunten 6a en 6b)
mw. W. Cavens (agendapunt 7a)
zie agendapunten 2 en 8
mw. I.L. Vos (Moneypenny BV)

Insprekers
Notulist

Afwezig:

M. Deen (PVV) en mw. P.E. Kirch-Voors,

Agenda

- 1. Opening en mededelingen
- 5 2. Inloophalfuur
- 3. Vaststelling agenda, verslag vorige vergadering, Strategische agenda, moties en toezeggingenlijsten en C-agenda
- 4. Rondvraag portefeuille de heer Remkes
- 5. Rondvraag portefeuille de heer Loggen
- 10 6. A-agenda Algemeen
- 6a. Randstedelijke Rekenkamer, Voordracht concept begroting Randstedelijke Rekenkamer 2018
- 6b. Randstedelijke Rekenkamer, Voordracht benoeming plaatsvervangend bestuurder Randstedelijke Rekenkamer
- 7. A-agenda Financiën
- 15 7a. Jaarstukken 2016
- 7b. Kaderbrief 2018
- 8. A-agenda Mobiliteit
- 8a. Mobiliteit: Voordracht tweede actualisatie PMI
- 8b. Beheer en Onderhoud: Tussentijdse kredietaanvragen PMO
- 20 9. B-agenda Grondzaken
- 9a. Grondzaken: evaluatie uitvoeringsregels pacht 2017
- 10. B-agenda Mobiliteit
- 10a. Mobiliteit: Concept-vervoerplan 2018 Haarlem-IJmond
- 11. Rondvraag portefeuille mevrouw Post
- 25 12. Sluiting
- 13. C-agenda Mobiliteit
- 14. C-agenda Financiën
- 15. C-agenda Grondzaken

30 **1. Opening en mededelingen**

De **voorzitter** opent om 13.00 uur de vergadering en verwelkomt alle aanwezigen. Het aangekondigde experiment met video-opname werkt nog niet.

Mededelingen:

35 Een bericht van verhindering is ontvangen van de heer Deen en mevrouw Kirch.

2. Inloophalfuur

De **voorzitter** meldt dat zich 6 sprekers hebben aangemeld.

40 De heer **Tabak** spreekt in over de uitbreiding van de A27, waarvoor € 2,5 miljard is gereserveerd. Er is dus geld. Een geluidsscherm kan dus worden geplaatst. De gemeente Hilversum heeft in 2010 zienswijze ingediend, maar één en ander is door de Crisis en Herstelwet achterhaald. De kerntaak van de provincie is om toezicht te houden op de uitvoering van wettelijke taken. De heer
45 Tabak roept de provincie op iets te doen. Er is sprake van onzorgvuldig bestuur. De aanwonenden wonen letterlijk op een verkeersknooppunt. Dit brengt grote gezondheidsproblemen met zich mee. Woningen zijn onverkoopbaar, vanwege het enorme verkeerslawaaï. De voordelen zijn voor alle weggebruikers en de nadelen zijn voor de bewoners van het gebied. Door de aansluiting op de A27 zoveel dichterbij te plaatsen, bespaart Rijkswaterstaat € 22 miljoen.

50 De heer Tabak roept Provinciale Staten op om zorg te dragen voor de plaatsing van een voldoende breed en hoog geluidsscherm, waarmee recht wordt gedaan aan de wettelijke voorkeur.

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) was ter plekke. De Rijksoverheid moet de omwonenden ondersteunen. De heer Van Berkum is benieuwd of de heer Tabak gaat inspreken bij de commissie NLM, de geluid- en milieutak.

55 De heer **Tabak** zal dat graag doen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt hoeveel bewoners concreet gezondheidsproblemen ondervinden als gevolg van de uitstoot van fijnstof.

60 De heer **Tabak** antwoordt dat in de directe omgeving twaalf bewoners hart en vaatklachten hebben. Veel meer mensen wonen er niet aan de onderzochte weg. De wijk zelf is veel groter. Het onderzoek van GGD/RIVM stelt dat men zich in Hilversum wat gezonder voelt dan in de rest van Nederland. Dit onderzoek klopt voor deze wijk niet.

65 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) is benieuwd of gevelisolatie een optie is, zodat de geluidsoverlast afneemt?

70 De heer **Tabak** wil ook graag in de tuin zitten. Dan heb je niets aan gevelisolatie. Bij bestaande woningen liggen de geluidsnormen lager.

De heer **Bruggeman** (SP) begrijpt van de spreker dat de kosten voor geluidschermen € 2 miljoen tot € 3 miljoen bedragen. Om hoeveel meter geluidsscherm gaat het?

75 De heer **Tabak** antwoordt dat het gaat over anderhalve kilometer. Een geluidsscherm kost ongeveer € 269 per vierkante meter. Afhankelijk van de vorm kan dit bedrag wat hoger uitvallen. De bewoners vragen niet om het meest geavanceerde scherm.

80 De heer **Tijssens** vraagt of door de heer Tabak bij het Rijk tegen een muur wordt aangelopen. Denkt de heer Tabak bij Provinciale Staten het antwoord te vinden?

85 De heer **Tabak** is in gesprek met Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat is gebonden aan bepaalde eisen. Dit zouden bovenwettelijke maatregelen zijn volgens Rijkswaterstaat. De bewoners zijn het daarmee oneens. Elders in het land worden wel geluidschermen geplaatst. Van de besparing van € 22 miljoen bij Hilversum kan best € 2 miljoen worden gebruikt voor het plaatsen van geluidschermen.

90 Mevrouw **Barnstein** sprak vorige maand al in. Daarna ontving zij een e-mail van de griffier. Vanwege het beleidsveld is hierin geen formele rol weggelegd voor deze commissie. Dit is te kort door de bocht. Mevrouw Barnstein merkt op dat deze kwestie wel degelijk valt onder de integrale verantwoordelijkheid van de provincie. Het gaat om de onderwerpen handhaving, leefbaarheid en milieu. De leefbaarheid in de wijk wordt verergerd door de overheid. Ziektebeelden kunnen feitelijk

worden gerelateerd aan een te lange blootstelling aan een hoge geluidsbelasting als gevolg van verkeerslawaaï van de A27.

95 De A27 is een Rijksaangelegenheid. Het gaat hier over milieu en leefbaarheid rondom de rijksweg daar zijn desbetreffende Gedeputeerde Staten daarop aanspreekbaar en valt het in die zin wel degelijk onder de verantwoordelijkheid van de provincie.

100 In vervolg op haar eerder gestelde hulpvraag om de gemeente Hilversum te steunen, het project A27/A1 wordt op grond van de Crisis- en Herstelwet uitgevoerd, ontvangt deze commissie een kopie van de vraag om de verwezenlijking van ruimtelijke en infrastructurele projecten in het kader van de Crisis- en Herstelwet. Gemeenten en provincies kunnen bij ruimtelijke gebiedsontwikkelingen kaders stellen. De overheid moet waken over haar burgers Dat is hier niet gebeurd. Mevrouw Barnstein roept Provinciale Staten op om samen met gemeente Hilversum naar Rijkswaterstaat te stappen om te zien of er coulance mogelijk is, of om aan de andere kant financiële steun te bieden.

105 De heer **Van Berkum** (GL) roept op om in de commissie NLM in te komen spreken.

Mevrouw **Hoving** Bij A13 en A16 hebben gemeenteraden in moties aangegeven dat omwonenden geen toename van geluidshinder mogen ondervinden en de maximale geluidshinderwaarde 50 dB moet zijn. De minister is verantwoordelijk voor het bereiken van de wettelijke voorkeur
110 geluidshinderwaarde, die in 2017 is vastgesteld op 48 dB. De regionale overheden dienen zich bezig te houden met aanvullende maatregelen. Gemeenten en Provincie Zuid-Holland hebben samengewerkt om geluidschermen te plaatsen, om daarmee de omwonenden te beschermen. Het treffen van bovenwettelijke maatregelen valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie en de gemeente.

115 Mevrouw Hoving roept op om aan de volgende dringende oproep gehoor te geven. Omdat het tracébesluit in 2011 in de ijskast is gezet en omdat in 2014 de Crisis- en Herstelwet is ingevoerd, kon de gemeente geen nieuwe zienswijze indienen. Rijkswaterstaat is overgegaan op het Haarlemmermeermodel. Nu komt er een zevenbaans weg, met een afslag op 150 meter afstand van huizen. De geluidshidernorm is verhoogd naar 58 dB door Rijkswaterstaat. De gemeente Hilversum
120 en de provincie Noord-Holland hadden de randvoorwaarde kunnen stellen dat het geluid binnen de wettelijke norm van 48 dB moet komen. Er is een oplossing: een bovenwettelijke maatregel die voorziet in een geluidscherm van anderhalve kilometer lang. Mevrouw Hoving roept de Statenleden op om de situatie ter plekke te komen bekijken en het thema op de agenda te zetten.

125 De heer **Tijssens** verzoekt de voorzitter om de inspraak door te geven aan de commissie NLM

De **voorzitter** zegt toe dat dit zal worden doorgegeven.

130 Mevrouw **Verweij** vraagt de commissie- en Statenleden ter plekke te komen kijken naar de bewoners door de overheid aangedane situatie. Al meer dan 20 jaar walst de overheid over de West Indische buurt. Het tracébesluit van 2010 is herzien in 2014. Burgers moeten dit waarnemen uit een advertentie in de plaatselijke krant of in de Staatscourant. Niet gelezen betekent voor de burger dat de gezondheid, leefbaarheid en financiële gevolgen zwaar worden aangetast.

135 Gemeente en overheid hebben de situatie ter plekke niet laten uitleggen door Rijkswaterstaat, met welke reden de afslagen meer naar de buurt te brengen in plaats van 200 meter naar de andere kant? Het traject heeft desastreuze gevolgen voor de leefbaarheid en het milieu. Tot op heden is geen gehoor en geen toezegging van de gemeente en de overheid voor een compensatie in de vorm van een geluidscherm. Waarom worden burgers niet gehoord? Waarom wordt hun leefbaarheid en toekomst afgedaan in e-mail van 4 regels?

140 De **voorzitter** deelt mee dat de heer De Wild had aangekondigd te willen inspreken, maar hij is helaas wegens ziekte verhinderd.

145 De heer **Buis** (Dorpsraad Broek in Waterland) spreekt in over de plannen voor een onderdoorgang. Deze commissie gaf een akkoord voor het uitwerken van het idee van de dorpsraad in 4 varianten. De dorpsraad heeft op 27 maart gesproken met de Commissaris van de Koning gesproken. Het is een historisch proces als gevolg van cocreatie. De dorpsraad is tevreden over het proces. De dorpsraad wil de commissie erop wijzen dat het plan van de dorpsraad meer zal gaan kosten dan het huidige budget voor de bereikbaarheid van Waterland. Er zal rekening moeten worden gehouden met
150 een bedrag van circa € 75 miljoen, bij het opstellen van de Kaderbrief 2018.

De dorpsraad heeft met de provincie afspraken gemaakt over cocreatie. Deze zeven afspraken zag de dorpsraad nergens terug. De dorpsraad wil graag transparantie in het proces tot en met de besluitvorming. De heer Buis pleit ervoor om daarover nog een aanvullende afspraak te maken.

- 155 De heer **Van Berkum** (GroenLinks) heeft gehoord wat inspreker zei over het bedrag waarmee rekening moet worden gehouden. Kan de heer Buis uitgebreider aangeven waar de dorpsraad staat in het proces.
- 160 De heer **Buis** (Dorpsraad Broek in Waterland) vertelt dat er nu ateliers c.q. raadplegingen met omwonenden en de regio worden gehouden. Raads- en commissieleden zijn daar als toehoorder bij aanwezig. Twee varianten zullen uiteindelijk worden uitgewerkt. Tijdens het derde atelier, in oktober, worden de meest concrete plannen gepresenteerd.
- 165 De heer **Papineau Salm** (PvdA) was aanwezig bij een atelierbijeenkomst. Wanneer wordt bekend wat de omvang van het bedrag is? Waar doelt de dorpsraad precies op bij de gevraagde betrokkenheid? Aan welke tafel wil de dorpsraad zitten?
- 170 De heer **Buis** kosten meer dan huidig plan voor bovengrondse variant. Meer gaat het kosten. Houd er rekening mee. In oktober kosten per variant bekend.
- 175 De heer **Buis** (Dorpsraad Broek in Waterland) kan niets zeggen over het exacte kosten. Wel is nu al duidelijk dat deze hoger zullen zijn dan de uitgewerkte bovengrondse variant. In oktober 2017 zullen de kosten per variant beschikbaar zijn. De dorpsraad wil tot en met de keuze van variant betrokken blijven.
- 180 De heer **De Graaf** (CDA) hoorde inspreker vragen naar meer transparantie. Wat is zijn ideaalplaatje?
- De heer **Buis** (Dorpsraad Broek in Waterland) vertelt dat het uniek is dat de dorpsraad samen met de provincie de projectcoördinatie doet. De uiteindelijke varianten gaan de politiek in. De dorpsraad zit niet in de stuurgroep. Het betreft een overleg tussen de gedeputeerde en de betrokken wethouders. Dan wordt een keuze gemaakt, die wordt aan Provinciale Staten voorgelegd. Dat laatste stuk is minder transparant.
- 185 De heer **Hoogervorst** (SP) vindt transparantie in het proces heel belangrijk. Mocht de onderdoorgang eruit komen als een variant dan is duidelijk dat dit meer gaat kosten.
- 190 De heer **Ypema** (OMNI vervoervereniging NH) vertelt dat zijn inbreng de vorige keer heel kort was. Namens honderden vrijwilligers van de buurtbussen in Noord-Holland heeft de heer Ypema toch wel wat te zeggen. Hij vertegenwoordigt hier 9 van de 10 verenigingen, die tussen twee en tweëndertig jaar openbaar vervoer aanbieden, waar het eigenlijk niet mogelijk is. In 2016 vervoerden de buurtbussen in de concessie Noord-Holland Noord bijna 250.000 reizigers. Het zou zo moeten zijn dat rolstoelgebruikers zich, zelfstandig, net zo zouden moeten kunnen verplaatsen als ieder ander. Echter het zou ook zo moeten zijn dat eerlijk werk dan eerlijk loon oplevert en dat de vrijwilligers buurtbus wordt opgeheven.
- 195 De 9 buurtbusverenigingen schreven een brief aan de gedeputeerde. De Staten- en commissieleden ontvingen daarvan een kopie. De heer Ypema vertelt over de verschillen tussen beroeps- en vrijwillige chauffeurs in het kader van opleiding, ervaring, boetes, dienstregeling en verantwoordelijkheid.
- 200 De verantwoordelijkheid ligt bij de vrijwillige chauffeurs zwaar op de maag. Het Openbaar Ministerie komt weleens in de buurt. In de grote OV-bussen kan 1 rolstoel mee. Daarbij wordt gebruikgemaakt van een eenvoudig systeem. Een ontheffing is bij een buurtbus niet mogelijk.
- 205 Als de buurtbus rolstoelgebruikers gaat vervoeren, moet het Wmo-vervoer dan worden opgeheven? Die beroepsmensen kunnen dan naar huis. De inspreker tijdens de vorige commissievergadering, de heer Van Keulen is niet zo zeer tegen Wmo-vervoer, maar tegen de organisatie.
- De commissie moet deze inspraak niet opvatten als een dreigement. De buurtbusverenigingen zijn echter geen weglopers. Ze willen graag nog jaren doorgaan. De besturende leden zijn er van overtuigd dat de invoering van een rolstoelplek in de buurtbus, onder de huidige wetgeving, de opheffing van de buurtbusvereniging tot gevolg heeft. Dit is geen klus voor goedwillende amateurs.
- 210 De heer **Zoon** (PvdD) bedankt voor brief. Hoe ziet de buurtbusvereniging haar toekomst bij een krimp van vrijwilligers?
- 215 De heer **Ypema** (OMNI Vervoervereniging NH) kan daarop geen zinnig antwoord geven. Toch is het belangrijk om naar de toekomst te kijken. Bijvoorbeeld: dieselbusjes mogen straks niet meer rijden. Het is lastig vrijwilligers te vinden.

Mevrouw **Van Duijn** (PvdA) is benieuwd of al gesproken is met rolstoelgebruikers? Wat is de visie van OMNI op een eventuele oplossing? Waarom doet één vereniging niet mee?

220 De heer **Ypema** (OMNI Vervoervereniging NH) legt uit dat de heer Van Keulen, inspreker tijdens de vorige commissievereniging, was betrokken bij het begin van die ene vereniging. Hij woont in Andijk en heeft een enorme rolstoel. Het verhaal van de Wmo snapt de heer Ypema wel. De heer Van Keulen is oprichter van die ene buurtbusvereniging en die vrijwilligers willen hem kost wat het kost meenemen.

225 De oplossing zou moeten zijn dat het op dezelfde manier gebeurt als bij de grote bus. De heer Ypema wil de commissie graag uitnodigen om eens te komen kijken.

De **voorzitter** bedankt namens de commissie voor de uitnodiging. Deze zal worden genoteerd.

230 De heer **Van Berkum** (GroenLinks) begrijpt dat loon naar werk de kern van de zaak is. Wat wilt de Ypema daarover zeggen?

235 De heer **Ypema** (OMNI Vervoervereniging NH) legt uit dat voor de inrichting van een rolstoelplek er een passagiersstoel uit de buurtbus moet verdwijnen. Bij de negen verenigingen in Noord-Holland Noord kunnen dan 5400 reizigers in één jaar niet mee, om af en toe een rolstoeler mee te nemen, wat niet zou moeten gebeuren, omdat het veel te ingewikkeld is.

De heer **Heijnen** (CDA) hoorde van buurtbusverenigingen in andere provincies dat zij wel rolstoelgebruikers vervoeren. Wat gebeurt daar wel, wat hier niet kan?

240 De heer **Ypema** (OMNI Vervoervereniging NH) sprak de bouwer van de buurtbussen, die tevens busjes voor Arriva bouwt. Vijftig van dergelijke busjes rijden er rond, waarvan 10 met een rolstoelplek. Ze worden niet gebruikt.

245 De heer **Bruggeman** (SP) vraagt wat de inspreker nu feitelijk wil. Wanneer het te ingewikkeld zou zijn, dan kan dat worden opgelost met een opleiding. Is een ander type bus wenselijk, of moet worden gewerkt met beroepskrachten?

250 De heer **Ypema** (OMNI Vervoervereniging NH) zegt dat een rolstoelbus, zoals die in Enkhuizen rijdt, niet mogelijk is. Het is een auto; geen bus.
Met rijbewijs B mag een chauffeur 8 passagiers vervoeren. Met een rolstoel erbij, zoals in Enkhuizen, gaat het om 9 personen. Van de 70 vrijwillige chauffeurs bij de buurtbusvereniging van de heer Ypema zijn er slechts 5 met een groot rijbewijs.

255 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of te denken valt aan een opklapbare stoel?

De heer **Ypema** (OMNI Vervoervereniging NH) heeft een rijbewijs voor het besturen van een voertuig ingericht. Als er een klapstoel in wordt aangebracht, dan blijft het voertuig ingericht, ook wanneer die stoel niet wordt gebruikt.

260 De **voorzitter** bedankt alle sprekers voor hun komst en inbreng.

3. Vaststelling:

Agenda

265 Mevrouw **Boelhouwer** (SP) deed het verzoek om een vraag over de Woonbotennota te agenderen. Gezien de overvolle agenda gaat zij ermee akkoord dat die vraag in september 2017 op de agenda komt.

270 Gedeputeerde **Post** heeft begrepen dat mevrouw Boelhouwer verduidelijkende vragen heeft over de Woonbotennota. September is ver weg. De gedeputeerde geeft de SP in overweging om de vragen schriftelijk te stellen. Dan volgt schriftelijke beantwoording, of een ambtelijke toelichting.

De **voorzitter** deelt mee dat de agendapunten 7a (Kaderbrief 2018) en 7b (Jaarstukken 2016) qua volgorde worden omgedraaid.

275 De heer **Tijssens** (D66) vertelt dat de fracties van D66 en PvdA vroegen om de behandeling van de ICOMOS brief in deze commissie. Het is van groot belang de dialoog in te gaan, voordat een besluit

wordt genomen over een voorkeurstracé A8/A9. Er zal op zeer korte termijn als commissie bijeengekomen moeten worden om de MER en het ICOMOS-rapport te bespreken.

280 De **voorzitter** komt met een voorstel van de griffie voor een extra vergadering op 20 of 29 juni. Uit een korte inventarisatie blijkt dat de voorkeur uitgaat naar 29 juni 2017. Gedeputeerde Post kan op 29 juni vanaf 19.00 uur aanwezig zijn.

285 De voorzitter constateert dat op 29 juni 2017 een extra vergadering van deze commissie zal worden gehouden.

De agenda wordt vastgesteld.

Verslagen van voorgaande commissievergaderingen

290 *Verslag van de commissievergadering van 8 mei 2017*
Het verslag wordt vastgesteld.

Strategische agenda

295 Gedeputeerde **Loggen** meldt over 'Anoniem solliciteren' dat de landelijke pilots deels zijn uitgevoerd. Een reactie op de resultaten zal door Gedeputeerde Staten worden verwoord in een nota.

300 De heer **de Graaf** (CDA) doet de volgende mededeling over het werkbezoek aan de N201. Het werkbezoek wordt voorbereid door de heren De Graaf, Hoogervorst en Tijssens. Bekeken wordt of het werkbezoek nog voor de zomer, of daarna zal plaatsvinden. In de volgende commissievergadering volgt een memo.

De Strategische agenda wordt vastgesteld.

Moties- en toezeggingenlijst

305 De moties- en toezeggingenlijst wordt vastgesteld.

C-agenda

De commissie heeft kennisgenomen van de C-agenda.

310 **4. Rondvraag portefeuille de heer Remkes**

De heer Remkes is niet aanwezig. Er zijn geen rondvragen ingediend.

5. Rondvraag portefeuille de heer Loggen

315 Van deze rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

6. A-agenda Algemeen

6a. Randstedelijke Rekenkamer: Voordracht conceptbegroting Randstedelijke Rekenkamer 2018

320 Mevrouw **Hoenderdos**, directeur-bestuurder Randstedelijke Rekenkamer is aanwezig voor een eventuele toelichting.

Vanuit de commissie er geen behoefte aan een toelichting.

325 De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk kan worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

6b. Randstedelijke Rekenkamer: Voordracht benoeming plaatsvervangend bestuurder

330 De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk kan worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

De voorzitter bedankt mevrouw Hoenderdos voor haar komst.

335 **7. A-agenda Financiën**

7a. Jaarstukken 2016

De heer **Heijnen** (voorzitter Rekeningencommissie) geeft een mondelinge terugkoppeling vanuit de vergadering van de Rekeningcommissie hedenochtend.

340 De reden van de late toezending van het accountantsverslag en het addendum voor de jaarrekening is dat de accountant ten aanzien van een aantal cruciale onderwerpen, en dan met name de voorziening bodemsanering, pas zeer laat heeft gemeld dat een wijziging nodig was. Dit gebeurde zelfs pas nadat de Jaarrekening 2016 door Gedeputeerde Staten was vastgesteld. Het leidde wel tot een goedgekeurd jaarverslag.

345 Er zijn twee hoofdaandachtspunten, die in het verslag van de accountant naar voren komen. Het moment van informatie vanuit de deelnemingen. Veel energie moet worden gestoken in het controleren van cijfers van onder andere de RON, maar ook andere deelnemingen. De accountant adviseert om die cijfers eerder beschikbaar te laten stellen aan de provincie.

350 De onderbesteding is weer fors en groeiende in de jaren. In de Rekeningencommissie is met de accountant gesproken over eventuele oplossingen. Procesmatig kan worden bekeken of grote wijzigingen eerder, dan alleen bij de jaarstukken, kenbaar zouden moeten worden gemaakt. De accountant bracht nog enkele andere aandachtspunten naar voren zoals de RON, PDENH en bodemsanering.

355 Namens de commissie bedankt de **voorzitter** voor de terugkoppeling. Hij geeft de Jaarstukken 2016 in bespreking.

360 De heer **Van Straaten** (VVD) vertelt dat zijn fractie het betreurt dat het verslag van bevindingen van de externe accountant zo laat beschikbaar is gekomen. Er zijn geen belangrijke zorgpunten over de administratieve organisatie en het functioneren daarvan in 2016.

De rapportage van de accountant had gevolgen voor het resultaat 2016. Het heeft echter geen invloed op het bedrag dat moet worden bestemd in het kader van de Kaderbrief.

365 De Jaarrekening laat een overschot zien van € 44,2 miljoen. Opvallend is dat de besteding van de reserves sterk achter blijft bij de bedragen die waren begroot in 2016. Dat is een zorgelijk punt. De Rekeningencommissie deelt die zorg en denkt na over een oplossing voor hoe dat kan worden voorkomen. Het is ook zorgelijk in het kader van de Wet HOF en het boeterisico dat kan gaan gelden wanneer het EMU saldo negatief uitkomt. Nu zaken die in 2016 niet tot besteding zijn gekomen, alsnog worden besteed dan bestaat het risico dat het EMU-saldo flink gaat oplopen, met een risico op boetes.

370 Het is jammer dat het Programma Groen een totaal afwijkende vorm van rapporteren kent. Dat komt de duidelijkheid en leesbaarheid van de jaarstukken niet ten goede. De VVD hoopt dat met de evaluatie van de begrotingsmodellen meer uniformiteit zal komen in de rapportage over de diverse programma's.

375 Het weerstandvermogen kent bevredigende getallen. Een verklaring voor de lage beheer- en onderhoudskosten voor wegen, OV en vaarwegen is niet te vinden. In de tekst over het operationeel doel (2.1.4) staat een vage uitleg. 68% van de projecten is uitgevoerd. Dat is een onbevredigende verklaring voor een forse onderbesteding van € 13 miljoen.

380 De ICT projecten zijn niet volledig tot uitvoering gekomen. Omvat de onderschijding van € 1,5 miljoen een groot deel van de projecten, of is het tamelijk marginaal?

De heer **Leever** (ONH) geeft een gecombineerde reactie op de jaarstukken 2016 en de Kaderbrief 2018.

385 De jaarstukken, met uitzondering van de Jaarrekening en de Kaderbrief, zijn niet op tijd aangeleverd. Grondige bestudering van deze stukken bleek praktisch onmogelijk. Het streven was om de jaarrekening in maart en april te behandelen. Vanwaar alle vertragingen? In de toelichting vanuit de Rekeningencommissie wordt hiervoor al een algemene verklaring gegeven. Waren er verschillen van inzicht tussen de provincie en de accountant over de jaarrekening?

390 De inhoud van de jaarrekening kan invloed hebben op de inhoud van de Kaderbrief. Op 31 december van elk jaar ligt de jaarrekening vast. De jaarrekening gaat in de tijd aan de Kaderbrief vooraf en moet voor de Kaderbrief op de agenda staan. In de agenda van de commissies EEB en NLM is deze volgorde gebruikt. In de financiële commissies M en F en RWW staat de Kaderbrief voor de Jaarrekening. Waar is de uniformiteit gebleven? Alleen in de commissie EEW was de voordracht aanwezig.

395 Over het karakter van de Kaderbrief merkt de heer Leever het volgende op. Naast kaders staan er ook voorstellen over beleid en begrotingsaanpassingen. De Kaderbrief van weleer was alleen gevuld met kaders. Nu omvat de Kaderbrief veel meer pagina's. Nieuwe beleidsvoorstellen en begrotingswijzigingen horen thuis in de instrumenten die daarvoor bedoeld zijn in de begroting.

Het rekeningresultaat moet € 44,2 miljoen zijn en niet € 26,3 miljoen. De cijfers van de accountant zijn overgenomen.

Op pagina 12 staat dat de vertraging te wijten valt aan een kwaliteitsreview van de accountant. Wat was de aanleiding van deze review? Hoeveel tijd nam deze in beslag en wat was het resultaat? Over de informatievoorziening aan Provinciale Staten merkt de accountant op dat het afschaffen van de Voorjaarsnota mogelijk geen goed besluit is geweest. Nu is er alleen nog de Zomernota. Deze wordt echter pas in het najaar behandeld. Wat doen Gedeputeerde Staten met het advies van de accountant? Komt de Voorjaarsnota weer terug?

De totale reserve staat op €927 miljoen. Ooit was het € 1,6 miljard. Na een eerdere afname tot € 800 miljoen is er nu weer sprong naar € 927 miljoen. De provincie heeft veel reserves in kas.

Ouderenpartij Noord-Holland is voor een robuust financieel beleid en staat achter de langzame afname van de reserves. Nu is er financiële ruimte voor een extra impuls in provinciaal beleid op het gebied van domotica. Hiermee wordt een innovatie- en werkgelegenheidimpuls worden gegeven. Wat is de reactie van de gedeputeerde?

De heer **Van Hooff** (PVV) bedankt de Rekeningencommissie voor de terugkoppeling over de reactie van de externe accountant. Over de besluiten die moeten worden genomen in de jaarstukken zal de PVV-fractie in Provinciale Staten een oordeel geven. Met een aantal zaken zal de PVV niet akkoord gaan.

Bij interruptie vraagt de heer **Yurdakul** (D66) om welke zaken het gaat.

De heer **Van Hooff** (PVV) legt uit dat de PVV met het gehele besluit niet zal instemmen.

Gedeputeerde **Post** vraagt of het klopt dat de PVV niet akkoord zal gaan met het vaststellen van de Jaarrekening.

De heer **Van Hooff** (PVV) legt uit dat de PVV het eens is met wat de accountant zegt. De PVV zou politiek andere besluiten nemen. De PVV gaat akkoord met de jaarstukken, maar de fractie zou andere beslissingen genomen hebben.

Gedeputeerde **Post** kan zich voorstellen dat een fractie het politiek niet eens is met de keuzes die door de collegepartijen gemaakt zijn en de uitvoering die daaraan gegeven is, maar het vaststellen van de jaarrekening gaat om het goedkeuren van wat in de jaarrekening is opgenomen. Als de PVV daar tegen stemt, dan wordt daarmee een merkwaardig signaal afgegeven. Daarmee wordt in feite aangegeven dat het niet klopt wat in de jaarrekening staat.

De heer **Van Hooff** (PVV) herhaalt dat de PVV akkoord gaat met wat de accountant zegt. De accountant gaat akkoord met de cijfers van de provincie. De PVV is blij dat de cijfers geaccordeerd zijn, maar de fractie zou daarin andere beslissingen genomen hebben. Daarom gaat de PVV politiek niet akkoord.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) heeft niet veel opmerkingen. 50PLUS sluit zich aan bij de opmerkingen over de onderbesteding. De fractie veronderstelt dat er nog wel extra geld is voor de bestrijding van ouderenwerkloosheid. De fractie van 50PLUS kondigt een aantal moties aan. Zij zal instemmen met jaarrekening.

De heer **Den Uyl** (PvdA) wijst op de forse onderbesteding. Er zijn veel balansmutaties. Bij zomernota bedroeg de onderbesteding €5 miljoen. Had dat geld achteraf gezien niet beter besteed kunnen worden?

Op alle programma's is onderbesteding, behalve op het programma Mobiliteit. Heeft de gedeputeerde Financiën de gedeputeerde Mobiliteit voldoende in de greep?

De accountant heeft de nodige opmerkingen gemaakt over de toepassing van BVV. Heeft de gedeputeerde het gevoel dat deze organisatie de BBV voldoende in de klauwen heeft?

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) complimenteert de ambtelijke organisatie voor het vele werk dat is verzet. Onderbesteding is al een paar keer genoemd. De begroting moet geen bucketlist worden. Er is werk te doen op het gebied van realistische inschattingen maken. Kijkt men naar waar het mis gaat, dan is GroenLinks verbaasd dat 'fiets' en 'groen' de grotere verliezers zijn ten opzichte van andere programma's. Het is goed om de hele cyclus opnieuw te bekijken en om de begroting realistischer te maken. Gedurende het jaar moeten er niet zoveel wijzigingen zijn. Om de kwaliteit

van de begroting en de jaarstukken te vergroten zou meer burgerparticipatie kunnen worden ingezet. In Zuid-Holland wordt gewerkt volgens het principe V100 van VVD-Kamerlid Duisenberg, waarbij 100 burgers vragen stellen over jaarstukken. Dit kan helpen in het proces om informatie en cijfers duidelijker op papier te zetten.

465

De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) is blij met de goedkeurende verklaring. Daarvoor zijn er complimenten van de fractie. In deze Statenperiode is een record aan onderbesteding behaald met € 100 miljoen. Dat maakt het moeilijk om de begroting als stuurinstrument te gebruiken. De fractie van ChristenUnie-SGP heeft er moeite mee dat hier al een aantal jaren tegenaan wordt gelopen. Het lukt maar niet om der de vinger achter te krijgen waar het nu misgaat. De vraag is hoe hierop grip kan worden gekregen. De Fietsinfrastructuur is een mooi vertrekpunt. Er zit € 12 miljoen in de reserve. Er is € 5 miljoen teruggekomen aan niet 'opgehaalde' subsidies. Waar gaat het mis bij subsidies? Als daarop een antwoord komt, dan is de organisatie beter in staat om in te schatten of subsidies gebruikt gaan worden. Wat is het idee van de gedeputeerde hierover?

475

De heer **Heijnen** (CDA) complimenteert de organisatie voor de jaarstukken. De provincie kent een gezonde financiële positie. De provincie moet juist investeren en reserves afbouwen in plaats van deze opbouwen. Over de onderbesteding moet echt worden gesproken. Dat is iets waarover alle partijen het eens zijn. Ook op de informatievoorziening aan Provinciale Staten valt wat aan te merken. De onderbesteding komt elk jaar weer als een verrassing. Mogelijk is het een idee om in december elkaar informeel bij te praten, zodat eerder bekend is wat er is blijven liggen aan subsidies. Dan is er enig idee van wat er overblijft.

480

Na bestudering van de beantwoording van technische vragen en het voorstel om het volledige bedrag van de voorziening bodemsanering in de reserve te stoppen heeft het CDA verder geen opmerkingen.

485

De heer **Hoogervorst** (SP) sluit zich aan bij het geven van complimenten aan het ambtenarenapparaat. De SP is blij met het positief resultaat. Is het positief resultaat over 2016 onverwacht? Provinciale Staten ontvingen daarover niet eerder duidelijke signalen. Zou de gedeputeerde de positieve resultaten willen toeschrijven aan meevallers, minder tegenvallers, zuinigheid of aan gericht beleid?

490

De heer **Yurdakul** (D66) is blij met de goedkeurende accountantsverklaring. Gezien het korte tijdsbestek is er helaas nog geen reactie van Gedeputeerde Staten daarop.

495

Het belangrijkste thema van de jaarrekening is de onderbesteding. In 2015 is door Provinciale Staten een bedrag van € 598 miljoen beschikbaar gesteld aan Gedeputeerde Staten voor het realiseren van beoogde provinciale doelen. Uiteindelijk is daarvan maar € 488 miljoen besteed. De onderbesteding komt daarmee op ruim €100 miljoen onderbesteding, zijnde een onderbesteding van 20% van het geraamde budget. Dat is een forse overschrijding. Gesteld kan worden dat het niet is gelukt om geplande activiteiten volledig in uitvoering te brengen. Met de projecten op de 'to do list' van de provincie is circa € 70 miljoen gemoeid. De heer Yurdakul staat stil bij de onderbesteding uit de 'reguliere bedrijfsvoering'. Het programma Bereikbaarheid heeft wel een overschrijding. Net als de PvdA vraagt D66 zich af of de gedeputeerde Financiën voldoende grip heeft op het programma Bereikbaarheid? Op alle gebieden is een onderuitputting. Daar kan geen vinger achter worden gekregen. Kunnen Gedeputeerde Staten een verklaring geven voor de onderbesteding?

500

De accountant adviseert om te verwachten majeure afwijkingen op de begroting frequenter aan Provinciale Staten te rapporteren in de vorm van begrotingswijzigingen. D66 sluit zich aan bij het advies van de accountant.

505

Bij interruptie vraagt de heer **Den Uyl** (PvdA) wat allerlei tussentijdse begrotingswijzigingen gaan oplossen. Moet dan ook tussentijds naar de bestedingen worden gekeken?

510

De heer **Yurdakul** (D66) antwoordt dat Provinciale Staten sneller op de hoogte zijn van wat er qua financiën reilt en zeilt. Het is belangrijk om het tijdig te weten als er sprake is van een over- of onderbesteding. Daarmee moet niet worden gewacht tot het einde van het jaar. Actuele zaken moeten tijdig worden gemeld, zodat daarmee iets kan worden gedaan.

515

Over de grondposities en de herontwikkeling Crailoo stelde D66 vragen, zoals over de waardering van de gronden. De spelregels zijn volledig opgevolgd. Er wordt gehandeld in lijn met het grondbeleid. Een duurzame herontwikkeling van het gebied verdient de nodige aandacht. Wanneer gaan Gedeputeerde Staten afspraken daarover met Provinciale Staten delen? Er is een planstudie

520

gemaakt en een waardering opgenomen in de stukken van 2016, maar dat betrof alleen Crailoo Noord. Nu is Crailoo Zuid er ook bij betrokken. Het antwoord is daarmee achterhaald.

525 Gedeputeerde **Post** zegt dat nu niet wordt gekeken naar de herinrichting Crailoo in planologische termen. De provincie is in gesprek met de betrokken gemeenten over verwerving. Het is zonde om tijd en geld te steken in plannen, wanneer gemeenten dat gezamenlijk gaan overdoen. Als de onderhandeling tot succes leidt, dan melden Gedeputeerde Staten de verkoop aan Provinciale Staten. Anders zal binnen de verkoopstrategie, waartoe het college van Gedeputeerde Staten heeft besloten, 530 verder gaan met planologische kant. Op dat moment komen Provinciale Staten dan in beeld. Nu wordt dus energie gestoken in de verkoop van Crailoo.

Het centrale thema is onderbesteding, maar ook de informatievoorziening aan Provinciale Staten, dan wel besluitvorming daarover. Het college had nog geen kans om commentaar te leveren op het 535 rapport van bevindingen. Dat komt 12 juni in het college. Over de reden van de vertraging zou men de accountant moeten bevragen. Het heeft bij het college in ieder geval tot grote ergernis geleid. De interne review is kennelijk een standaardprocedure bij Ernst&Young. Die review leidde tot late aanlevering van stukken. Vervolgens moest er een correctie komen vanwege het vrijvallen van de reserve bodemsanering. Het college van Gedeputeerde Staten heeft geen goed woord over voor de 540 gang van zaken rond de accountantscontrole. Het lijkt de gedeputeerde verstandig om de accountantscontrole opnieuw aan te besteden. Niet het college van Gedeputeerde Staten, maar de accountant moet worden aangesproken op de vertraging.

Vanuit de commissie wordt gevraagd of € 5 miljoen niet beter halverwege uitgegeven had kunnen 545 worden. Dat is makkelijk op het moment dat het een meevaller betreft. Dat wat nu als onderbesteding wordt gezien zijn zaken die volgend jaar alsnog tot besteding gaan komen. In het tweede helft van het jaar kunnen bijzonderheden optreden. Per 30 juni wordt niet het financiële jaar afgesloten. Er worden geen tussentijdse resultaten genomen. Dat is nu eenmaal zo afgesproken. Op de vraag of het zinvol is om in te gaan op het advies van de accountant om tussentijdse 550 begrotingswijzigingen door te voeren, vraagt de gedeputeerde zich op haar beurt af of het toesturen van meer tussentijdse begrotingswijzigingen het overzicht bij Provinciale Staten doet toenemen, of doet afnemen. De gedeputeerde vermoedt dat het laatste het geval zal zijn. Nu komt de informatie keurig gebundeld op een enkel moment in het jaar. Wanneer Provinciale Staten maandelijks worden bestookt met begrotingswijzigingen, verwacht de gedeputeerde dat de Statenleden de kluts zullen 555 kwijtraken.

Bij interruptie wijst de heer **Yurdakul** (D66) erop dat het niet gaat om alle begrotingswijzigingen, maar om majeure wijzigingen. Belangrijke wijzigingen zouden tijdig moeten worden gemeld. Dat vergroot 560 de sturingsmogelijkheid van Provinciale Staten.

Gedeputeerde **Post** is het daarmee eens als het gaat om een meevaller. Wanneer het gaat om sec een verschuiving in het kasritme, dan is de gedeputeerde het niet met de heer Yurdakul eens. Het leidt tot inzicht op dat moment, maar Provinciale Staten kunnen daar verder niet op sturen.

565 Bij interruptie zegt de heer **Yurdakul** (D66) dat een bepaald budget in een bepaalde periode wordt aangewend. Dat is de spelregel. Als een activiteit niet in die vastgelegde periode kan worden uitgevoerd, dan kan het geld ook niet worden besteed. Dat begrijpt de heer Yurdakul. Provinciale Staten heeft er echter een belang bij dat activiteiten tijdig in de beoogde periode worden uitgeoefend en dat daarover controle kan worden uitgevoerd.

570 Gedeputeerde **Post** verwijst naar de aparte verantwoordingscyclus. Provinciale Staten ontvangen daarin halfjaars-, tertiaal en kwartaalrapportages over de grote projecten. Had het Provinciale Staten bijvoorbeeld in het geval van de N23 geholpen als zij in november hadden geweten dat de uitgaven niet voor het hele jaar zouden kunnen worden gedaan?

575 Bij interruptie merkt de heer **Yurdakul** (D66) op dat het niet zo zeer gaat om het woord 'begrotingswijziging'. Het gaat erom dat Provinciale Staten worden geïnformeerd over de voortgang. Wat te doen met de informatievoorziening, als het gaat over een bedrag van € 40 miljoen uit de reguliere bedrijfsvoering?

580 Bij interruptie spreekt de heer **Den Uyl** (PvdA) van een goede discussie. Het gaat niet zozeer om begrotingswijzigingen. Stel dat er halverwege het jaar niet een rekeningoverschot, maar een rekeningtekort van € 5 miljoen zou zijn, dan wordt op dat moment ook niet gevraagd om

- 585 bezuinigingsmaatregelen. Wat dat betreft ziet de heer Den Uyl wel een nadeel bij die benadering. Toch is er behoefte bij Provinciale Staten om tussentijds te weten hoe het met de begroting gaat.
- Gedeputeerde **Post** heeft die worsteling ook. Externe invloeden zijn echter ook van toepassing. Een gemeente kan bijvoorbeeld een vergunning later afgeven dan verwacht. Het verleggen van kabels en leidingen kan tegenvallen. Het kan ook gebeuren dat er minder subsidie wordt
590 aangevraagd, dan waarop vooraf werd gehoopt en waarmee van te voren rekening mee was gehouden. Een groot deel van de oorzaken ligt buiten de invloedssfeer van de provincie. Dat betekent niet dat niet wordt getracht er iets aan te doen.
- Voor het uitventen van de Fietsimpuls is nadrukkelijk aandacht gevraagd in de ambtelijke overleggen met alle gemeenten in de provincie, met uitzondering van de Vervoerregio. Bestuurlijk heeft de
595 gedeputeerde de Fietsimpuls onder de aandacht gebracht bij alle wethouders. Toch valt het tegen. Voor cofinanciering vanuit gemeenten was er minder geld beschikbaar. De gedeputeerde kan vooraf niet voorzien wat gemeenten willen en waartoe ze zelf bereid zijn.
- De gedeputeerde verwijst naar de discussie over het rolstoeltoegankelijk maken van haltes. De provincie heeft daarbij geen stok, maar slechts een wortel om de gemeenten voor de neus te
600 houden.
- Er zijn ook jaren geweest dat er meer projecten waren, dan er geld voor was. Gebleken is dat gemeenten achteraf moeten stellen dat ze het niet voor elkaar kregen om bijvoorbeeld tijdig aan te besteden. Het project werd dan bijvoorbeeld geknipt en deels verschoven naar het volgende jaar, met als gevolg dat subsidiegeld over werd gehouden.
- 605 De gedeputeerde heeft geen directe oplossing voor dergelijke externe factoren. Het college probeert oprecht zo goed als mogelijk te ramen. Wanneer het gaat om verschuiving in de tijd dan is het jammer dat het niet lukt om het geld dit jaar uitgegeven te krijgen, maar dat komt in het volgende jaar wel. Het is dus geen meevaller, maar sec een verschuiving in de tijd.
- 610 Bij interruptie zegt de heer **Heijnen** (CDA) dat het niet zozeer gaat om een formele begrotingswijziging. De laatste begrotingswijziging gaf aan het rekeningresultaat ongeveer € 5 miljoen positief zou uitvallen. Pas driekwart jaar later, in dit geval bij de Kaderbrief blijkt dat het bedrag fors groter is. Dat moment zou eerder moet zijn. De heer Heijnen pleit niet voor een formeel stuk. Informeel is al veel eerder bekend wat ongeveer het rekeningresultaat is. Het zou goed zijn om
615 een moment in te bouwen om dat inzicht te verkrijgen.
- Gedeputeerde **Post** vindt dat erg ingewikkeld. Half december weet de gedeputeerde niet hoe de vlag erbij hangt. Een aantal mutaties wordt na 31 december doorgevoerd.
- 620 Bijvoorbeeld: als het besluit over Distripoort door het college in februari, in plaats van juni, genomen was dan had dat effect alsnog in de boeken van 2016 verwerkt moeten worden. Een prognose op half december is nog niet te geven. Het zou merkwaardig zijn als op basis daarvan vervolgens in januari allerlei voorstellen zouden worden gedaan, waarbij wordt gepretendeerd op een eventuele besteding van een eventueel rekeningresultaat, waarvan pas vandaag de dag bekend is wat het inhoudt. Dat zou geen zorgvuldig beheer van provinciale middelen zijn.
- 625 Aan gemeenten wordt in mei gemeld welke projecten gehonoreerd worden. De gemeenten moeten vervolgens voor 1 november aanbesteden. In de periode van november tot december kan worden gecontroleerd of dat daadwerkelijk is gebeurd. Pas dan wordt duidelijk of subsidie wel of niet wordt verstrekt. Er is dus niet eerder duidelijkheid dan eind november en december.
- 630 Bij interruptie vraagt mevrouw **Pels** of Gedeputeerde Staten kunnen nadenken over een manier waarop Provinciale Staten geïnformeerd worden. zonder dat het leidt tot voorstellen vanuit de Staten, maar dat inzicht kan worden gegeven in onderbesteding.
- Gedeputeerde **Post** zegt dat het informeren bijvoorbeeld zou kunnen plaatsvinden door een 'benen-
635 op-tafelsessie. Dat lijkt haar niet ingewikkeld. Of het Provinciale Staten gaat helpen, is de vraag. De gedeputeerde prak erover met de accountant. De accountant stelde dat de provincie het beheer beter op orde moet krijgen. De gedeputeerde vroeg de accountant om drie suggesties te geven om het beheer beter op orde te krijgen, waardoor er niet langer sprake is van onderuitputting. Het antwoord was dat dit beter op orde kan komen door Provinciale Staten vaker te informeren, met
640 tussentijdse begrotingswijzigingen. Dat is echter geen beheermaatregel, maar een informerende maatregel. Ook de accountant kan niet aangeven hoe deze zaak strakker kan worden georganiseerd. De gedeputeerde is het met iedereen eens die zegt dat de provincie het geld niet moet oppotten, maar dat de provincie moet investeren.

645 Over de Wet HOF en de EMU-norm spreekt de gedeputeerde op gezette tijden met de ministers van Financiën en Binnenlandse Zaken en de staatssecretaris. Zij willen zich houden aan het tijdpad dat daarover eerder is afgesproken. Zolang Europees gezien, geen boetes opgelegd worden, die boetes ook niet doorgelegd gaan worden naar decentrale overheden. Andere overheden komen ook niet tot de volledige besteding. Op basis van de praktijk is er geen reden om niet in te stemmen met het
650 tijdpad. De minister gaf aan dat op het moment dat het bij een van de decentrale overheidslagen tot een probleem zou leiden, hij altijd bereid is om te praten over een oplossing.

Het klopt dat de managementletter in december is vastgesteld, maar die gaat over de tussentijdse en niet over de eindcontrole. Het is een tussentijdse en geen eindrapportage.

655 Op de vraag of het afschaffen van de Voorjaarsnota nu wel een goed idee was, geeft de gedeputeerde ongeveer elke Statenvergadering een antwoord.

De gedeputeerde is het niet eens met de constatering dat er financiële ruimte is voor een extra impuls? Het klopt dat er veel reserves op de balans staan, maar die zijn, met uitzondering van één reserve, alle geoormerkt. Voor het putten uit die reserves voor een financiële impuls is wel de meerderheid in Provinciale Staten nodig.

665 De vraag of de provincie het BBV voldoende in de klauwen heeft, vindt de gedeputeerde een interessante. De herziening van het BVV leidde tot een discussie. In beginsel heeft de provincie het BBV in de klauwen, maar op punten is het BBV niet helder. Deze lijken dan voor verschillende interpretaties vatbaar. De commissie BBV moet dan uitsluitsel geven. Pas dan weet 'de rest van de wereld' waar men aan toe is. Dat soort zaken speelde met name afgelopen jaar.

670 De gedeputeerde is het eens met de opmerking dat de begroting geen bucket list mag zijn. Bijvoorbeeld bij het onderdeel Fiets wordt gewerkt aan een voorstel op basis van de aanbevelingen van de Fietsersbond. Het voorstel volgt spoedig. Een deel van de knelpunten lag bij de gemeenten. Dan geldt opnieuw dat de provincie geen stok heeft, maar slechts een wortel om voor te houden aan de gemeenten. Dat blijft een spanningsveld.

675 Bij interruptie suggereert mevrouw **Pels** (GroenLinks) dat een groter aandeel vanuit de provincie in de cofinanciering kan helpen om gemeenten over streep te trekken om alsnog geld uit te geven aan de realisering van beleidsdoelen.

680 Gedeputeerde **Post** zegt dat op het moment dat een gemeente niet bereid is om te investeren in verkeersveiligheid en maatregelen voor de fiets dan moet men zich de vraag stellen of de provincie dat wel moet doen. Er is een mooie balans gevonden op de helft van de kosten. Voor infrastructuur financiert de provincie 50%. In het verleden was dat meer. Toen kwam er vanuit gemeenten het signaal dat ze van gekkigheid niet meer wisten wat te bedenken om het de provincie maar te laten
685 betalen. Dat is volgens de gedeputeerde niet de juiste weg.

Op de vraag hoe de gedeputeerde het resultaat kwalificeert, kan geen eenduidig antwoord worden gegeven. Soms is het een meevaller en soms een onderschrijding, omdat er een aanbestedingsvoordeel is geweest. Het is een samenspel van meevallers, tegenvallers en
690 onderbestedingen. Het college is altijd zuinig wil alles zo efficiënt mogelijk laten verlopen. Dat is wel degelijk gericht beleid. Het streven is om voor zoveel mogelijk zaken tot besteding te komen, maar dan wel zo efficiënt mogelijk.

695 Inzake de opmerking dat Programma 2 een negatief resultaat heeft en de overige programma's niet verwijst gedeputeerde Post naar pagina 13 Beheer en onderhoud wegen en vaarwegen. Het heeft te maken met de vertraging in het uitrollen van het gebiedscontract, waardoor de bezuiniging, die eerder was bedacht, zich later voordoet. Daardoor is dit een overschrijding geworden.

700 Gedeputeerde **Loggen** zegt over de vraag met betrekking tot € 1,5 miljoen dat dit ongeveer 10% van het budget is. Voor een groot deel is het bedrag doorgeschoven naar 2017.

Tweede termijn:

705 De heer **Yurdakul** (D66) realiseert zich dat er nog geen reactie is van Gedeputeerde Staten op de bevindingen van de accountant, zoals de omgang met onderuitputting. De gedeputeerde hoorde hoe

de commissie erover denkt. De heer Yurdakul hoopt dat er een reactie volgt waarover de commissie tevreden kan zijn.

De commissie wil meer betrokkenheid, door middel van rapportages. Gedeputeerde Staten worden gevraagd om na te denken over het treffen van maatregelen om geen onderbesteding meer in deze mate te laten plaatsvinden.

De heer Yurdakul snapt dat alle energie wordt gestoken in de verkoop van Crailoo, maar hij vraagt zich af hoe de gedeputeerde aankijkt tegen de benodigde aandacht voor duurzame ontwikkeling van het gebied.

De heer **Hoogervorst** (SP) vindt dat tussentijdse rapportages wat te ver gaan. De SP zou graag zien dat bekeken wordt of het mogelijk is om het uiteindelijke jaarrekeningresultaat niet zo onverwacht te laten vallen. Daar gaat het om. De boodschap is om Provinciale Staten mee te nemen in het minder onverwacht maken van het resultaat.

Moeten de subsidies naar gemeenten aanbod- of vraaggericht zijn? Wellicht biedt de provincie subsidieregelingen aan waaraan geen behoefte is. Mogelijk kan dat worden geïnventariseerd?

Gedeputeerde **Post** benadrukt dat de regeling juist vorig jaar behoorlijk is aangepast naar aanleiding van een flinke evaluatie. De aanpassing was onder meer bedoeld om meer tegemoet te komen aan de wensen van de gemeente.

De heer **Heijnen** (CDA) zegt dat niet zo zeer gaat om het voorkomen van overschrijdingen. Dat is een ander type vraagstuk. Het gaat om de informatievoorziening daarover. De verrassing moet minder groot zijn. Er moet een informatiemoment tussen.

De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) wil een derde aspect inbrengen. Voorkomen is niet altijd mogelijk. De informatievoorziening moet beter, maar het stuuraspect moet meer worden benadrukt. Blijkbaar lukt het maar niet om met de begroting te sturen op wat wordt gerealiseerd.

Provinciale Staten kunnen zo weinig met de begroting als stuurinstrument. Het is een gezamenlijk probleem van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. De heer Klein ziet niet snel een oplossing, maar hoe zou daarop toch beter grip kunnen worden gekregen.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vindt het een goed idee om op aangeven van de gedeputeerde een BOT-overleg te plannen, met daaraan voorafgaand een analyse van de onderbesteding en wat bekend is. en ook de vraag welk effect de doorlooptijd heeft op de informatievoorziening.

De heer **Van Straaten** (VVD) verzoekt om een reactie op zijn vraag in eerste termijn over de lage beheer- en onderhoudskosten voor wegen en vaarwegen (pagina 189). Er is een onderbesteding van € 13 miljoen. Voor de verklaring wordt verwezen naar het operationele doel 2.1.4. Daar valt echter geen verklaring te lezen.

Gedeputeerde **Post** verzoekt de heer Van Straaten dergelijke vragen in het vervolg als technische vraag in te dienen.

De gedeputeerde gaat intern navragen of het mogelijk is een analyse te maken van het rekeningresultaat. Het zal Provinciale Staten mogelijk meer inzicht geven, maar de gedeputeerde weet niet of het leidt tot een oplossing van het probleem dat wordt ervaren. Er zijn geen eenvoudige oplossingen denkbaar. Anders was een dergelijke maatregel al lang geïmplementeerd. De gedeputeerde is alleszins bereid tot het voeren van een gesprek, bijvoorbeeld in een BOT-sessie.

De gedeputeerde heeft de boodschap gehoord dat Provinciale Staten niet overvallen willen worden met een verrassend rekeningresultaat en meer inzicht willen in wat verwacht kan worden. De gedeputeerde gaat na hoe daar een mouw aan kan worden gepast.

Het rapport van bevindingen van de accountant wordt 13 juni besproken in het college. Daarna volgt de reactie op het rapport.

Als de drie betreffende gemeenten de bereidheid hebben om het Crailoo terrein te verwerven, dan is het aan hen om te bepalen wat er komt. Gedeputeerde Staten vinden daar dan helemaal niets van.

Planologisch gezien is het dan echt aan de gemeenten en niet aan de provincie. Op het moment dat het terrein niet wordt verkocht is de provincie zelf aan zet. Inmiddels is de provincie tien jaar in overleg met de gemeenten. De gedeputeerde kan zich voorstellen dat de provincie dan zelf de planologische voortgang van de ontwikkeling oppakt. Het wordt na tien jaar tijd dat daar iets gebeurt. Nu verloopt het niet voortvarend.

Mevrouw **Cavens** (Planning & Control en Informatievoorziening) legt uit dat het staatje op pagina 189 betrekking heeft op beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. Dat bestaat voor een deel uit het dagelijks beheer. Dat is terug te vinden in de exploitatie. Het groot onderhoud kan worden teruggevonden in de voorziening. De staatjes sluiten niet makkelijk op elkaar aan. Op pagina 317 staat de voorziening toegelicht. De exploitatie staat in Programma 2 toegelicht. Om de staatjes op elkaar te laten aansluiten, zal even moeten worden gepuzzeld.

7b. Kaderbrief 2018

De **voorzitter** deelt mee dat de vragen van GroenLinks in het ongerede zijn geraakt. Gedeputeerde **Post** heeft de vragen inmiddels langs zien komen. Het streven is dat Groenlinks de beantwoording 15 juni a.s. ontvangt.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) bedankt hiervoor. Zij vraagt zich nog wel hoe de antwoorden, indien gewenst, nog kunnen worden besproken?

Gedeputeerde **Post** stelt voor dat GroenLinks eventueel aanvullende vragen of opmerkingen per e-mail toezendt.

De **voorzitter** geeft de Kaderbrief 2018 ter bespreking aan de commissie

De heer **Yurdakul** (D66) constateert dat de meerjarenbegroting sluitend is en zelfs een positief saldo heeft. Dat zegt niet dat de provinciale financiën toekomstbestendig zijn. Het begrotingsoverschot zal worden benut om zaken uit het collegeakkoord te verwezenlijken.

De prijzen zijn geïndexeerd, waardoor alle geplande projecten kunnen worden betaald. D66 vraagt zich af hoe het staat met de gesubsidieerde instellingen. Uit de beantwoording van technische vragen kan worden opgemaakt dat de deur op een kier staat. Dat is anders dan voorgaande jaren. Voor de gesubsidieerde instellingen moet een passende oplossing worden gevonden. Wat houdt dat in? Worden via de subsidies prijscompensaties doorgevoerd?

Over de toekomstbestendigheid vraagt D66 zich af hoe verdere prijsstijgingen kunnen worden voorkomen?. Deze leggen een structurele druk op de meerjarenbegroting.

D66 is tevreden over het voornemen van Gedeputeerde Staten om de openbare verlichting over te schakelen op LED. Ontevreden is D66 over de wijze waarop de reserve bedrijfsvoering een eigen leven gaat leiden in de financiële stukken van de provincie.

Het uitplaatsen van RUD's (Regionale Uitvoeringsdiensten) leidt tot een reductie van 90 werkplekken en een besparing op de huurwaarden. Daaruit dient ook een reductie van kosten gerealiseerd te worden ten behoeve van informatiebeveiliging en -beheer. Dat is in de technische beantwoording achterwege gebleven, of is er een andere reden waarom de heer Yurdakul daarvan niets terugziet?

De personele omvang van de organisatie in 2020 zal op hetzelfde niveau zijn als nu. Hoe verhoudt dat zich met de voorgenomen besparing op de ambtelijke organisatie; de houtskoolschets?

De heer Yurdakul is zeer content met de Kadernota.

De heer **Hoogervorst** (SP) vindt dat het eerste deel van de Kaderbrief een goed overzicht geeft van de ontwikkelingen, die hebben geleid tot de huidige stand van zaken in de economie. In hoofdstuk 2 en 3 mist de SP het overzicht van de ontwikkelingen in de provincie die rechtstreeks zijn af te leiden uit het beleid en de beleidskeuzes van Gedeputeerde en Provinciale Staten.

Het is goed dat in IPO-verband wordt meegepraat over de inzet van het gemeente- en provinciefonds. Welke inzet heeft het IPO in deze bespreking?

Er wordt gesproken over een toename van inkomsten uit de motorrijtuigenbelasting. In de Kaderbrief worden daarover schampere opmerkingen gemaakt. Dit veroorzaakt een dubbel gevoel. Enerzijds is het meer geld verdienen goed voor de provinciekas, maar de oorzaak moet iedereen toch zorgen baren. Meer autobewegingen, meer asfaltkilometers, minder voordelen voor duurzame auto's. Dit alles is zorgelijk voor milieu en klimaat. Hoe kijkt de gedeputeerde hier naar?

Smart Mobility kan een deeloplossing zijn voor minder CO2-uitstaat, maar er zal toch minder auto gereden moeten worden.

Ten aanzien van de bedrijfsvoering is de SP het met Gedeputeerde Staten eens dat er veel aandacht moet zijn voor het op orde zijn en houden van de organisatiestructuur. Daarbij past ook een goede zorg voor de digitale infrastructuur, waar bij de digitale veiligheid moet worden meegenomen. Voorkomen moet worden dat met de security opgave achter de feiten aan wordt gelopen, als dat al niet het geval is.

De heer **Heijnen** (CDA) bedankt voor de Kaderbrief en de heldere antwoorden op de technische vragen. Nieuwe beleidsvoorstellen van Gedeputeerde Staten zijn nog niet altijd concreet. Dat geeft ruimte voor Provinciale Staten om op thema's te sturen. De heer Heijnen verwacht dat Gedeputeerde

en Provinciale Staten dat samen oppakken en met elkaar spreken over concrete voorstellen. Dit gaat verder dan alleen de uitvoering door Gedeputeerde Staten.

830 De Kaderbrief leest niet altijd erg fijn. Voor de financiering van nieuwe beleidsvoorstellen worden niet alleen naar extra inkomsten uit het rekeningresultaat 2016 meegenomen; er wordt ook betaald uit de reeds eerder gestelde reserves. Zo wordt Techport betaald uit de een restant van de reserve Herstructurering Bedrijfsvoering, maar dat staat er niet. Kan de gedeputeerde dit bevestigen? Ook de inzet van de reserve binnenstedelijk bouwen voor het OV-knooppuntenbeleid bevalt het CDA niet.

835 Het CDA is van mening dat er geen geld bij die reserve moet worden weggehaald. Is dit geen oneigenlijk gebruik?

De heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) bedankt voor de Kaderbrief. De provincie staat er goed voor. De fractie van ChristenUnie-SGP is daar blij mee. Over het algemeen is de fractie tevreden over hoe de kaders uiteen worden gezet.

840 Ten aanzien van de nieuwe beleidsmaatregelen wordt een summiere opsomming gegeven. Dat maakt het lastig om een beeld te vormen over de maatregelen waaraan het geld wordt uitgegeven. Kan de gedeputeerde de nieuwe beleidskeuzes in de toekomst uitvoeriger motiveren? Bijvoorbeeld: de begroting en uitleg rondom Smart Mobility zijn onvoldoende SMART geformuleerd. Het college wil

845 er € 11 miljoen voor uittrekken. Waarom? Wat doet het college met dat geld? Wie krijgt het geld? Voor het bedrag van € 8 miljoen voor duurzame infrastructuur geldt dezelfde vraag. Mogelijk moet het college daarin ambitieuzer zijn en willen Provinciale Staten daarvoor mogelijk meer geld uittrekken. Lukt het met voornoemd bedrag om alle bruggen in Noord-Holland energieneutraal te maken, of betreft het alleen een project als Solarroad?

850 Mevrouw **Pels** (GroenLinks) ziet een probleem. Het lukt niet om doelen te realiseren. De middelen die overblijven, worden gebruikt om gaten in volgende jaren te dichten, ook op programma's, waardoor net zo goed weer een overschot kan ontstaan. Gezien de overschotten in de afgelopen jaren bestaat de kans dat het doorschuiven van beleidsdoelen maar blijft doorgaan. Dat is niet nodig. Eerder was

855 er een negatieve indruk over het provinciefonds en het motorrijtuigenfonds. Het provinciefonds kent nu weer een positieve indruk. Volgend jaar stijgen de bijdragen, met daarmee een structurele toename van de motorrijtuigenbelasting. Wellicht is de provincie te voorzichtig en wordt er jaar na jaar opgepot, terwijl deze middelen juist moeten worden geïnvesteerd. Als jaar op jaar geen belastingverhoging wordt doorgevoerd dan komt er ooit een moment dat het wel moet gebeuren en

860 dan wel met rasse schreden, omdat er dan geen geld is om de vaste lasten te betalen. Het is wellicht beter op de verhogingen gelijkmatig op te voeren? Eventuele gaten kunnen worden gedicht en burgers schrikken niet van een plotselinge belastingverhoging, omdat de provincie door haar incidentele middelen heen is.

865 Bij interruptie vraagt de heer **Yurdakul** (D66) waar GroenLinks vandaan haalt dat de provincie burgers op enig moment moet opschrikken met een belastingverhoging.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) legt uit dat wanneer incidentele middelen worden gebruikt om structurele lasten te betalen en die incidentele middelen houden op enig moment op, dan moet er

870 iets worden gedaan aan de structurele middelen. Een van de redmiddelen is dan de motorrijtuigenbelasting.

Gedeputeerde **Post** vraagt mevrouw Pels om een voorbeeld te noemen waarbij structurele uitgaven met incidentele middelen worden gedekt.

875 Mevrouw Pels (GroenLinks) vertelt dat de incidentele middelen, die nu zijn overgebleven uit het vorige jaar, worden doorgeschoven naar het volgende jaar.

880 Gedeputeerde **Post** vertelt dat die incidentele middelen die overblijven niet worden gebruikt voor structurele uitgaven.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) zegt dat dit niet duidelijk is geworden uit het stuk. Haar fractie zal zich er nog nader in verdiepen.

885 Een aantal doelen wordt zodanig gedefinieerd dat onduidelijk is wat het doel is, of wat de outcome moet zijn. De provincie zet geld in op initiatieven in de verduurzaming van de landbouw en investeert in de verduurzaming van de zeehaveninfrastructuur. Onduidelijk is wat dat wordt. Hoe kunnen Provinciale Staten daarop sturen en beoordelen of het beleid als succesvol kan worden beschouwd.

- 890 De heer **Den Uyl** (PvdA) spreekt van een mooie Kaderbrief. Toch heeft zijn fractie op een aantal punten behoefte aan een nadere toelichting. Wat gebeurt er nu precies op het gebied van de verduurzaming van infrastructuur?
Op een punt schiet de Kaderbrief te kort. Vele provincies zijn volop bezig met de fietsinfrastructuur. Provincie Noord-Holland loopt daarbij volstrekt achter. Er moet meer gebeuren dan wat tot nu toe in
- 895 Noord-Holland is gedaan. Als de provincie verder en meer gaat investeren in de fietsinfrastructuur, ziet gedeputeerde dan mogelijkheden binnen de bestaande budgetten voor mobiliteit, of moet er meer geld bij? Waar zou dat vandaan gehaald moeten worden?
Over de sterke macro-economische tegenvallers is een technische vraag gesteld door D66. Het antwoord is dat het college verwacht dat het nieuwe Kabinet gaat bezuinigen. Is het niet beter om te
- 900 wachten tot er een nieuw kabinet is om te beoordelen of genoemd bedrag van € 8 miljoen nodig is, of vrijvalt?
- De heer **Zoon** (PvdD) bedankt Gedeputeerde Staten en de ambtenaren voor de uitgebreide en heldere technische beantwoording. De PvdD spreekt haar zorg uit over de stijgende kosten van de PMO.
- 905 Volgens de technische beantwoording zal hier na 2019 verandering in komen.
De opcentenbevrozing is feitelijk een verlaging, wanneer men inflatie meeneemt. De fractie ziet graag een koppeling tussen de stijging van de PMO en die van de opcenten. Een motie hiervoor wordt door de Partij voor de Dieren overwogen.
- 910 Inzake Smart Mobility is de fractie positief over mogelijkheden, maar de fractie mist een grof kader.
De huidige Smart Mobility zoals die in de Kaderbrief staat, gaat in het algemeen over autoverkeer. De fractie ziet het graag in een groter geheel, waarbij de fiets en openbaar vervoer worden meegenomen. Dit zou kunnen leiden tot een bredere visie over mobiliteit in zijn algemeen. De PvdD sluit zich aan bij de oproep van de heer Heijnen, waarbij het initiatiefvoorstel kan worden meegenomen.
- 915 Het proces en de onduidelijkheid over de financiële situatie van de onderdoorgang in Broek in Waterland baren de fractie zorgen. Overigens kan het de andere kant op vallen, zoals bij de zeesluis. Als er financiële problemen zijn bij de uitvoering van het project Broek in Waterland dan verwacht de PvdD dat de gedeputeerde daarmee naar Provinciale Staten komt.
- 920 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) sluit zich aan bij de opmerkingen over de onzekere beleidsvoorstellen. De fractie van 50PLUS is verheugd dat er geen verhoging komt van de wegenbelasting. Net als het CDA vraagt 50PLUS zich af waarom de resterende middelen voor Stads- en dorpsvernieuwing en een deel van de middelen voor binnenstedelijk bouwen moeten bijdragen aan OV knooppunten. De middelen moeten voor eigen doelen worden gebruikt. Ten slotte bedankt mevrouw De Meij voor de
- 925 beantwoording van technische vragen.
- De heer **Van Hooff** (PVV) bedankt de ambtenaren voor een goed stuk werk en voor heldere antwoorden. De lijnen zijn helder en de 'bewegwijzering' is goed. De PVV is van mening dat er veel EU maatregelen in de Kaderbrief staan. In de verschillende Statencommissies zal hierover nader worden bericht. De heer Van Hooff gaat er nader op in tijdens de vergadering van Provinciale Staten.
- 930 De heer **Van Straaten** (VVD) vraagt in hoeverre de huidige prestatie indicatoren, die worden gehanteerd in de begroting doorkruizen, aanvullend of vervangend zijn? Dit zou nader aan de orde kunnen worden gesteld bij de besluitvorming over de begrotingcyclus en de modellen die zullen worden gehanteerd.
- 935 Er valt veel geld te bestemmen. Om die reden worden veel voorstellen gedaan. De VVD gaan die op zijn merites beoordelen. Tijdens deze collegeperiode is er sprake van een sluitende meerjarenbegroting. In de jaren na dit college is er zelfs sprake van een fors overschot.
- 940 Gedeputeerde **Post** licht toe dat de uniforme set beleidsindicatoren vooral andere beleidsterreinen gaat. De eerste set betrof met name de financiële kerngetallen. Binnenlandse Zaken heeft laten weten er prijs op te stellen dat ook op andere beleidsterreinen vergelijkende kerngetallen worden opgenomen. Gevraagd is om als provincies met een voorstel te komen. Het is natuurlijk het handigst als het een set beleidsindicatoren wordt, die ook echt wat zegt. Binnen het IPO is daarmee aan de
- 945 slag gegaan. Het is de bedoeling van de minister van Binnenlandse Zaken het overneemt en het laat voorschrijven in een begroting. Het gaat niet doorkruizen wat er nu is. Het zal ook niet hetzelfde zijn. Het is de bedoeling dat de beleidsindicatoren per programma aanvullend zijn.
- 950 De gedeputeerde is erg benieuwd naar de motie, die door de heer Zoon is aangekondigd. Als de opzet wordt gekoppeld aan het PMO dan gaat de provincie waarschijnlijk driemaal zoveel uitgeven aan mobiliteit dan nu wordt gedaan. In beginsel zijn de opcenten een algemeen dekkingsmiddel. Ze

zijn niet specifiek ergens voor bedoeld, net zo min als de gelden die Noord-Holland uit het Provinciefonds krijgt. Wanneer de opcenten specifiek worden gekoppeld aan mobiliteit dan kan veel worden geïnvesteerd in infrastructuur.

955 De stijgende kosten van PMO: gelden voor een heel beperkt deel van de aanleg van nieuwe infrastructuur. Het gaat voor het grootste deel om de verbetering van bestaande infrastructuur en het veiliger maken van de huidige wegen, fietspaden, bruggen en sluizen en vaarwegen. De gedeputeerde vindt de stijging dan minder zorgelijk, dan wanneer het alleen zou gaan om uitbreiding. Het verbreden van wegen lijkt op areaaluitbreiding. De verbreding is in de regel nodig om wegen veiliger te maken. Denk daarbij alleen al aan de veel bredere en zwaardere landbouwvoertuigen.

960 Het proces van Broek in Waterland is niet anders dan bij andere projecten. Na afronding van de onderzoeken wordt advies gevraagd aan de stuurgroep. Het college van Gedeputeerde Staten neemt daarover een besluit en legt dat voor aan Provinciale Staten. Het budgetrecht ligt bij Provinciale Staten. De gedeputeerde ontving tijdens een inloopavond één en ander van de voorzitter van de dorpsraad. Het klopt dat het geld dat destijds door Provinciale Staten gefourneerd is voor de bereikbaarheid Waterland niet voldoende is om een onderdoorgang uit te betalen.

Om te stellen dat provincie Noord-Holland achterloopt qua fietsinfrastructuur dat vindt de gedeputeerde een wat ongenueanceerd beeld. Als wegen worden aangepakt worden tegelijk de aanliggende fietspaden aangepakt. De fietsinfrastructuur wordt dus meegenomen. Het is te kort door de bocht om te constateren dat deze provincie achterloopt. Het beleid is om zoveel mogelijk fietspaden aan te leggen naast provinciale infrastructuur, behalve als daar een goed alternatief voor is, bijvoorbeeld wanneer er een parallelweg ligt, of als de betreffende weg te druk, waardoor het niet plezierig fietsen is. Er is knelpunteninventarisatie. Binnenkort volgt een voorstel over de besteding van middelen aan de fietsinfrastructuur. De gedeputeerde kan geen begrip opbrengen van de opmerking van de heer Den Uyl.

980 De heer **Den Uyl** (PvdA) wijst de gedeputeerde op het Fietssymposium. Het autogebruik neemt af en de elektrische fiets neemt explosief toe. Men zal moeten wennen aan een wereld waarin ook bovenstedelijk er meer fietsvervoer zal plaatsvinden dan in het verleden het geval was. Provincie Noord-Holland moet daarop inspelen.

985 In tegenstelling tot andere provincies is het in Noord-Holland het beleid om zoveel mogelijk naast een provinciale weg een fietspad aan te leggen. Dat zou bijvoorbeeld in Flevoland heel anders kunnen zijn. In Noord-Holland is de situatie anders. Het is te kort door de bocht om te stellen dat andere provincies veel in fietsinfrastructuur investeren en Noord-Holland weinig. Dat is niet het geval. Het aantal strekkende kilometers fietspad in relatie tot de infrastructuur die Noord-Holland heeft niet achterloopt bij andere provincies. In Noord-Holland wordt de investering niet uitgesplitst niet uit tussen weg en fietspad. Het is één project. De gedeputeerde naar het project N36. Het fietspad bij Weesp wordt aangepakt.

990 De heer **Den Uyl** (PvdA) houdt vol dat provincie Noord-Holland achterloopt. De fiets volgt op de auto. Echter de fiets gaat, landelijk, een fundamenteel andere rol spelen. De provincie moet zich daarop oriënteren.

995 Gedeputeerde **Post** wijst op coalitieakkoord, waarin staat dat alle mobiliteiten worden gefaciliteerd. De provincie kan een reiziger niet dwingen om van de een of de andere mobiliteit gebruik te maken. De provincie faciliteert de reiziger in de keuze, die hij of zij maakt om gebruik te maken van het best passende vervoermiddel. Dat is precies wat gebeurt. Als de heer Den Uyl van mening is dat deze provincie achterloopt, dan daagt de gedeputeerde hem uit om aan te geven waar de provincie achterloopt.

1000 De heer **Den Uyl** (PvdA) noemt Velocity. De koning opent op 13 juni de fietssnelweg Arnhem – Nijmegen. Tour de force stelt dat miljardeninvesteringen nodig zijn. Burgers kiezen de elektrische fiets boven de auto. Andere provincies spelen daar proactief op in. De heer Den Uyl is van mening dat Noord-Holland daarin nog een slag kan maken.

Verbaasd wijst gedeputeerde **Post** op de inventarisatie van de Fietssersbond. Dat is de gebruiker.

1010 De heer **Den Uyl** (PvdA) ontkent niet wat met elkaar is afgesproken aan beleid. Hij vindt dat de provinciale infrastructuur vooral bedoeld is voor de auto. De fiets is volgend. De (elektrische) fiets wordt meer en meer gebruikt voor woon-werkverkeer.

- 1015 Gedeputeerde **Post** neemt afstand van die woorden. Als de provincie Noord-Holland investeert in infrastructuur dan is fietsinfrastructuur daar integraal onderdeel van en andersom. Het is een totaalplaatje. De provincie legt niet separaat fietspaden aan. Deze liggen altijd langs provinciale infrastructuur. De provincie gaat niet over recreatieve verbindingen. De gedeputeerde verwijst nogmaals naar het coalitieakkoord, waarin specifiek aangegeven staat hoe daarmee wordt omgegaan.
- 1020 D66 informeerde naar de prijscompensatie van gesubsidieerde instellingen. Die instellingen krijgen niet standaard prijscompensatie. Het kan wel afgesproken worden, als een onderbouwing wordt gegeven.
- 1025 In IPO speelt een aantal onderwerpen als het gaat over het Provinciefonds, namelijk de discussie over korting bij de vorming van een nieuw Kabinet. Er zit een opschalingskorting in de cijfers. Het kan of een efficiency- of een opschalingskorting zijn. Daar lobbyen de provincies over.
- 1030 Er is een motie om vooral te lobbyen om geen korting op het Provinciefonds te krijgen. Recent is de discussie afgerond over de verdeelsystematiek tussen de provincies binnen het Provinciefonds. Eigenlijk zouden er geen herverdelingseffecten uit mogen komen. Het Rijk adviseert de provincies om te kijken naar de overige eigen middelen, zodat daarmee rekening kan worden gehouden bij de verdeling van het Provinciefonds. Met de Kamer is afgesproken dat er tussen nu en 2 jaar een Plan van aanpak moet komen over dat onderzoek.
- 1035 Bij de bespreking van de nieuwe coalitie op landelijk niveau zal naar verwachting ook gesproken worden over de motorrijtuigenbelasting. Het is de vraag of meer motorrijtuigenbelastinginkomsten direct consequenties hebben voor milieu en klimaat. De extra opbrengsten is ook een resultante van de aanpassing van het fiscale systeem. Als er een fiscale stimuleringsmaatregel wordt getroffen, zijn mensen aanzienlijk meer bereid tot het kopen van voertuigen die op zijn minst hybride zijn, dan wanneer die fiscale prikkel eruit gehaald wordt.
- 1040 Om elektrisch rijden te stimuleren werkt Noord-Holland samen met de provincies Utrecht en Flevoland aan een programma voor het plaatsen van laadinfrastructuur.
- Voor Smart Mobility volgt nog een nadere onderbouwing als het gaat over OV-knooppunten. Eerder in deze vergadering is afgesproken dat daarover nader van gedachte zal worden gewisseld in een BOT-overleg. Het is een complex onderwerp.
- 1045 Voor vragen over OV-knooppunten en binnenstedelijk bouwen verwijst de gedeputeerde door naar gedeputeerde Geldhof.
- 1050 Als de provincie investeert in Smart Mobility dan gaat het over samenwerken met partijen. Er gaat geen geld naar bijvoorbeeld Daimler, zoals de heer Ceder veronderstelde. Het geld kan gaan naar onderzoeken of pilots. In het geval van Solarroad heeft de markt financieel bijgedragen, evenals TNO en de provincie. Samen wordt dan tot een product gekomen.
- 1055 Met de opmerking van mevrouw Pels kan de gedeputeerde niet goed uit de voeten. Structurele uitgaven worden structureel gedekt. De voorstellen in de tabel onder paragraaf 5.3 Beleidsvoorstellen zijn incidentele uitgaven. Deze worden dus incidenteel gedekt. Er worden geen incidentele middelen ingezet voor structurele zaken.
- Bij interruptie zegt mevrouw **Pels** (GroenLinks) dat ze mogelijk het verkeerde woord heeft gebruikt. Ze constateerde dat er overschotten van dit jaar worden gebruikt voor het komende jaar. De vraag is waar het positief saldo van komende jaren vandaan komt.
- 1060 Gedeputeerde **Post** zegt dat daarvoor nu juist de Kaderbrief is bedoeld. Daar staat in hoe de middelen worden besteed. Provinciale Staten stellen de kaders vast.
- 1065 Gedeputeerde **Loggen** beantwoordt de vraag over de reserve Bedrijfsvoering. De heren Yurdakul en Den Uyl hebben vorig jaar bij het instellen van deze reserve specifiek gevraagd om een nadere en uitvoerige onderbouwing van deze uitgave. Als Provinciale Staten de uitgave accordeert, loopt die mee in reguliere cyclus. Uitgaven voor dit onderwerp zijn noodzakelijk. Men kan zien waaraan de middelen worden besteed. Het is een heel dynamisch veld, waarin de nodige risico's worden gelopen. Het is de vraag of het ooit klaar is met deze investering. Dit is een eerste aanzet om op niveau te komen. De komende jaren zal blijven worden geïnvesteerd. Dat kan uit de reguliere middelen. Mocht dat anders worden, dan komt de gedeputeerde naar Provinciale Staten terug.
- 1070 Bij interruptie merkt de heer **Yurdakul** (D66) op dat de uitwerking in de Kaderbrief nu wel erg uitvoerig is. Het gaat erom dat de reserve Bedrijfsvoering integraal onderdeel uitmaakt van de organisatie. Spreker is blij dat het integraal onderdeel uitmaakt van de totale begroting van het apparaat.
- 1075

- 1080 Gedeputeerde **Loggen** vertelt dat de reserve Bedrijfsvoering onderdeel gaat uitmaken van de reguliere cyclus. Op de vraag over de uitbesteding van werkplekken is in de technische beantwoording een antwoord gegeven. Kosten die gepaard gaan met werkplekken en de overhead worden niet navenant minder op het moment dat werkplekken worden afgebouwd. Een aantal zaken blijft namelijk aanwezig. Er zullen nog steeds licenties moeten worden afgenomen. Essentiële zaken lopen structureel door, ook al neemt het aantal werkplekken af.
- 1085 Bij interruptie merkt de heer **Yurdakul** (D66) op dat wanneer hij op zijn werk 90 mensen van andere huisvesting zou voorzien, dan ontstaat er een voordeel op huurwaarden. Met 90 mensen minder in de organisatie zijn toch minder licenties, computers en dergelijke nodig? Dat leidt automatisch tot een besparing.
- 1090 Gedeputeerde **Loggen** herhaalt dat bepaalde kosten doorlopen. Denk daarbij aan een aspect als verwarming. De mensen die achterblijven, gaan niet in de kou zitten, omdat er minder werkplekken zijn.
- Tweede termijn:*
- 1095 De heer **Zoon** (PvdD) meent dat opcenten alleen voor wegen werden gebruikt. Is dat beleid veranderd in de afgelopen jaren.
- 1100 Gedeputeerde **Post** antwoordt dat het beleid niet is veranderd. De opcenten zijn altijd een algemeen dekkingsmiddel geweest. Er is geen koppeling tussen opcenten en investeringen in infrastructuur.
- 1105 De heer **Zoon** (PvdD) kondigt een motie aan. Het PMO wordt voor meer gebruikt dan alleen voor de auto. Het kan interessant zijn voor een automobilist om een cent meer te betalen als daarmee iet meer over water wordt getransporteerd. Op dat punt wordt ook een motie aangekondigd door de PvdD.
- 1110 Mevrouw **Pels** (GroenLinks) steunt de PvdA-fractie in haar betoog voor de fiets. Tijdens het symposium zijn heel mooie ideeën naar voren gekomen. Het is belangrijk dat daar aandacht voor is. GroenLinks zal daartoe een motie indienen. De provincie moet meer aandacht gaan besteden aan fietseducatie voor jongeren.
- 1115 Gedeputeerde **Post** licht toe dat daaraan jaarlijks veel geld wordt uitgegeven. Vroeger heette dat BDU. Aan allerlei organisaties op het gebied van verkeersveiligheid geeft de provincie jaarlijks geld voor programma's op het gebied van verkeerseducatie. De gedeputeerde geeft mevrouw Pels in overweging om zich eerst te informeren over wat er daadwerkelijk gebeurt, voordat een motie wordt ingediend.
- 1120 De heer **Ceder** (ChristenUnie) vindt het ingewikkeld om de Kaderbrief vast te stellen en ook de bedragen als pas daarna in detail wordt besproken wat er gaat gebeuren op het gebied van Smart Mobility. Is € 11 miljoen voldoende voor Smart Mobility? Om haar controlerende taak goed uit te kunnen voeren, zouden Provinciale Staten een beter beeld moet hebben van de besteding van genoemde € 11 miljoen, voordat de Kaderbrief wordt vastgesteld. Het is logisch dat de exacte details op een later moment worden besproken.
- 1125 De heer **Yurdakul** (D66) kreeg geen reactie op zijn vraag over de houtskoolschets en hoe de verschillende kosten in de bedrijfsvoering zich daartoe verhouden.
- Gedeputeerde **Loggen** zegt toe dat een schriftelijk antwoord op deze technische vraag volgt.
- 1130 Gedeputeerde **Post** snapt wat de heer Ceder zegt. Dat is nu eenmaal het karakter van de Kaderbrief. Provinciale Staten stellen daarin de financiële kaders vast. Met dat geld wordt voor de invulling zorg gedragen en wordt in sommige gevallen een programma opgesteld. Of het genoeg is, dat is de vraag. Op grond van de financiële kaders wordt invulling gegeven. De uitwerking van de financiële kaders volgt in de begroting.
- 1135 Bij interruptie zegt de heer **Ceder** (ChristenUnie-SGP) dat de fractie niet dezelfde duidelijkheid heeft bij Smart Mobility als bij de andere nieuwe beleidsvoorstellen. De fractie zou graag meer informatie ontvangen.

1140 Gedeputeerde **Post** antwoordt dat die informatie zeker komt. Dat gebeurt deels bij de begroting en deels bij de uitwerking van een programma. Bij verduurzaming van infrastructuur moet bijvoorbeeld worden gedacht aan LED-verlichting. Een en ander kan pas worden uitgewerkt en ingevuld als duidelijk is hoeveel geld er voor is. Dus eerst wordt de Kaderbrief vastgesteld en dan de begroting. Provinciale Staten fourneren eerst het geld. Later volgt de invulling.

1145 De **voorzitter** rondt de behandeling van de Kaderbrief af.

8 A-agenda Mobiliteit

8a. Mobiliteit: Voordracht tweede actualisatie PMI

1150 De **voorzitter** deelt mee dat zich drie insprekers hebben gemeld.

1155 Mevrouw **De Jong** (Stichting Heilloze weg) spreekt in. Nut en noodzaak van de aansluiting op de A9 zijn tot op heden nooit vastgesteld. De financiële kosten worden angstvallig geheim houden. De maatschappelijke kosten worden steeds duidelijker. De aansluiting schaadt het maatschappelijk belang, in plaats van dient.
In de voordracht Tweede actualisatie PMI is niets te vinden over de kosten voor de aansluiting A9. Er is wel degelijk een kostenstijging. In het geval van gemeente Heiloo wordt zelfs gesproken over een artikel-12-status. Sinds 2011 is de financiële situatie van de gemeente niet echt verbeterd. Toch moet Heiloo op grond van de overeenkomst Nieuwe Strandwal enorm veel bijdragen aan de
1160 aansluiting A9. De extra kosten komen inmiddels uit op circa € 25 miljoen tot € 28 miljoen en maken geen onderdeel uit van de overeenkomst. Ze komen grotendeels voor rekening van Heiloo. De Commissaris van de Koning vertelde dat het feit dat deze informatie pas op tafel lag na de besluitvorming over de overeenkomst alles te maken heeft met de inspanningen die de project partners hebben gedaan om eerder tot een overeenkomst te komen, teneinde Heiloo bij het project
1165 te houden in de dynamiek van de gemeenteraadsverkiezingen. Inmiddels raamt de provincie de kosten voor de aansluiting op € 38 miljoen. De forse kostenoverschrijding plus de miljoenenverliezen die Heiloo leed op de woonwijk en het bedrijventerrein, betekenen dat het financiële gat steeds groter wordt.
Om het financiële gat te dichten wil Heiloo dat bedrijven verhuizen naar De Boekelermeer. Op de
1170 huidige bedrijfslocaties mogen dan huizen worden gebouwd. Echter in de wijk Zandzoom mogen niet meer dan 1100 woningen worden gebouwd. Te weinig om de verhuizing van de bedrijven te kunnen financieren. Heiloo vroeg de provincie om meer woningen te mogen bouwen. De provincie zei nee. Er komen minder woningen in de wijk Zuiderloo en de woonvisie wordt losgelaten. Zo kunnen er in Zandzoom meer en duurdere woningen worden gebouwd. Voor wie? Niet voor de regio,
1175 maar voor de Metropoolregio Amsterdam. Dat creëert extra mobiliteit, terwijl dat niet wenselijk is. In de regio Alkmaar worden bovendien te weinig sociale woningen gebouwd. Waarom grijpt de provincie niet in? Laat de provincie zich leiden door bouwend Nederland?
Waarom neemt de provincie niet het rapport van het Planbureau voor de leefomgeving ter harte. Daarin wordt aanpassing van bestaande bouw en geen nieuwbouw geadviseerd.
1180 Heiloo komt een handvol ondernemers tegemoet door hen de mogelijkheid te bieden om met meer winst hun bedrijf te verhuizen. Dit is eigenlijk verkapte staatsteun. Ondertussen bezuinigt Heiloo op de zorg, de Wmo, cultuur en het gemeentelijk groen. De gelden die in het Sociaal Domein niet worden uitgegeven worden via de reserves overgeheveld naar de verliezen op de grote projecten. Uit
1185 voornoemde voorbeelden blijkt dat de aansluiting A9 de maatschappelijke belangen schaadt. Een van de redenen waarom Stichting Heilloze weg tegen deze aansluiting is.

De heer **Hoogervorst** (SP) vraagt of er vanuit de gemeente een signaal is gegeven dat zij dit probleem heeft aangekaart bij de provincie c.q. Gedeputeerde Staten.

1190 Mevrouw **De Jong** (Stichting Heilloze weg) veronderstelt dat de gemeente Heiloo dat niet durft. De partijen van de overeenkomst Nieuwe Strandwal zijn aan elkaar gebonden. Waarschijnlijk zijn er afspraken gemaakt over wie de kosten draagt en dergelijke. Heiloo probeert krampachtig de eindjes aan elkaar te knopen. Het trekt een enorme wissel op de toekomst en op alle maatschappelijke voorzieningen in het dorp.

1195 De heer **De Graaf** (CDA) vraagt aan welk voorbeeld in Zuid-Holland wordt gerefereerd.

1200 Mevrouw **De Jong** ((Stichting Heilloze weg) verwijst naar een artikel in de Telegraaf. Provincie Zuid-Holland gaat ingrijpen op het woningaanbod. Zij wil daarmee voorkomen dat juist doordat gemeenten geld nodig hebben teveel sociale woningen niet gebouwd worden.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer Stapersma.

1205 De heer **Stapersma** (voorzitter Vogelwerkgroep Midden Kennemerland) spreekt, mede namens Vogelwerkgroep Alkmaar, in over de aansluiting A9. Beide vogelwerkgroepen reageerden op het voorontwerp. Nu hebben zij hun zorgen ingebracht op het voorontwerp bestemmingsplan. De natuurparagraaf in het ontwerpbestemmingsplan omvat een quickscan. Partijen in dit project moeten daaraan aandacht besteden. De provincie gaat hier uiteindelijk nat op bij de Raad van State als dit bestemmingsplan wordt vastgesteld. Beide vogelwerkgroepen adviseren om de quickscan op

1210 te pakken, ook al betekent dat meer onderzoek.

De natuurcompensatie is zodanig dun dat een partij als Landschap Noord-Holland is weggelopen uit het overleg over de natuurcompensatie. Het is voor een deel sigaar uit eigen doos. Het aantal hectaren is gering. De vogelwerkgroepen roepen om de compensatie ruimhartiger in te steken, wanneer echt wordt vasthouden aan het voorliggende tracé. De heer Stapersma verwijst naar de

1215 uitgedeelde kaartjes met betrekking tot weidevogels in Noord-Holland. Het gaat slecht met de weidevogels. Wil de provincie vasthouden aan de huidige variant dan moet ze daarvoor ruimhartig compenseren. Er is het onzalige idee om aan de Lagelaan een viaduct aan te leggen voor fietsers om vervolgens het fietspad recht door het weidevogelgebied aan te leggen. Dat is een heel slecht idee. De vogelwerkgroepen roepen de provincie op dat vooral niet te doen. Het fietspad zal leiden tot

1220 onherstelbare schade voor weidevogels. De provincie zou moeten zoeken naar alternatieven voor het opnieuw doorsnijden van een groen natuurgebied.

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn vanuit de commissie. Hij geeft het woord aan mevrouw Zandvliet.

1225 Mevrouw **Zandvliet** spreekt in als inwoner Heiloo. Haar zorgen zijn groot. Ze raakte betrokken bij denktanksessies voor het verkeersplan in Heiloo. Zeven bewonersgroepen vroegen de gemeente om een dialoog en een second opinion. Zij willen geen draagvlak geven aan het voorliggende nieuwe verkeersplan voor Heiloo. Met de komst van de aansluiting A9 zal de nijpende verkeerssituatie in

1230 Heiloo nog meer verslechteren.

In het kader van de overeenkomst Nieuwe Strandwal worden woningbouw, groenprojecten en de ontsluiting van een bedrijventerrein ontwikkeld. De verkeersintensiteit neemt vooral af op Noord-Zuidroutes. De verkeersdruk neemt drastisch toe op de Oostwestverbinding, in de dorpskern en op gebiedsontsluitingswegen in woonwijken. De afslag A9 zal een aanzuigende werking hebben vanuit

1235 Egmond en Bergen.

De verkeersproblematiek in de dorpskern vraagt al jaren om een oplossing. Bij het actualiseren van het verkeersplan is ingezet op maximale bereikbaarheid en een belasting op maximale grenswaarden per straat. De bewonersgroepen pleiten naast bereikbaarheid ook voor een leefbaar dorp, waarin veiligheid een hogere prioriteit krijgt dan tot op heden. De maatregelen die genomen moeten worden, zullen fors zijn. In de laatste denktanksessie is geconstateerd dat de

1240 bewonersgroepen geen draagvlak kunnen verlenen aan de scenario's die gemeente Heiloo heeft voorgedragen. In de visie op verkeer missen zij op bereikbaarheid en doorstroming de samenhang met leefbaarheid en veiligheid.

In allerlei denktanksessies is meegedacht. De bewonersgroepen voelen zich genooddaakt om het nu verder onder de aandacht te brengen. Mevrouw Zandvliet verzoekt om haar inbreng mee te nemen in de afweging door de provincie, waarin Heiloo een klein stipje is. Heiloo krijgt echter in toenemende mate een grote hoeveelheid verkeer te verstouwen. De kosten voor de afslag A9 lopen op. De bewonersgroepen voorzien dat er straks onvoldoende financiële middelen zijn voor de noodzakelijke

1245 maatregelen om de toenemende verkeersdruk in Heiloo adequaat het hoofd te bieden.

1250 De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt of de bewonersgroepen er vertrouwen in hebben dat zij er met de gemeente Heiloo uitkomen.

1255 Mevrouw **Zandvliet** vertelt dat de bewonersgroepen in ieder geval niet zijn uitgenodigd voor een dialoog met de gemeente.

De **voorzitter** bedankt de sprekers voor hun komst en inbreng. Hij heeft de voordracht ter bespreking aan de commissie.

- 1260 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) vertelt dat de VVD kan instemmen met de actualisatie. Als niet wordt ingestemd met de voorstellen voor tussentijdse zaken dan wordt alles weer vertraagd en volgt opnieuw de discussie over het feit dat er veel geld overblijft.
- 1265 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) bedankt voor de antwoorden op technische vragen. Het antwoord op vraag 4 is onduidelijk. De vraag gaat over project 33: N201, maatregelen tegen geluidsoverlast. Nu zijn proef diffractoren c.q. geluidgoten aangebracht die de overlast kunnen beperken. Als het onderzoek is afgelopen, dan kunnen Provinciale Staten een verzoek doen voor een extra krediet. Komt dit ten goede aan de inwoners?
Voor het overige gaat 50PLUS akkoord met de voordracht.
- 1270 De heer **Zoon** (PvdD) zag het ontwerpbestemmingsplan, inclusief het integraal ontwerp met betrekking tot de A9 – Heiloo. Zijn fractie heeft er technisch gezien problemen mee. Er wordt maximale ruimte gegeven aan de autoverbinding. Natuur en fiets zijn ondergeschikt. De fiets moet wachten op de auto bij de oversteek. Het project staat onder financiële en planmatige druk. Dat is niet terug te vinden op de 'Stand van zaken projectenlijst', die is meegezonden. Wat is de reactie van de gedeputeerde? Wanneer wordt het bestemmingsplan daadwerkelijk vastgesteld?
De PvdD maakt zich zorgen over de verbinding A8-A9, maar is blij met de hoeveelheid OV-projecten, die op de lijst staat. Toch is de automobiliteit wel oververtegenwoordigd.
- 1280 Mevrouw **Van Duijn** (PvdA) vraagt zich af of het fietsverkeer voldoende wordt meegenomen in de uitvoering van het beleidskader Verkeersmanagement. Naar aanleiding van het bezoek aan de verkeerscentrale in Hoofddorp kwam naar voren dat de provincie voorop loopt op het gebied van verkeersmanagement, maar dat de fiets nog onvoldoende meegenomen wordt. Wat is het huidige beleid hiervoor en de visie erop?
- 1285 Is het mogelijk om bij de blauwe golf te zorgen voor goede communicatie met de overige weggebruikers?
- 1290 De heer **Van Berkum** (GroenLinks) zegt over verkeersmanagement in het algemeen dat hij daarover graag wil doorpraten. De provincie besteedt er geld aan, maar wat is de visie van de provincie op de omgang met Smart Mobility en verkeersmanagement. Er liggen grote kansen, maar daar moet meer grip op worden gekregen. De heer Van Berkum roept op om daarover verder in de discussie te gaan. Wat er staat over de projecten dat steunt GroenLinks. Het gaat om veel geld, maar het is belangrijk dat aan de slag wordt gegaan. Uit de inspraak blijkt dat voor de afslag A9 Heiloo vanuit de regio een extra bijdrage van € 3 miljoen wordt verwacht vanuit de provincie. Dit is niet terug te vinden in deze actualisatie! Kan de gedeputeerde hierover meer duidelijkheid geven? Zoals bekend, is GroenLinks geen voorstander van deze afslag.
- 1295 De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) vertelt dat zijn fractie zich kan vinden in de actualisatie.
- 1300 *Mevrouw Van Duijn (PvdA) verlaat de vergadering.*
- 1305 De heer **De Graaf** (CDA) bedankt voor de uitvoerige informatie over PMI en PMO. Er wordt een verhoging gevraagd voor verkeersmanagement. Is daarbij rekening gehouden met het feit dat Zaandam niet wil participeren in centrale brugbediening? De fractie komt nog met een technische vraag over de Geinbrug.
In het project Bereikbaarheid Waterland wordt in het PMI uitgegaan van een bovengrondse verbetering. Er wordt onderzoek gedaan naar een ondergrondse verbetering. Daarvan zijn de financiële gevolgen nog onduidelijk. Verwachten Gedeputeerde Staten dat daarover in de komende periode duidelijkheid kan worden gegeven? Wat is de relatie tussen de stuurgroep en Provinciale Staten?
- 1310 Als optie voor de volgende PMI geeft de heer De Graaf mee om met de gemeenten Bergen en Alkmaar naar een oplossing te kijken voor de N9 en de N510. De Kogerdijk loopt vast. De maatregelen voor een betere doorstroming schijnen niet afdoende te zijn.
- 1315 De heer **Hoogervorst** (SP) merkt op dat de SP zich grote zorgen maakt over de verbinding A8-A9, vooral gezien het feit dat het financiële plaatje vanuit andere partijen moet komen. Blijft de maximale bijdrage vanuit de provincie ook de maximale? Wat moet er nog gebeuren voordat realisatie van het project heroverwogen gaat worden? Heeft de gedeputeerde officieel bericht ontvangen van omliggende gemeenten dat zij in financiële problemen dreigen te komen?

- 1320 In het kader van de bereikbaarheid Den Helder zijn kwartiermakers aan de slag gegaan. In hoeverre worden Provinciale Staten meegenomen in het analyseren van mogelijkheden als de kwartiermakers keuzes hebben gemaakt?
De SP is blij dat zichtbaar wordt dat er flinke vorderingen worden gemaakt met de Westfrisiaweg. De eerdere zorgen van de SP over de N23 blijven.
- 1325 Wordt het, gezien het recente besluit over Distripoort, mogelijk om de afslag N23 alsnog te schrappen? Een deel van de kosten voor de N23 zouden worden gedragen door bedrijven die op Distripoort zouden komen. Hoe wordt dit opgelost?
- 1330 De heer **Tijssens** (D66) zegt dat de voordracht geen grote verrassingen oplevert voor D66. Het is toch lastig om te sturen met het PMI. De heer Tijssens complimenteert de vergadering dat vandaag eerst de jaarrekening is behandeld en daarna de Kadernota. Al jaren wordt in dit huis eerst de begroting vastgesteld en daarna pas het PMI. Die scherpste moet worden vastgehouden. Het PMI geeft inhoud aan de begroting. D66 is niet tevreden over het PMI als instrument. Op welke manier kunnen belangrijke infrastructurele investeringen, zoals fiets en Smart Mobility, worden verenigd in het instrument PMI?
- 1335
- Gedeputeerde **Post** merkt op dat de geluidswerende maatregelen N201 door middel van diffractoren ten goede komen aan de bewoners. De diffractoren zorgen ervoor dat het geluid wordt afgebogen. Aanwonenden hebben dan minder last van het geluid van de weg.
- 1340 Het proces ten aanzien van de aansluiting A9 bij Heiloo heeft langer geduurd dan destijds was voorzien, ondermeer vanwege de uitwerking en de invulling van de woningbouw. Dat heeft ertoe geleid dat er een kostenverhoging in het totale plaatje zit. Vooralsnog is in de overeenkomst afgesproken dat de drie gemeenten aan de lat staan op het moment dat de kosten meer zijn dan afgesproken. De provincie faciliteert de gemeenten daar waar iedereen gefaciliteerd wordt. Als er
- 1345 regelingen zijn in de provincie waarvan iedereen gebruik kan maken, dan staan die ook open voor de gemeenten Alkmaar, Castricum en Heiloo. De gemeenten staan aan de lat, tenzij Provinciale Staten van mening zijn dat het probleem voor die gemeenten moet worden opgelost. Dan wordt het een andere zaak.
- 1350 Bij interruptie zegt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) dat hij vanuit de regio hoort dat er €3 miljoen zou zijn toegezegd door de provincie. Is dat niet waar?
- Gedeputeerde **Post** benadrukt dat er geen geld is toegezegd. De gedeputeerde heeft een overeenkomst gesloten, waarin staat dat als het meer dan €33 miljoen kost, de drie gemeenten
- 1355 daarvoor aan de lat staan. Dat compromis is op enig moment bereikt. Eerst was het € 28 miljoen, maar dat werd € 33 miljoen. Er is een tekort van € 3 miljoen. Als Provinciale Staten wensen dat de provincie dat tekort oplost, dan gaat de gedeputeerde op zoek naar een oplossing voor het probleem. Voor het overige geldt dat de drie gemeenten gebruik kunnen maken van alle regelingen die ook voor andere gemeenten ontstaan. Er is een getekende overeenkomst. Het is in eerste
- 1360 instantie een verzoek van de drie gemeenten geweest om de aansluiting te realiseren. De provincie zou een kleine bijdrage leveren, maar vooral het project trekken. Op het moment dat Provinciale Staten er anders over denken, dan hoort de gedeputeerde dat graag. Ze weet ook dat het een probleem oplost.
- 1365 De vraag of fietsverkeer in verkeersmanagement is meegenomen komt elkaar jaar terug. Elk jaar geeft de gedeputeerde hetzelfde antwoord. Op het moment dat kan worden aangegeven waar de doorstroming van de fiets een probleem is en als de leefbaarheid daardoor een probleem is, dan hoort de gedeputeerde dat graag. Verkeersmanagement is bedoeld voor de doorstroming van het autoverkeer. Daardoor verbetert de leefbaarheid. Als er files zijn in het fietsverkeer dan hoort de
- 1370 gedeputeerde het graag. Dan kan worden gekeken naar het ontwikkelen van een kader voor de fiets.
- Bij interruptie merkt de heer **Papineau Salm (PvdA)** op dat het een vraag is naar aanleiding van het werkbezoek. De ambtenaar zei toen zelf dat het goed was om het fietsverkeer mee te nemen.
- 1375 Gedeputeerde **Post** veronderstelt dat er geen problemen zijn in de doorstroming van het fietsverkeer. Als dat wel het geval is, dan gaat het vaak om heel brede wegen. Dan wordt gezocht naar een ongelijkvloerse oplossing.
- 1380 Bij interruptie **Tijssens** (D66) zegt dat onvoldoende doorstroming bij autoverkeer direct file oplevert. Bij de fiets treedt dan een verlaging van de snelheid op. Deskundigen zeggen dat verbeteren van de

fietsdoorstroming zin heeft in een stedelijke omgeving. Er moet dan niet worden gesproken over files, maar over het verbeteren van de kans van de fiets in de strijd tussen mobiliteiten.

1385 Gedeputeerde **Post** wijst erop dat provinciale infrastructuur totaal anders is dan gemeentelijke infrastructuur. Bij de laatste liggen de kruisingen dicht op elkaar en is het eenvoudiger om een groene golf te creëren. Als het eerste stoplicht bij Uitgeest en het tweede daaropvolgende bij Castricum ligt, dan is het vrij complex om een groene golf aan te leggen.

1390 Bij interruptie zegt de heer **Tijssens** (D66) dat een groene golf kan werken op een ritme, maar deze kan ook op aanbod van verkeer gericht zijn. De heer Tijssens noemt een belangrijke provinciale fietsverbinding tussen Haarlem en Amsterdam. Het is hinderlijk als daar steeds voor een verkeerslicht moet worden gewacht.

1395 Gedeputeerde **Post** merkt op dat de heer Tijssens zelf begon over de groene golf. Als er sprake is van brede provinciale infrastructuur dan ligt de keuze vooral in het scheiden van stromingen door ondergrondse of bovengrondse kruisingen. Dat is de beste doorstrooommaatregel voor iedereen. Auto's beïnvloeden de leefbaarheid. Dat geldt niet voor fietsen. Dat neemt niet weg dat in de inventarisatie van de Fietzersbond ook dit soort knelpunten zaten. Aangegeven is dat wordt geprobeerd die knelpunten op te lossen. De heer Tijssens kan de gedeputeerde niet verwijten dat ze
1400 de kwestie bagatelliseert. Provinciale infrastructuur is niet hetzelfde als wat er binnengemeentelijk speelt. De gedeputeerde voorziet niet dat het handig is om een groene golf aan te leggen tussen Uitgeest en Castricum omdat de afstand daartussen 15 kilometer is.

1405 Bij interruptie merkt de heer **Den Uyl** (PvdA) op dat door de heer Tijssens een goede suggestie is gedaan voor een goede doorstroming.

Gedeputeerde **Post** zegt dat op het moment dat om voorrang gevochten moet worden tussen de auto en de fiets dan voorrang wordt gegeven aan de auto. Dat leidt tot minder uitstoot. De doorstroming op wegen wordt zoveel mogelijk bevorderd, ook voor aanwonenden. Daarna wordt
1410 getracht de fiets zoveel mogelijk te laten doorstromen. Er wordt ook gekeken naar leefbaarheid en veiligheid. Als het gaat over het bevorderen van snelheid voor de fiets, dan valt er binnenstedelijk meer winst te behalen dan op het enkele verkeerslicht op de provinciale weg.

1415 In het kader van de blauwe golf wordt met alle weggebruikers gecommuniceerd. Over de visie op verkeersmanagement had de gedeputeerde nog voor zomer in een BOT-overleg over mobiliteit willen praten en hoe die wordt meegenomen in de Omgevingsvisie. Dat verzoek is bij de voorzitter van deze commissie ingediend, maar niet gehonoreerd. De gedeputeerde had de commissie graag aan de voorkant willen betrekken. Dat gaat niet lukken
1420

De heer De Graaf (CDA) verlaat de vergadering.

De voorzitter licht toe dat het verzoek van de gedeputeerde in de agendacommissie aan de orde is gesteld. De visie op verkeersmanagement wordt behandeld bij de Omgevingsvisie.
1425

Gedeputeerde **Post** had het overleg graag aan de voorkant gehad, zodat er beeldvorming komt en input kan worden geleverd voor de Omgevingsvisie. Er is anders besloten. Dit betekent dat de commissie wordt geconfronteerd met de resultaten die het college gaat inbrengen in de Omgevingsvisie.
1430

Bij interruptie merkt de **Tijssens** (D66) op dat dergelijke procedurele zaken nooit de reden moeten zijn dat te laat wordt geanticipeerd. Hij roept op om daar waar mogelijk op dit vlak een voordracht of een besprekingsstuk zo te routeren dat Statenleden, in welke commissie dan ook, kunnen aantakken.

1435 Gedeputeerde **Post** zegt dat het laatste niet gaat gebeuren. De gedeputeerde wilde juist vanuit de commissie Mobiliteit horen wat er in de Omgevingsvisie moet komen. Er is een startnotitie voor de Omgevingsvisie. Het gaat er niet om wat het college wil, maar wat de commissie wil.

1440 Bij interruptie merkt de heer Van Berkum (GroenLinks) op dat de kwestie in de Agendacommissie is besproken. Er is een punt waarover van gedachte moet worden gewisseld. De heer Van Berkum wil die discussie kunnen voeren.

- 1445 De **voorzitter** licht toe dat is gevraagd om een aparte commissievergadering over de Omgevingsvisie, waarin alle sectoren aan de orde konden worden gesteld. Het Presidium besloot dat het via commissie RWW gaat. Er worden aparte bijeenkomsten georganiseerd, waarin ook Mobiliteit aan de orde kan komen. Er moet ruimte worden gemaakt voor een bijeenkomst waarin mobiliteit aan de orde komt. Getracht wordt dit voor het zomerreces te laten plaatsvinden.
- 1450 Gedeputeerde **Post** vervolgt haar beantwoording van vragen. Er is rekening meegehouden dat Zaanstad niet wil meedoen aan de centrale brugbediening. Wellicht te zijner wel.
De financiële kant van Broek in Waterland is een ingewikkeld vraagstuk. De nadere uitwerking van de variant van de dorpsraad is een vraag van Provinciale Staten geweest en niet die van de regio of de gedeputeerde. Als die variant meer kost, dan gaat de gedeputeerde ervan uit dat daarvoor dekking wordt gezocht.
- 1455 In het kader van de bereikbaarheid zijn afspraken gemaakt met Alkmaar: Daar zit N9 Kogerdijk bij. Op de vraag of de gedeputeerde het bericht heeft ontvangen dat gemeenten in financiële problemen dreigen te komen, antwoordt zij dat zij weet dat Heiloo er moeite mee heeft om een extra bedrag op tafel te leggen. Op de vraag of gemeenten in de problemen komen, moet ze het antwoord schuldig blijven. De gedeputeerde heeft 'financieel toezicht op decentrale overheden' niet in portefeuille. Op
- 1460 de vraag wat de consequentie is voor de totale financiële positie van Heiloo heeft de gedeputeerde geen antwoord.
Voor het project Bereikbaarheid Den Helder moet een definitief plan van aanpak nog worden vastgesteld. Dat plan van aanpak zal ter informatie worden toegezonden.
- 1465 Voor de afslag Distripoort wordt de fundering aangelegd, maar voor de afslag zelf niet. Het is niet zo dat de ondernemers, die op Distripoort zouden komen, een bijdrage zouden leveren. Uit de grondverkoop zou € 6,5 miljoen komen. Nu er geen verkoop plaatsvindt, komt ook die bijdrage niet tot stand. Er is nu een dekkingstekort op de Westfrisiaweg. Eerder was de bijdrage van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu in het kader van bezuinigingen al ingetrokken. Het dekkingstekort is dus ontstaan door het intrekken van deze zogenaamde tweede kraal, het niet komen tot een bijdrage uit
- 1470 Distripoort en de lagere indexering, waardoor de bijdrage van de overige partners lager is. De gedeputeerde weet niet of dat het totaal is. Als zij zeker weet wat het dekkingstekort is komt ze terug met een dekkingsvoorstel. Dit is de inkomsten kant. Dat staat los van het krediet. Het totale krediet is € 78.421 miljoen. Dat blijft het krediet. Aan de ontvangstenkant ontbreken nu wat bijdragen. Daarvoor moet een oplossing worden gevonden.
- 1475 *Tweede termijn*
- 1480 De heer **Tijssens** (D66) had het idee om wat met fietsbeleid te gaan doen. De inzet op Smart Mobility zal worden geïntensiveerd, als de Kaderbrief is vastgesteld. Hoe kan dit in het PMI belanden zodanig dat die structuur wordt aangepast. Het wordt meer een mobiliteitending wanneer men deze afzet tegen de Omgevingsvisie.
- 1485 Gedeputeerde **Post** zegt dat het uitsplitsen per mobiliteit onmogelijk is. De provincie pakt een traject aan, inclusief fietsinfrastructuur. Wanneer dat moet worden uitgesplitst, zullen gesplitste offertes aangevraagd moeten worden bij aannemers. De gedeputeerde verwacht dan de hoofdprijs te moeten gaan betalen. Een PMI per mobiliteit is niet mogelijk
- 1490 De heer **Tijssens** (D66) constateert dat er sprake is van een misverstand. Waar een deel van het mobiliteitsbeleid op termijn in de Omgevingsvisie moet 'landen', zijn er ook investeringen, die op modaliteit geordend zijn. Die zijn nu in het PMI ondergebracht. De heer Tijssens mist een heldere structuur waarbinnen het PMI modaliteiten uit elkaar kunnen worden gehaald, om daarmee aan de slag te kunnen.
- 1495 Bij interruptie vraagt mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) of de heer Tijssens wil dat in de toekomst wordt gesproken over fietspaden, die bijvoorbeeld in een rechte lijn van Den Helder naar Hilversum lopen en waar geen provinciale weg loopt, maar wat wel een provinciaal fietspad zou kunnen zijn. Dat wil hij dan apart in het PMI opgenomen zien. Klopt dit?
- 1500 De heer **Tijssens** (D66) zegt dat op het moment dat investeringen in fietsinfrastructuur op hun eigen merites moeten worden beoordeeld, er meer moet gebeuren dan er afgelopen jaren in het PMI werd gedaan. Het suggereert niet dat los van provinciale wegen gestrekte fietspaden worden aangelegd.
- Gedeputeerde **Post** begrijpt niet wat van haar wordt verwacht. Zij geeft de heer Tijssens in overweging om met een initiatiefvoorstel te komen.

1505

De voorzitter rondt de behandeling van het PMI af.

8b. Beheer en Onderhoud: Tussentijdse kredietaanvragen PMO

1510

Vanuit de commissie zijn er geen opmerkingen. De voordracht kan als hamerstuk worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

9. B-agenda Grondzaken

9a. Grondzaken: evaluatie uitvoeringsregels pacht 2017

1515

Gezien de uitloop in de tijd wordt dit agendapunt aangehouden tot de extra/uitloopvergadering 29 juni 2017.

Gedeputeerde **Post** stelde eerder een technische briefing over pachtbeleid voor. Daarmee had een groot deel van de vragen al beantwoord kunnen zijn. De commissie heeft de gedeputeerde daarvoor geen ruimte willen geven.

1520

10. B-agenda Mobiliteit

10a. Mobiliteit: Concept-Vervoerplan 2018 Haarlem-IJmond

1525

De heer **Bruggeman** (SP) licht toe dat het gaat om haltes en plannen voor opheffing van haltes. De SP is voor eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Binnen de SP is een oplossing gevonden voor opheffen haltes met de virtual busstop app.

1530

In december zullen haltes worden opgeheven in de concessie Haarlem-IJmond. De heer Bruggeman reisde mee op de lijn en checkte handelingen. Het stoppen bij een halte kost maximaal 15 seconden. Wanneer een halte wordt opgeheven, zullen sommige reizigers soms 20 minuten langer moeten lopen om een halte te bereiken. De gedeputeerde beantwoordde schriftelijke vragen met argumenten dat het opheffen van haltes verband houdt met een toekomstvast betrouwbaar netwerk en een duurzame uitvoering van het openbaar vervoer. Het klinkt logisch: als de bus minder stopt, kan deze sneller doorrijden. Uit een rekensom blijkt dat het uiteindelijk per bus op een lijn per dag een seconde reistijdverlies oplevert.

1535

Bij interruptie vraagt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) wat het punt van de heer Bruggeman is. Gaat het om bushaltes langs bijvoorbeeld lijn 2 in Haarlem, wat geen doorgaande lijndienst is, of gaat het om R-netlijnen?

1540

De heer **Bruggeman** (SP) antwoordt dat het om beide soorten, ontsluitende lijnen gaat zoals lijn 82, die R-netlijn 382 moet worden.

Bij interruptie vraagt de heer **Papinea Salm** waar de heer Bruggeman heen wil met zijn verhaal. Wil hij er taxivervoer van maken?

1545

De heer **Bruggeman** (SP) herhaalt dat het gaat om reistijdverlies voor de individuele reiziger. De haltepaal staat daar. Laat deze staan. Het kost niks extra en het levert nauwelijks reistijdverlies op.

1550

Per interruptie vraagt de heer **Tijssens** (D66) zich af waarom haltes opgeheven moeten worden, terwijl het alleen maar voordelen heeft om de halte te laten bestaan.

De heer **Bruggeman** (SP) weet het antwoord niet.

Hij stelt voor de haltes te laten bestaan. Is de provincie, als gesprekspartner in de Vervoerregio, bereid om dit standpunt over te brengen?

1555

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) snapt het betoog. 20 minuten minder lopen naar een bushalte is voor de oudere medemens van groot belang. Zij pleit ervoor dat de gedeputeerde het punt aankaart in de Vervoerregio.

1560

De heer **Tijssens** (D66) is nog niet zover dat hij zijn standpunt overgebracht wil laten worden door de gedeputeerde. Er zal eerst gesproken moet worden over de vraag hoe het ideale punt kan worden bereikt.

De heer **Bruggeman** (SP) vraagt zich af wat erop tegen is om de haltepalen te laten staan

- 1565 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) zegt dat niet kan worden gerekend met een gemiddeld reistijdverlies van een seconde per bus. De concessiehouder zal goed hebben gekeken naar de reden voor opheffing. Eerst zal die reden moeten worden achterhaald. Wellicht ligt er een vervangende lijn?
- De heer **Papineau Salm** (PvdA) stelt vast dat de afstand tot de halte moet worden bepaald.
- 1570 De heer **Van Berkum** (GL) weet dat de afstand van plekken waar mensen wonen tot openbaar vervoer soms problematisch is. Het aanvullend openbaar vervoer zou veel fijnmaziger moeten. Er moet wel onderscheid blijven tussen R-netlijnen en aanvullende lijnen. Dat onderscheid ziet de heer Van Berkum niet in deze discussie. De heer Bruggeman gaat voorbij aan het feit dat een halte ook
- 1575 onderhouden moet worden. Er kan niet ad hoc worden gesteld dat elke bestaande bushalte in stand gehouden moet worden.
- De heer **Bruggeman** (SP) veronderstelt dat de vervoerders vanuit een econometrische opvatting redeneren dat een halte waar enkele passagiers in- of uitstappen moet worden opgeheven.
- 1580 Over routes waar zowel een R-netlijn als een aansluitende lijn ligt, zal men de SP niet horen.
- Gedeputeerde **Post** legt uit dat busboekjes en reistijden niet worden gebaseerd op een gemiddelde halteringstijd. Daar zijn normen voor. Een volgende bus moet dezelfde route rijden als bus ervoor binnen dezelfde tijd. Als een bus te vroeg vertrekt betekent dat een boete, maar die boete is er ook
- 1585 bij te laat vertrek. Een bepaalde betrouwbaarheid wordt nagestreefd. Dat heeft niets econometrische te maken.
- Voor de afstand van haltes verwijst de gedeputeerde naar het Programma van eisen. Als de SP daarop commentaar had, had dat bij het opstellen van het Programma van eisen ingebracht moeten worden. Bij het opstellen van een conceptvervoerplan wordt advies gevraagd bij consumenten- en
- 1590 reizigersorganisaties en gemeenten. Vervolgens wordt getoetst of het vervoerplan voldoet aan het Programma van eisen en het advies van ROCOV en de gemeenten. Daarna stellen Gedeputeerde Staten het vervoerplan definitief vast. Dat is een zorgvuldige manier van handelen.
- Als een vervoerder zou denken dat het in economische zin interessant zou zijn om een bus ergens te laten stoppen, dan zal hij de bus daar laten stoppen.
- 1595 De **voorzitter** beëindigt discussie.

11. Rondvraag portefeuille mevrouw Post

1600 Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

12. Sluiting

De **voorzitter** bedankt de aanwezigen voor hun komst en inbreng en schorst de vergadering om 17.50 uur tot 29 juni 2017.

1605

Vervolg 29 juni 2017 19:00 uur Statenzaal

Aanwezig:

1610	Commissievoorzitter	H.W. Struben
	Commissiegriffier	mw. M. Spoor-Hendriks
	Leden van de Commissie	CDA : D.G. Heijnen en mw. H. Keur
		ChristenUnie-SGP : M.C.A. Klein
		D66 : A.E. Tijssens en mw. I. Zaal
1615		GroenLinks : S. van Berkum en mw. Z. Pels
		PvdA : mw. A.A.J. Jellema, N. Papineau Salm en X.J. den Uyl
		PvdD : mw. L.D. Vermaas (9) en F. Zoon
		PVV : M. Deen en J.J.A.M. van Hooff
1620		50PLUS : mw. O.A.C. de Meij
		SP : mw. J.M.E. de Groot en W. Hoogervorst
		VVD : mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee, mw. A. van Langen- Visbeek (9) en J.P.M. van Straaten
1625	Gedeputeerden	mw. E. Post (VVD) en mw. Geldhof (D66)
	Ambtenaren/deskundigen	P. Lensink (9a),
	Insprekers	zie agendapunt 10a
	Notulist	mw. I.L. Vos (Moneypenny BV)
1630	Afwezig:	H. de Graaf (CDA) en J.H. Leever (ONH)

1635

Heropening van de vergadering van 12 juni op 29 juni 2017 om 19.00 uur

De **voorzitter** heropent om 19:00 uur de vergadering, die op 12 juni om 17.50 uur werd geschorst en verwelkomt alle aanwezigen. Een bericht van verhindering is ontvangen van de heren Leever (ONH) en De Graaf (CDA) en mw. Zaal. De vergadering wordt live uitgezonden.

1640

9 B-agenda Grondzaken

9a. Grondzaken: evaluatie uitvoeringsregels pacht 2017 (tevens uitgenodigd gedeputeerde dhr. Bond en de commissie NLM)

1645 De gedeputeerde Bond is verhinderd de vergadering bij te wonen. Mevrouw Post vervangt hem. De commissie stelde technische vragen, welke zijn beantwoord.

De heer **Lensink**, sectormanager Grond Provincie Noord-Holland, verzorgt een presentatie over de evaluatie van pachtjaar 2017.

1650

Toelichting

- Aanleiding**

1655 In mei 2016 is de Nota Grondbeleid door Provinciale Staten aangenomen. Daarbij werd gevraagd om de agrarische gronden meer te koppelen aan allerlei doelen voor groen, duurzame landbouw en water. Bij het verpachten van de gronden zouden gebruiksvoorwaarden moeten worden gehanteerd.

In 2017 is het pachtbeleid daarop aangepast. Na dat jaar is een evaluatie gemaakt. Op basis daarvan is het beleid voor 2018 opgesteld.

- Wijzigingen 2018**

1660 Het aantal certificaten is uitgebreid. Op verzoek van de organisaties wordt de afstandseis nu vanaf de weg, in plaats van hemelsbreed, gemeten. Veel pachtcontracten worden voor een jaar uitgegeven. Als blijkt dat de provincie de grond de komende jaren niet nodig heeft, kan het contract worden verlengd.

- Gebruiksregels**

1665 Binnen NatuurNetwerk Nederland (NNN) mag de grond niet bemest worden. Grasland mag, in verband met de vogels, niet gemaaid worden voor 15 juni. Gronden moeten verplicht worden

- 1670 ingezaaid met graszaadmengsel BG11. Percelen in het weidevogelkerngebied hebben een spuitvrije strook van 3 meter. Grasland mag niet worden gescheurd, tenzij de provincie toestemming geeft. Akkerranden dienen te worden ingezaaid met inheems bloemrijk kruidenmengsel.
- Medewerkers van de Provincie Noord-Holland zijn echt op pad gegaan om te beoordelen of de voorwaarden gehanteerd worden.
- Certificaten
- 1675 Het aantal certificaten is uitgebreid. Vorig jaar was er veel kritiek omdat niet alle certificaten vermeld stonden. Certificaten tellen mee bij de beoordeling en in de selectie.
- Observaties naar aanleiding van de evaluatie
- 1680 Het aantal afwijzingen voor 2017 was relatief groot. In 2017 heeft de provincie voor het eerst vrij strikt aan haar eigen regels vastgehouden, met een maximale pachttermijn van vier jaar. Dat heeft te maken met de gewenste gewaswisseling na vier jaar. Door de gestelde gebruiksvoorwaarden is er meer handhaving nodig. Overigens vinden de pachters het prettig dat de provincie langs komt en dat er persoonlijk contact is.
- De website is verbeterd. Is iemand geïnteresseerd in een stuk grond dan kan via de website worden bekeken of er wat binnen vijf kilometer van het bedrijf ligt. Er is een apart e-mailadres en de pachttelefoon om het contact goed te kunnen onderhouden.
- Procedure belangstellingsregistratie 2018
- 1685 In juni is begonnen met de inschrijving. Er is een advertentie geplaatst. Alle belangstellenden uit 2017 ontvingen een uitnodiging om zich in te schrijven. De mogelijkheid om in te schrijven duurt tot 1 juli.
- 1690 De heer **Tijssens** (D66) is benieuwd of er informatie beschikbaar is gekomen over de inschrijving tijdens de lopende periode.
- De heer **Lensink** kan die vraag nog niet beantwoorden. Het is nog te vroeg. Er kunnen nog aanvragen binnenkomen.
- 1695
- Selectie fase
- Tijdens deze fase worden alle aanvragen geconfronteerd met de uit te geven percelen, de afstand tot het perceel, de beschikbaarheid van certificaten, de bedrijfsomvang (minimaal 50% eigen bezit) en aantal gebruiksjaren dat de kandidaat de grond bewerkt.
- Contract fase
- 1700 Ten slotte wordt een contract aangeboden aan de geselecteerde pachters. Akkerbouwers moeten ter goedkeuring een teeltplan indienen.
- De contracten gaan over percelen groter dan één hectare. De contracten worden toegestuurd aan de Grondkamer. De Grondkamer houdt strikt toezicht op de Pachtwet.
- 1705
- Mevrouw **Vermaas** (PvdD) is benieuwd op welke punten de provincie het teeltplan controleert.
- Namens zijn collega Hilde antwoordt de heer **Lensink** dat bepaalde gewassen slechts eenmaal per vier jaar mogen worden geteeld. Uien mogen zelfs maar eenmaal per zes jaar worden geteeld. Dat zijn zaken waarin bij de beoordeling van het teeltplan naar wordt gekeken.
- 1710
- De heer **Tijssens** (D66) vraagt of wisselteelt onderdeel van een teeltplan kan zijn. Het moet lastig zijn voor de akkerbouwer om omwille van wisselteelt opnieuw een contract te moeten tekenen.
- 1715 De heer **Lensink** zegt dat het ongetwijfeld op een andere manier kan worden vastgelegd. Er wordt gehandeld vanuit eenjarige contracten. De contracten moeten toch al elk jaar worden vernieuwd. De gegevens van de teelt op een perceel worden bijgehouden.
- 1720 Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of het klopt dat als wisselteelt noodzakelijk is, dat in een nieuw contract voor de pachter duidelijk is.
- De heer **Lensink** legt uit dat een teeltplan wordt opgevraagd voorafgaand aan de contractondertekening. Dan kan worden beoordeeld of de teelt past of dat er gewisseld moet worden.
- 1725 De **voorzitter** bedankt de heer **Lensink** voor zijn inleiding.

- 1730 De heer **Van Straaten** (VVD) zegt dat er na het lezen van de bevindingen van de evaluatie een wat negatief beeld opdoemt. Er wordt veel geklaagd over de informatieverstrekking. De webpagina's zouden oorspronkelijk pas op 1 juli klaar zijn en dat is tevens de einddatum voor de inschrijving. Uiteindelijk waren de webpagina's eerder gereed en vond communicatie plaats per e-mail en door middel van een advertentie. Het was nogal last minute werk.
- 1735 De VVD is niet overtuigd van de wenselijkheid om een voorrangpositie te ontfemen aan het beschikken over certificaten. In de pachtregels is al het nodige aan voorwaarden gesteld. De VVD ziet de toegevoegde waarde van het afdwingen van bepaalde zaken middels certificaten niet. Het college wordt bedankt voor de beantwoording van technische vragen. De VVD is geen directe voorstander van certificaten.
- 1740 Bij interruptie vraagt de heer **Tijssens** (D66) hoe dan verduurzaming in de landbouw kan worden gerealiseerd.
- 1745 De heer **Van Straaten** (VVD) zou die verduurzaming niet willen realiseren via certificaten. Het kan in de voorwaarden van de pachtregeling worden geregeld. Het moet niet dubbel geregeld worden. De VVD zou de certificaten willen laten vervallen en daarmee de voorkeursposities die daaraan ontleend kunnen worden.
- 1750 Bij interruptie vraagt de heer **Den Uyl** (PvdA) of de heer Van Straaten met hem van mening is dat een certificaat een prima controlemiddel is om te weten of er daadwerkelijk duurzame landbouw plaatsvindt.
- 1755 De heer **Van Straaten** (VVD) zegt dat men, gezien de grote hoeveelheid certificaten, kan gaan shoppen. Dat is het nadeel van een dergelijk soort regeling. De VVD ziet liever dat het uniform is geregeld in de pachtregels zelf. Er hoeven niet minder regels te zijn, maar deze moeten wel duidelijk en eenduidiger. De VVD is blij dat de certificaten in ieder geval niet zijn beperkt, al had de fractie de certificaten liever helemaal niet meer terug gezien in de regeling. Het is positief dat zittende pachters voorrang krijgen op nieuwe pachters en dat in een maximale pachtduur is voorzien. Dit biedt meer zekerheid voor een positieve exploitatie.
- 1760 Mevrouw **Vermaas** (PvdD) is voorstander van het verbinden van eisen aan grond die door de provincie wordt verpacht om provinciale doelen op het gebied van duurzaamheid te realiseren. De fractie is blij dat er veel certificaathouders zijn die grond konden pachten. Helaas is een/derde van de grond verpacht aan een boer zonder certificaten. Dat was vanwege de afstandseis. Zien Gedeputeerde Staten een mogelijkheid om die belemmering weg te nemen? Overigens ziet de PvdD ook het belang van die afstandseis, maar zou een verruiming naar 10 kilometer certificaathouders, die nu niet konden pachten, helpen?
- 1765 De PvdD ziet de uitbreiding van het aantal certificaten als onnodig. Deze certificaten dragen slechts minimaal bij aan de verduurzaming en realisatie van provinciale doelen. Zijn Gedeputeerd Staten van plan om de toekomst strenger beleid te gaan voeren? De trend naar meer duurzaamheid moet worden bevorderd.
- 1770 10% van 200 hectare grond wordt verpacht rond Schiphol. Tijdens de behandeling van de Nota Grondbeleid vroeg de PvdD om criteria te stellen aan de gewassen die op de gronden rondom Schiphol mogen worden geteeld, in verband met de ganzen. Het is verstandig om gewassen die ganzen aantrekken niet toe te staan. Wat is de reactie van Gedeputeerde Staten?
- 1775 De heer **Heijnen** (CDA) zegt dat het CDA zeer kritisch tegenover de certificatenis staat. De sector zet zelf flinke stappen in het verduurzamen van de activiteiten. Het is oneigenlijk om het provinciaal pachtbeleid daar op deze manier voor in te zetten. Er lijkt nog flink wat te verbeteren. De bespreking deze maand komt wel wat laat, de inschrijving voor verpachting is immers al geopend. Een aantal aanbevelingen is door Gedeputeerde Staten overgenomen. Een daarvan is het toevoegen van herhaalde toewijzing aan zittende pachters. Dit verhoogt het duurzaamheideffect.
- 1780 Een investering in duurzaamheid, die de pachter in de grond kan doen, is rendabeler als grond langer in pacht wordt gegeven. De provincie is stellig dat bij lange pachtduur tussentijds opzeggen niet mogelijk is. LTO bestrijdt dit. Wordt dit juridisch nog uitgezocht, of wordt het gesprek aangegaan met de Grondkamer.
- 1785 De wens bestaat om langer dan 4 jaar te pachten. Dit wordt resoluut afgewezen door de provincie. Het CDA is wel blij met het beleid dat op basis van een eenjarig contract driemaal aan dezelfde pachter kan worden verpacht. Welke rechten kan een agrariër hieraan ontfemen? Voor wie geldt het? Wie bepaalt? Hoe werkt het met een tweejarig contract?

- 1790 LTO wijst op het oneigenlijk gebruik van de bevoegdheid van de provincie om een dwingend certificaat op te leggen aan de pachters. Het CDA is het eens met LTO. De certificaten zouden eigenlijk gewoon moeten vervallen. Waarom is het advies van LTO om geen indicatieve lijst van certificaten op te nemen niet overgenomen? In de beantwoording van vragen vooraf wordt verwezen naar een extern bureau, dat de certificaten beoordeelt. Welke instantie is dat?
- 1795 Over de communicatie waren veel klachten. De CDA-fractie hoopt dat Gedeputeerde Staten zich inzetten voor verbeteren. Wat valt te verbeteren in de nazorgfase, volgens aanbeveling 2?
- Mevrouw **Pels** (GroenLinks) bedankt voor de uitgebreide beantwoording van haar vragen. Certificaten moeten geen doel op zich zijn, maar een middel om iets te bereiken. In tabel 2 staan plusjes, maar wellicht is er ook een indicatie voor 'neutraal', wanneer met certificaten niet wordt bijgedragen aan een bepaald doel? Hoe verhoudt het zich tot elkaar? Zijn er certificaten die niet bijdragen aan een doel? Provinciale doelen moeten voorop worden gesteld en niet de certificaten. Wellicht moeten de certificaten worden gewogen. Als ze bijdragen aan provinciale doelen dan zou deze certificaten voorrang moeten worden gegeven.
- 1800 Ganzen zijn dol op Engels raaigras, maar weidevogels niet. GroenLinks vroeg of kan worden gekozen voor een meer kruidenrijk mengsel van gras. Dat zal niet voor meerkosten voor de boer leiden, omdat hij gecompenseerd wordt. Wellicht kan deze voorwaarde in de pachtregels voor 2019 worden opgenomen?
- 1805 De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) is tevreden dat de meeste aanbevelingen zijn opgevolgd. Een/derde van de pachters voldoet niet aan de aanvullende voorwaarden. Kan een inschatting worden gegeven van het aantal pachters dat volgend jaar aan de eisen kan voldoen? Verwachten Gedeputeerde Staten dat met de certificaten niet weer dezelfde problemen zullen optreden. In hoeverre kan worden vastgesteld dat de belangrijkste certificaten rondom duurzaamheid zijn opgenomen.
- 1810 De ChristenUnie-SGP is blij met de toezegging dat volgend jaar opnieuw wordt geëvalueerd. De evaluatie kan dan wellicht eerder beschikbaar worden gesteld, zodat de resultaten kunnen worden meegenomen voor de inschrijving van volgend jaar.
- 1815 De heer **Tijssens** (D66) zegt dat D66 het belangrijk vindt dat het pachtbeleid bijdraagt aan de verwezenlijking van provinciale doelstellingen. Het kan niet de bedoeling zijn dat de gehanteerde regels, zoals pachttermijn, de verduurzaming van de landbouw in de weg staan. Voor pachters en de provincie is het beter om minder eisen op te nemen. Partijen zouden zelf een maatwerkoplossing kunnen aandragen voor de duur van hun contract. Dan zijn minder ingewikkelde uitzonderingregels nodig.
- 1820 Bij interruptie vraagt mevrouw **Pels** (GroenLinks) of D66 niet vreest dat 'nieuwe' agrariërs, die meer bezig zijn met duurzaamheid, geen kans meer krijgen om grond te pachten. Er is weinig grond.
- 1825 De heer **Tijssens** (D66) zegt dat ondernemers behoefte hebben aan continuïteit. Wisselteelt biedt veel mogelijkheden om de verduurzaming van landbouw een plek te laten vinden in de overeenkomst, zonder dat daarvoor een wisseling na vier jaar nodig is. Het is goed om meerdere kwaliteitslabels te hanteren voor de duurzaamheidstoets. D66 is niet tegen kwaliteitlabels. Het is noodzakelijk om duurzaamheid te waarborgen.
- 1830 Is het de intentie van de provincie om agrarische grond, die niet in NNN-gebied ligt, versneld te verkopen? Dit heeft effect op hoe naar de regels kan worden gekeken voor de langere termijn. De heer Tijssens vraagt om een reactie op de 'pittigheid' van de conclusies, die deze evaluatie met zich meebrengt.
- 1835 De heer **Den Uyl** (PvdA) constateert dat er vorig jaar te weinig tijd was. Dat heeft de waardering van het pachtbeleid wel gekleurd. Het bezit van grond is geen provinciaal doel. Het is een middel om provinciale doelen te bereiken. Om de grond tussentijds niet braak te laten liggen, wordt deze verpacht. Het werken met certificaten is een goed middel om provinciale doelen te bereiken. Het zou goed zijn om te onderzoeken of de pachtcontracten zolang mogelijk kunnen worden aangegaan, zolang de realisatie van een provinciaal doel niet in het gedrang komt. Het effect van dit beleid wordt pas zichtbaar als het aantal jaren is toegepast. De PvdA kan de beleidsreactie van Gedeputeerde Staten steunen. De fractie vraagt wel nadrukkelijk aandacht voor het realiseren van duurzaamheid en de mogelijkheid om te komen tot langere pachtcontracten.
- 1840 Gedeputeerde **Post** zegt dat het uitgangspunt van het grondbeleid niet is om als provincie grootgrondbezitter te zijn. Die gronden die niet nodig zijn voor het realiseren van een provinciaal
- 1850

- doel zullen op enig moment worden afgestoten. Met dat op het netvlies moet een afweging worden gemaakt over de termijn waarbinnen de grond kan worden verkocht. Dat is redelijk te overzien voor een periode van vier jaar. Voor een periode langer dan vier jaar is dat ingewikkelder. Om die reden is gekozen voor een periode van vier jaar. Als langer wordt verpacht, is het niet mogelijk om het
- 1855 pachtcontract tussentijds open te breken. Partijen zijn gebonden aan het uitdienen van de pachttermijn. Van sommige gronden wordt verondersteld dat de provincie deze eerder nodig heeft. Dat is reden om een eenjarig pachtcontract af te sluiten. Het contract kan altijd worden verlengd. Binnen die termijn van vier jaar wordt gewerkt met maatwerkoplossingen. Als een agrariër drie in plaats van vier jaar wil pachten, dan is dat mogelijk. De voorkeur wordt gegeven aan een langere
- 1860 periode. Dat geeft meer zekerheid.
- Bij interruptie vraagt de heer **Heijnen** (CDA) of er gronden zijn die de provincie de komende zes of acht jaar niet nodig heeft.
- 1865 Gedeputeerde **Post** antwoordt dat dit niet bekend is. Daarom is gekozen voor een periode van vier jaar. Daar komt nog bij dat het verpachten van grond geen taak of doel van de provincie is. De provincie zou gronden liever verkopen dan in eigen beheer houden.
- Bij interruptie merkt de heer **Tijssens** (D66) op dat een agrariër meer baat heeft bij langer contract. Is het in het kader van maatwerkoplossingen noodzakelijk om vormvereisten te hebben?
- 1870
- Gedeputeerde **Post** zegt dat Provinciale Staten verduurzaming van de landbouw wensen. Daarvoor zijn vormvereisten nodig. Provinciale Staten hebben aangegeven dat als gronden niet nodig zijn voor provinciale doelen, deze van de hand moeten worden gedaan. Die zaken die Provinciale Staten geregeld willen, zijn de vormvereisten die in deze pachtregels zijn neergelegd.
- 1875
- Bij interruptie merkt de heer **Tijssens** (D66) op dat hij doelt op de duur van de pachtovereenkomsten. Hij zegt niet dat er helemaal geen vormvereisten nodig zijn.
- 1880 Gedeputeerde **Post** herhaalt dat het voor een periode van vier jaar te overzien is. Verpachten is niet het doel. Het doel is uiteindelijk om de gronden te vervreemden. Een plan voor het uitpanden van gronden is nodig. Elk jaar wordt daaraan een nieuwe jaarschijf toegevoegd. Er kan niet ver vooruit worden gekeken, omdat niet bekend is hoe de markt voor agrarische gronden er over een jaar uitziet.
- 1885
- De gedeputeerde is het met iedereen eens die zegt dat de evaluatie niet enthousiast was. Er waren punten voor verbetering. Gedeputeerde Staten hebben hun verantwoordelijkheid genomen en hebben alle aanbevelingen opgevolgd in de huidige pachtregels.
- 1890 Het doel van evalueren is om te onderzoeken waar verbetering nodig is. Volgend jaar wordt opnieuw geëvalueerd. Er is altijd ruimte voor verbetering. Het uitgangspunt is dat de evaluatie volgend jaar eerder kan worden toegezonden aan Provinciale Staten. Gedeputeerde Staten hadden de evaluatie eerder willen bespreken, maar de agenda liet deze bespreking niet eerder toe.
- 1895
- Vorig jaar was er de discussie over de vraag of er te weinig certificaten waren. Vanuit de portefeuille Landbouw is advies gevraagd aan CLM. Land & Co deed een onafhankelijke toets. Op grond daarvan is gekozen voor de huidige certificaten. Ook dit wordt volgend jaar opnieuw geëvalueerd. Elke keer zou opnieuw moeten worden bekeken welke certificaten wel of niet toegelaten moeten worden.
- 1900 Is het wenselijk om certificaten voorrang te geven? Gedeputeerde Staten kunnen tellen. Met inachtneming van het belang van de minderheid wordt heel goed geluisterd naar de opvatting van de meerderheid van Provinciale Staten.
- 1905
- Gevraagd werd naar de mogelijkheid om het afstandscriterium op te hogen. De gedeputeerde stelt voor om het voor nu zo te laten en na afloop van het jaar te kijken of het wat opleverde. Het aantal certificaten is uitgebreid, waardoor er meer mogelijkheden zijn voor verduurzaming binnen het afstandscriterium. Het streven is om het landbouwverkeer zoveel mogelijk te beperken. Een/derde van de pachters voldeed nog niet aan alle pachtvoorwaarden. Het is nu nog niet bekend of dat aantal minder is geworden.
- 1910 Voor de grond rondom Schiphol geldt de afspraak dat daar waar gewas wordt geteeld, waar ganzen dol op zijn, de grond binnen 48 uur na de oogst omgeploegd wordt.

Over de opmerking dat de adviezen van LTO niet zijn opgevolgd, merkt de gedeputeerde op dat bij het opstellen van de lijst van certificaten gebruik is gemaakt van een onafhankelijke partij en een onafhankelijke toets.

- 1915 De aanbevelingen over communicatie zijn overgenomen. Er is begrip dat men de wijze van communiceren geen schoonheidsprijs geeft. Er was weinig tijd. In het kader van de handhaving zijn de contacten met pachters frequenter geworden. De verwachting is dat de communicatie daardoor nu ook wat makkelijker verloopt.
- 1920 In deze fase worden de certificaten niet gewogen. Bij het opnieuw aangaan van pachtcontracten is het belangrijk om te weten wat er tussentijds is gebeurd. Overigens is het ook lastig om te wegen. Er moeten punten worden toegekend aan de verschillende aspecten van duurzaamheid. De gedeputeerde kan zich voorstellen dat het voorlopig zo wordt gelaten. Het is lastig vaststellen of bodemkwaliteit belangrijker is dan waterkwaliteit, of andersom. Bij verduurzaming zijn alle aspecten belangrijk.
- 1925 Op de vraag in hoeverre de belangrijkste certificaten nu aanwezig zijn, antwoordt de gedeputeerde dat dit een waardeoordeel is. Gedeputeerde Staten veronderstellen, op basis van de adviezen en toetsing, de juiste certificaten te hebben gekozen. Of het de belangrijkste zijn dat is aan Provinciale Staten om te beoordelen.
- 1930 Op de vraag of gronden buiten NNN versneld worden verkocht, antwoordt de gedeputeerde dat niet versneld maar planmatig wordt verkocht.

De heer **Lensink** vertelt dat er op dit moment binnen NNN bouwland ligt, dat ingezaaid zal worden. Dat zal Engels raaigras zijn. Bekeken zal worden of een kruidenrijk grasmengsel mogelijk is. Aan het inzaaien van gronden buiten NNN worden geen specifieke eisen gesteld.

- 1935 *Tweede termijn:*

De heer **Heijnen** (CDA) heeft een vraag over het verlengen van een pachtcontract. Welke rechten kunnen daaraan worden ontleent? Zijn er tweejarige pachtcontracten?

- 1940 Gedeputeerde **Post** meent dat er geen tweejarige contracten zijn. Als men voor vier jaar kan pachten dan is dat in de regel ook wat men doet en wil. Mocht er vraag zijn naar een tweejarig contract, dan is dat geen enkel probleem.
- 1945 Op het moment dat de provincie verpachte gronden zelf niet nodig heeft voor provinciale doelen, die op dat moment belangrijker worden geacht, dan is de afspraak dat verlengd kan worden. Dat is geen automatisme. Er ligt geen bindende afspraak. Verlengen is een intentie, maar geen recht.

De **voorzitter** bedankt de heer Lensink voor zijn toelichting en sluit het onderwerp af.

- 1950 **10. B-agenda Mobiliteit**
10b. Verbinding A8-A9 (tevens uitgenodigd gedeputeerde mw. Geldhof en de commissie RWW)
Dit agendapunt is op verzoek van de PvdA en GroenLinks toegevoegd aan de agenda.

- 1955 **Insprekers:**

De **voorzitter** stelt de insprekers in de gelegenheid om het woord te voeren.

- 1960 De heer **Pappe** (Stichting Egijn) legt uit waarom stichting Exploitatie IJmond-Noord de golfbaan heeft aangelegd op de huidige locatie, wetende dat het een tracé is voor de verbinding A8-A9. Stichting Egijn is verbaasd en teleurgesteld dat de variant "golfbaan" nu toch weer serieus wordt heroverwogen. De stichting is teleurgesteld dat de provincie zich niet geroepen voelt tot enige compensatie naar de Golfbaan onder het mom dat de golfbaan van de plannen wist. De stichting is verontwaardigd over wat er staat op pagina 34 van MER, waar wordt gemeld dat de mogelijkheid tot uitbreiding of verplaatsing van de golfbaan geen onderdeel uitmaakt van de studie.
- 1965 In de klankbordgroep is de stichting overvallen door de berekening van de kosten voor aansluiting op de A9. De Heemskerk- en Golfbaanvariant zijn beide onbetaalbaar. Dit is het moment om na te denken over alternatieve varianten om de Stelling van Amsterdam, het Groene Hart en de golfbaan te sparen. De fijnstofbelasting van de Broekpolder is onaanvaardbaar.
- 1970 Stichting Egijn zegt: Golfbaantracé, weg ermee. Gaan Provinciale Staten nog kiezen voor de golfbaanvariant gelet op alle argumenten, zoals die zijn aangedragen? Indien er een keuze wordt gemaakt, die de golfbaan deels gaat schaden, dan dient de golfbaan, net als de verzorgingsplaatsen langs de A9, integraal te worden opgenomen in het uitwerkingsplan, met maatregelen die het

- 1975 voortbestaan van de golfbaan garanderen, zowel financieel als met alternatieve locaties ter uitbreiding, als compensatie voor verloren terrein.
- De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.
- 1980 De heer **De Wildt** is expert Stelling van Amsterdam. Hij spreekt niet in als secretaris van Stichting Militair Erfgoed Groot Amsterdam, maar als wereldburger. De Stelling van Amsterdam is een uniek Unesco Werelderfgoed. Unesco heeft een internationale raad die waakt over de monumenten. Dat is ICOMOS. ICOMOS hanteert voor de instandhouding locatiehouders. Voor de Stelling van Amsterdam is dat de provincie. Zij moet waken over de kernwaarden: het watermanagementsysteem, de militaire werken en het militaire landschap. Vanwege de vele bezoekers en toeristen is de Stelling van Amsterdam economisch ook zeker van belang. De provincie gaat slordig om met dit unieke werelderfgoed. Agrariërs graven in liniedijken. Grenspalen zijn beschadigd. Door het verlagen van het grondwaterpeil door het Hoogheemraadschap loopt de fundering van de forten gevaar.
- 1985 Nu ligt er een plan voor de aanleg van een vierbaansweg door een ongeschonden deel van de Stelling van Amsterdam. Een taak van de heer De Wildt is om de Stelling van Amsterdam te promoten. Door nieuw asfalt te willen leggen van de A8 naar de A9 heeft gedeputeerde Post in korte tijd meer aan promotie voor de Stelling gedaan dan de stichting in de afgelopen dertien jaar. Gedeputeerde Geldhof kan worden gecompimenteerd voor haar politieke inzet. Zij wist dat ICOMOS nooit zou kunnen instemmen met de versnippering van dit deel van het gebied. Zij had dit bij aanvang kunnen melden, maar dan was de lol eraf.
- 1990
- 1995 De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt waar een fysieke ingreep plaatsvindt als een van beide varianten doorgaat.
- 2000 De heer **De Wildt** zegt dat het afhankelijk is van de ligging van de weg ten opzichte van de liniedijk en de forten. Als er ontwaterd wordt en de grond inklinkt dan zullen het veen en de vaste elementen verzakken. Door de versnippering gaan zichtlijnen verloren.
- De heer **Tijssens** (D66) is benieuwd waarom de heer De Wildt op persoonlijke titel inspreekt.
- 2005 De heer **De Wildt** vindt dat niet een select gezelschap zich moet inspannen voor de Stelling van Amsterdam. Het is een uniek werelderfgoed waarvan alle wereldburgers eigenaar zijn. Het is overgedragen aan de wereldgemeenschap. Alle wereldburgers zijn mede-eigenaar van werelderfgoed.
- 2010 De heer **Van Berkum** (GroenLinks) hoort graag of er een variant mogelijk is, die het karakter van de Stelling van Amsterdam overeind houdt. Is een uitvoering van deze weg mogelijk waardoor de unieke eigenschappen van de Stelling niet vernietigd worden?
- 2015 De heer **De Wildt** wijst op Variant Nul-plus. Variant 7 levert een heel kleine aantasting van de Stelling van Amsterdam op. Deze raakt de zichtlijn van Fort Krommenie naar Fort Veldhuis niet. De Golfbaan- en Heemskerkvariant zijn niet uitvoerbaar, op een manier, dat de Stelling van Amsterdam niet wordt aangetast.
- 2020 De heer **Heijnen** (CDA) vraagt om uitleg over het verloop van een beoordeling door ICOMOS.
- De heer **De Wildt** legt uit dat ICOMOS een bezoek aan de Stelling van Amsterdam heeft afgelegd, toen alle varianten nog bestonden. Toen een keuze werd gemaakt voor drie varianten heeft ICOMOS per brief aan de provincie gevraagd aan te tonen welke aantastingen al plaatsvonden vanaf de nominatie tot heden. Provincie Noord-Holland deed dat. Stichting Militair Erfgoed Groot Amsterdam kwam met een aanvulling. ICOMOS constateerde op basis van die aanvulling dat de provincie onvoldoende informatie had geleverd en dat verdere versnippering niet mogelijk is.
- 2025
- 2030 De heer **Hoogervorst** (SP) hoorde inspreker zeggen dat hij de provincie eigenlijk een slecht beheerder vindt van ons erfgoed. In het verleden probeerde de provincie een doorkruising van de Stelling te bewerkstelligen. Hoe reageerde de provincie destijds op de commotie?
- De heer **De Wildt** begrijpt dat het opstelsterrein voor treinen en een weg door de stelling worden bedoeld. Eigenlijk reageerde de provincie toen niet op alle commotie.
- 2035 De provincie zou zich moet afvragen of nu wel een gestrekte variant door de Stelling moet worden aangelegd. De provincie zou moeten kijken naar de varianten Nul-plus, 7 of een alternatief. Van de

kerngroep die de provincie adviseert, had verwacht mogen worden dat was meegegaan met het algemene gevoel in de klankbordgroep en dat een andere variant was bedacht, dan de twee gestrekte varianten. Naar de mening van de heer De Wildt is de provincie niet coöperatief geweest in het meedenken.

2040

De heer **Toekook** (Heemskerkse golfclub) vertelt dat de Heemskerkse Golfbaan de golfbaan huurt van Stichting Egijn. Het tracé van de Golfbaanvariant loopt straks dwars over de golfbaan. Er is grote zorg over de gevolgen van de plannen en de haast waarmee de procedure wordt doorlopen.

2045

Nieuwe leden werven is nu zo goed als onmogelijk. Huidige leden vertrekken naar andere golfclubs. De keuze voor het golfbaanalternatief komt op slecht moment. Het berokkent de actieve vereniging schade. Hoe wordt die schade gecompenseerd?

2050

Ondanks de grote haast valt het te bezien of de verbindingsweg er ooit komt.

Leefbaarheid in de regio is meer dan de dorpskernen van Krommenie en Assendelft. De wijk Broekpolder heeft 9000 bewoners. Zij leven straks op tien meter van de toekomstige weg. De financiering van de weg vraagt honderden miljoenen euro's en dat voor paar minuten tijdswinst buiten de spits. Voor de leefbaarheid van de regio levert de verbinding geen verbetering op. Het enige juiste dat kan worden gedaan, is om geen gestrekte variant en geen golfbaanalternatief te kiezen.

2055

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) vraagt welke variant geen schade berokkent aan de golfbaan en de Stelling van Amsterdam

De heer **Toekook** wijst op variant 7.

2060

De heer **Van der Kolk** (Houd Broekpolder leefbaar) verwijst naar het coalitieakkoord waarin het verbeteren van de leefbaarheid van regio wordt genoemd als een van de doelstellingen van de verbinding A8-A9. Helaas is de nadruk gelegd op de leefbaarheid in Krommenie en Assendelft. Voor de Broekpolder met 9000 inwoners neemt de leefbaarheid flink af. Dat is niet inzichtelijk gemaakt in de vele rapporten die het project heeft opgeleverd. Een te grote groep wordt genegeerd. Rapporten maken niet duidelijk hoe slecht golfbaan en heemskerk alternatief voor wijk aflopen.

2065

De DALY's in Krommenie nemen met maximaal 6% af. De toename van DALY's in de Broekpolder wordt niet vermeld. De werkgroep is meermaals verzocht dit inzichtelijk te maken. Het projectteam antwoordde dat niet voor alle deelgebieden een specifieke uitwerking kan worden opgezet.

2070

De leefbaarheid in Krommenie en Assendelft is een probleem, maar het probleem mag niet worden verplaatst naar een andere woonwijk. De luchtkwaliteit en geluidshinder worden in de wijk Broekpolder gefragmenteerd uitgewerkt in de rapporten. Blijkbaar is het niet relevant dat de leefbaarheid in Broekpolder goed in kaart wordt gebracht. Kinderen zijn zeer gevoelig voor fijnstof. Dit leidt op termijn tot veel meer DALY's, dan uit de standaard berekeningen volgt. Wat zijn de maatschappelijke kosten hiervan?

2075

In MER:

Houd Broekpolder Leefbaar heeft bedenkingen bij de transparantie en openheid van het proces. Notulen en documenten van de stuurgroep zijn niet openbaar. Wat is de rol van Vervoersregio Amsterdam? De vervoersregio maakt geen onderdeel uit van deze regio, maar neemt een belangrijke positie in binnen de stuurgroep en in de mogelijke financiering van het project.

2080

Variant 7 viel af, omdat deze te duur zou zijn. Waarom is dit alternatief later niet meer serieus onderzocht? Dat was een logische keuze geweest toen bleek dat de drie overgebleven alternatieven veel duurder werden.

2085

De provincie gaat honderden miljoenen uitgeven zonder dat duidelijk is wat het gevolg is voor 9000 inwoners van de Broekpolder. De doelstelling voor leefbaarheid wordt niet gerealiseerd. Het Golfbaanalternatief pakt zeer slecht uit voor de Broekpolder. Dit is niet terug te vinden in rapportages. Er is sprake van een onevenwichtige en onzekere basis om een goed besluit te kunnen nemen.

2090

De heer **Tijssens** (D66) vraagt of de inspreker zich bewust is van het feit dat op verzoek de notulen van de stuurgroep aan Provinciale Staten ter beschikking worden gesteld. Daarmee kunnen Provinciale Staten hun controlerende taak uitvoeren.

2095

Bij interruptie wijst de heer **Van Berkum** (GL) de heer Tijssens erop dat die notulen in beslotenheid beschikbaar worden gesteld aan Provinciale Staten.

De heer **Hoogervorst** (SP) informeert naar de reden van het niet nauwkeurig in kaart brengen van het totaal aan gevolgen van de Golfbaanvariant.

- 2100 De heer **Van der Kolk** zegt dat hij dan zou moeten speculeren. De doelstelling is eng geworden door het terug te brengen naar Krommenie en Assendelft
- 2105 De heer **De Haan** (Buurtcomité Bus(ch) en Dam) spreekt in namens het buurtcomité en LTO Noord. Het gaat om de afweging van principiële vragen, welke met de MER en MKBA niet worden beantwoord. Het zijn vragen die Provinciale en Gedeputeerde Staten zichzelf moeten vragen en beantwoorden. Wil de provincie de Stelling van Amsterdam aantasten met een nieuwe weg? In onderzoeksrapporten staat geschreven dat een combinatie van een opstelsterrein voor treinen en een weg door de Stelling een brug te ver is. ICOMOS heeft aangegeven dat de Stelling niet veder mag worden versnipperd. Gaat de provincie nu iets verzinnen dat het wel mag? Moet Unesco zeggen dat het niet mag, of neemt de provincie zelf haar verantwoordelijkheid?
- 2110 Wat is de afweging van de waarde van het cultuurlandschap Heemskerker Broekpolder ten opzichte van de eeuwige aantasting door asfalt? Volgens de Structuurvisie 2040 heeft de provincie het cultuurlandschap te beschermen. Het probleem Krommenie Assendelft moet worden opgelost binnen deze Statenperiode. De tijdsdruk heeft tot gevolg dat zorgvuldig nadenken en afwegen worden belemmerd. Informatie is tot op heden onvolledig en blijven veel vragen onbeantwoord. 4 juli is heilig, niet een zorgvuldig debat en besluit. Varianten zijn bedacht om te vergelijken. Er wordt niet nagedacht over de gevolgen hiervan voor de Stelling van Amsterdam en cultuurlandschappen. Is dit de manier waarop de provincie met cultuur en landschap omgaat?
- 2115 De Golfbaanvariant heeft een positieve MKBA; dus die variant wordt dan gekozen. Men kan zich voorstellen dat de regiegroep dit advies heeft uitgeschreven voor Gedeputeerde Staten en dat gedeputeerde Post dit advies heeft ingebracht in de stuurgroep, elke bestuurlijke verantwoordelijkheid vermijdend, om maar niet de principiële te hoeven beantwoorden.
- 2120 De heer **Zoon** (PvdD) vraagt of de heer De Haan het mogelijk acht dat de Stelling van Amsterdam van de lijst van Unesco wordt gehaald? Welke gevolgen zal dat hebben?
- 2125 De heer **De Haan** kan zich dat goed voorstellen Als de provincie haar plan doordrukt dan zal Unesco de afweging maken om de Stelling van Amsterdam van de lijst van werelderfgoed te halen.
- 2130 De heer **Kolman** (Platform Krommenie) spreekt namens een groep verontruste inwoners van Krommenie. Het platform kan van harte ondersteunen dat de provincie iets wil gaan doen aan de situatie in Krommenie en Assendelft. De huidige verbinding tussen de A8 en A9 bevat elf knelpunten. Als het verkeer niet kan doorstromen heeft dat een hoge milieubelasting, veel fijnstof en ultra fijnstof en geluidshinder tot gevolg. Langs de weg wonen circa 35.000 mensen en staan acht scholen. Een grote school staat letterlijk tegen de weg aan.
- 2135 Tijdens een bijeenkomst van de gemeente Zaanstad bleek dat de fijnstof- en stikstofnormen worden overschreden, die gemeente Amsterdam aanhoudt bij het aanpassen van infrastructuur. Goudappel Coffeng maakte op verzoek van de provincie een planstudie. Eerder vanavond werd gesproken over DALY's. DALY (Disability-adjusted life years) is een gezond levensjaar dat verloren gaat bij mensen die in een bepaalde regio wonen. Uit een rapport van 2016 blijkt dat in Krommenie 8000 gezonde levensjaren verloren gaan en in Assendeel 9000.
- 2140 De conclusie van het platform is dat het handhaven van de huidige situatie in Krommenie en Assendelft niet acceptabel is. Er moet echt iets gebeuren, door middel van een nieuwe verbinding waarvan zo min mogelijk mens last hebben. De overlast moet worden beperkt. Dat kan door zoveel mogelijk verkeersknelpunten op te lossen. Dat gebeurt niet wanneer de Nul-plus variant wordt aangehouden. Die variant lost slechts 6 van 11 knelpunten op. De weg zou zo ver mogelijk af moeten liggen van woonkernen en scholen.
- 2145 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt wat inspreker vindt van het feit dat het probleem van Krommenie en Assendelft mogelijk bij anderen wordt gelegd.
- 2150 De heer **Kolman** (Platform Krommenie) pleit er niet voor om problemen bij anderen te veroorzaken. Het enige wat het platform wil melden is dat de huidige situatie in Krommenie en Assendelft onacceptabel is. Het probleem moet niet worden verschoven maar opgelost.
- 2155 De heer **Tijssens** (D66) is benieuwd of er vanuit de visie van het platform een goede oplossing mogelijk is.

- 2160 De heer **Kolkman** (Platform Krommenie) vindt het van belang dat stofbronnen zover mogelijk weg blijven van woonkernen. De weg moet uit bewoonde gebieden vandaan blijven. De Nulplus variant is dus niet geschikt. Het platform wil geen vertraging. De onwenselijke situatie voor bewoners van Krommenie en Assendelft blijft dan nog langer bestaan.
- 2165 De **voorzitter** bedankt alle insprekers. *(Inspraakteksten zijn op de website geplaatst bij de stukken Van de vergadering.)*
- ICOMOS advies:**
- 2170 De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt of de definitieve brief van ICOMOS voorligt? Klopt het dat in november nog een grotere uitspraak volgt? Zijn de gevolgen van het opstelterrein voor treinen meegenomen? Per brief melden Gedeputeerde Staten dat ICOMOS een keer zal worden uitgenodigd. Is dat gebeurd? Wat is de bedoeling van de uitnodiging? Stel dat er wordt gekozen om de verbinding wel door de Stelling aan te leggen, wat is het gevolg? Krijgt de provincie een standje? Moet zij betalen?
- 2175
- De heer **Tijssens** (D66) heeft begrepen uit het geplande besluitvormingsproces dat op 4 juli 2017 door Gedeputeerde Staten een besluit wordt genomen over het voorkeurtracé.
- 2180 Hij vraagt hoe Gedeputeerde Staten een verband zien tussen de status van de Stelling en het risico dat de Stelling verloren gaat. Wat zal daarvan het effect zijn op de waarde van de Stelling voor de provincie Noord-Holland?
- De heer **Hoogervorst** (SP) hoort graag hoe de brief van ICOMOS door Gedeputeerde Staten is opgevat. Hebben Gedeputeerde Staten het verliezen van de status van werelderfgoed over voor deze weg?
- 2185
- De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) is blij met de analyse van ICOMOS. De brief is onwaarschijnlijk duidelijk. De gestrekte variant is onacceptabel. Wat gaan Gedeputeerde Staten doen om te zorgen dat de Stelling van Amsterdam wordt beschermd, met alle ideeën die voorliggen?
- 2190
- De heer **Van Berkum** (GroenLinks) vindt dat er zeer waakzaam moet worden omgegaan met de Stelling van Amsterdam. De brief van ICOMOS is zeer duidelijk. Er wordt daarin gesproken over vernietiging van werelderfgoed. Er zijn alternatieven volgens ICOMOS. Wat gebeurt er als dit proces wordt doorgezet? Willen Gedeputeerde Staten dat werelderfgoed wordt vernietigd?
- 2195 Wat is het doel om met ICOMOS om tafel te gaan zitten? Als het zover is, dan verwacht de heer Van Berkum dat Statenleden daarbij aanwezig mogen zijn.
- De heer **Heijnen** (CDA) vindt het bezoeken van de locatie door ICOMOS verstandig.
- 2200 Bij interruptie vraagt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) waarom de heer Heijnen dat verstandig acht. Is de brief niet afdoende?
- De heer **Heijnen** (CDA) zegt dat het altijd goed is om een locatie te zien en de situatie ter plekke bekijken. Het is een goede suggestie om ook Statenleden uit te nodigen voor dat locatiebezoek.
- 2205
- Bij interruptie vraagt de heer **Hoogervorst** (SP) naar de meerwaarde van een dergelijk bezoek.
- De heer **Heijnen** (CDA) herhaalt dat het altijd goed is om de situatie ter plekke te bekijken, zeker nu een aantal varianten expliciet is meegenomen in een MER-traject. Het is gebeurd dat men tot andere inzichten kwam op het moment dat gedetailleerd naar de situatie ter plekke werd gekeken. Het gebeurt ook vaak dat niet tot andere inzichten wordt gekomen. Dat zal blijken na een dergelijk bezoek.
- 2210 Het CDA is benieuwd naar de reactie van ICOMOS destijds bij plannen voor andere wegen die de Stelling doorkruisen, zoals de A4? Is deze situatie wezenlijk anders?
- 2215
- Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) constateert dat sinds 2015 het standpunt van ICOMOS drastisch is veranderd. Destijds was ICOMOS niet zo negatief over het doorsnijden van de Stelling. Wat is er in de tussentijd gebeurd, waardoor het standpunt zo veranderd is.
- 2220 Bij interruptie vraagt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) mevrouw Kaamer van Hoegee één en ander te staven met citaten.

- 2225 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) vraagt de heer Van Berkum of zij het hele rapport moet voorlezen. Eerder was ICOMOS kritisch, maar niet zo kritisch als nu. Provinciale Staten zouden Gedeputeerde Staten het vertrouwen moeten geven om in gesprek te gaan met ICOMOS. Statenleden hoeven daar wat de VVD betreft niet noodzakelijkerwijs bij aanwezig te zijn.
- 2230 Bij interruptie vraagt de heer **Zoon** (PvdD) of de brief van ICOMOS door de VVD wordt onderschreven.
- Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) vindt de brief heel duidelijk. De gedeputeerde zou ICOMOS kunnen vragen waarom het standpunt binnen twee jaar zo drastisch veranderd is.
- 2235 Bij interruptie vraagt de heer **Hoogervorst** (SP) of mevrouw Kaamer van Hoegee met hem van mening is dat ook het rapport uit 2015 zeer kritisch was.
- Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) heeft deze vraag zojuist al beantwoord.
- 2240 Bij interruptie vraagt de heer **Tijssens** (D66) wat de VVD ervan vindt, op het moment dat Unesco voet bij stuk houdt en de status van werelderfgoed van de Stelling afneemt.
- 2245 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) meent dat de provincie Noord-Holland er alles aan heeft gedaan en nog steeds doet om het werelderfgoed hoog in het vaandel te houden. Zij gaat ervan uit dat dit ook zo zal blijven. Het gesprek tussen de provincie en ICOMOS moet worden afgewacht. Mevrouw Kaamer van Hoegee heeft er op dit moment geen standpunt over.
- 2250 Bij interruptie vraagt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) of hij mevrouw Kaamer van Hoegee goed heeft verstaan wanneer zij zegt dat zij geen standpunt heeft ingenomen over het voortbestaan van de Stelling.
- Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) gaat ervan uit de provincie er uit gaat komen met Unesco. In de provincie is uitgesproken dat het werelderfgoed belangrijk is en dat daar niet aan moet worden gekomen. Zij heeft nog geen standpunt ingenomen over het hoe en wat daarna.
- 2255 Bij interruptie vraagt de heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) naar de opvatting van mevrouw Kaamer van Hoegee indien de provincie er niet uitkomt met ICOMOS.
- 2260 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) herhaalt dat in de provincie Noord-Holland gezamenlijk is uitgesproken dat de Stelling van Amsterdam heel belangrijk is. Komen partijen er niet uit met elkaar, dan zal moeten worden gezocht naar een andere verbinding tussen de A8 en A9.
- De heer **Deen** (PVV) meldt dat zijn fractie zeer benieuwd is naar het antwoord op de vraag van de heer Klein. De PVV had dezelfde vraag.
- 2265 De heer **Zoon** (PvdD) is eigenlijk geschrokken van de brief van ICOMOS. Hij had niet een dergelijk duidelijke brief verwacht. Voor variant Nul-plus wordt aanvullend onderzoek gevraagd. Zit dit onderzoek in de pijn? Wat behelst dit onderzoek?
- 2270 Wat zouden de gevolgen zijn van het schrappen van de lijst van werelderfgoed van de Stelling van Amsterdam, bijvoorbeeld op het gebied van werkgelegenheid of recreatie?
- Gedeputeerde **Geldhof** constateert dat de verbinding A8-A9 en de Stelling van Amsterdam allen bezighouden.
- 2275 Het eerste advies van ICOMOS dateert uit het najaar van 2015. Daarin bleek begrip te zijn voor de ruimtelijke druk in dit deelgebied van de Stelling van Amsterdam en daarmee ook begrip voor de wens voor een verbinding A8-A9, ook al zou dit de universele waarden van de Stelling aantasten. ICOMOS vond het ook belangrijk dat een te kiezen alternatief een duurzame oplossing zou bieden. In het tweede advies, dat vanavond aan de orde is, is van dat begrip niets meer terug te vinden. ICOMOS was ten tijde van het eerste advies (HIA: Heritage Impact Assessments) in september 2015.
- 2280 In november 2015 is een uitspraak gedaan. Een delegatie bezocht het gebied waar de verbinding is gedacht. De personen van die delegatie stelden het advies op de HIA voor de A8-A9 en voor het opstelsterrein. Voor het opstelsterrein kwam een ander advies. Voor het advies in januari 2017 aangeleverde visualisaties A8-A9 is, voor zover de gedeputeerde weet, geen bezoek gebracht aan het deelgebied. Het tweede advies is op basis van deskresearch geformuleerd.

- 2285 Als siteholder kan de provincie ICOMOS niet rechtstreeks uitnodigen. Dat moet het Rijk doen, als lidstaat van Unesco. De verwachting is dat het werkbezoek in september 2017 zal plaatsvinden. De Wat-als-vragen zijn in deze fase en op dit moment nog niet aan de orde, omdat het gesprek nog gaande is. Na het gesprek kan verder worden gekeken.
- 2290 Bij interruptie wijst de heer **Van Berkum** (GroenLinks) op het uitspreken van een voorkeursalternatief door het college op 4 juli a.s. Daarmee wordt een proces in gang gezet, wat volgens de brief van ICOMOS verregaande gevolgen heeft.
- Gedeputeerde **Geldhof** zegt dat collega Post deze vraag zal beantwoorden.
- 2295 Bij interruptie vraagt de heer **Papineau Salm** (PvdA) naar de volgorde. Zijn de twee adviezen van ICOMOS bij elkaar 'opgeteld'? Wat gebeurt er procedureel als een overheid een advies van ICOMOS negeert?
- 2300 Gedeputeerde **Geldhof** zegt dat het advies over het opstelterrein is gegeven vanuit de groep die in september 2015 op bezoek was. Het advies was dat het opstelterrein, met de juiste inpassing, niet zou interfereren met de Stelling. Het werd gepositioneerd op een plek waar daarvoor de minste risico's zouden zijn. Dat opstelterrein was een besluit van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. De weg is een provinciaal besluit.
- 2305 Er zijn ervaringen waarbij een overheid een advies opzij legde, waarop locaties van de werelderfgoedlijst zijn afgevoerd. In Dresden werd iets aangelegd waardoor het historisch stadsgezicht de status verloor. Elke situatie is apart en moet apart worden beschouwd. Zover is het nog niet. Eerst moet het proces van besluitvorming in gang komen.
- 2310 De vraag van de SP over het binnenkomen van de brief van ICOMOS bij Gedeputeerde Staten is bijna een retorische vraag. Gedeputeerde Staten zagen het eerste advies in november 2015. Daar leken mogelijkheden te zijn. Visualisaties en informatie zijn nader gestuurd. Dat dit als reactie zou komen, dat had het college totaal niet verwacht.
- 2315 Als de status Unesco Werelderfgoed eraf gaat dan blijft de Stelling van Amsterdam bestaan. Dat de status eraf wordt gehaald, is niet waar Gedeputeerde Staten op koersen.
- Op de vraag over de reactie van Unesco destijds bij andere doorkruisingen, antwoordt de gedeputeerde dat de A4 er al lag toen in 1996 toen het predicaat van Unesco aan de Stelling van Amsterdam werd toegekend. Ook andere doorsnijdingen waren toen al bekend. Kleine ingrepen zijn goed passend te maken met beeld- en ruimtekwaliteit. Over deze forse ingreep moet goed worden nagedacht.
- 2320 Gedeputeerde **Post** licht toe dat het aanvullend onderzoek nog niet is gedaan. Dat is zinvol als er een keuze is gemaakt voor een voorkeursvariant in de vorm van een Nul-plustracé. Zover is het nog niet. Gedeputeerde Staten proberen zo spoedig mogelijk een definitief besluit ten over een voorlopig voorkeursalternatief. Of dat op 4 juli gebeurt, dat weet de gedeputeerde niet.
- 2325 Bij interruptie vraagt de heer **Zoon** (PvdD) wanneer dat besluit dan wel wordt genomen.
- Gedeputeerde **Post** antwoordt dat zo snel mogelijk een besluit wordt genomen.
- 2330 Bij interruptie merkt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) op dat hij het erg zou waarderen als dit na het werkbezoek plaatsvindt, zodat één en ander kan worden meegenomen in de besluitvorming.
- Toelichting MER:**
(Sheets toegevoegd op de website)
- 2335 De **voorzitter** geeft het woord aan mevrouw Visser en de heer Hunia van Antea Group
- 2340 Mevrouw **Visser** (Antea Group) licht het onderzoek naar 3 varianten voor de verbinding A8-A9 toe. De aanleiding was meervoudig en ligt in het onderliggend wegennet. Een gebiedsontsluitingsweg wordt gebruikt als stroomweg. Dat leidt tot congestie. De verbinding is niet robuust en leidt tot sluipverkeer. Er dient een oplossing te komen voor stremmingen en de doorstroming moet worden verbeterd. De leefbaarheid in de dorpen langs de N203 en N246 moet worden verbeterd.
- 2345 Om de verbinding aan te leggen moet een MER-procedure worden doorlopen. Daarvoor is in 2014 een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld. Op basis van de NRD en de zienswijzen is een planontwerp gemaakt voor de eerste fase, waarin 7 alternatieven zijn onderzocht. De conclusie was dat er twee kansrijke alternatieven waren: de Nulplus- en de Heemskerkvariant. Vervolgens heeft

de commissie MER geadviseerd om ook de Golfbaanvariant mee te nemen. De stuurgroep heeft het advies opgevolgd. Er zijn 3 alternatieven onderzocht. Er kwam een nieuw verkeersmodel beschikbaar. Daaraan liggen nieuwe scenario's van de WLO ten grondslag.

2350 Niet alleen het aantal alternatieven is anders, maar ook het abstractieniveau. In de vorige fase werd een vijfpuntschaal gehanteerd. Antea Group heeft een zevenpuntschaal gehanteerd. De vergelijking tussen de twee onderzoeken is dus niet altijd rechtstreeks te trekken.

Antea Group deed twee soorten onderzoek. Enerzijds is een actualisatie gedaan van de geoptimaliseerde ontwerpen, wat leidde tot een aantal oplegnotities. Voor verkeer is er opnieuw gerekend.

2355 Mevrouw Visser toont de diverse rapporten en informatie die zijn gebruikt voor het onderzoek door Antea Group. Voor het doelbereik is een beoordeling gemaakt voor de twee hoofdaspecten bereikbaarheid en leefbaarheid. Voor de effecten is gekeken naar bijkomende effecten, die niet tot het doel van de verbinding A8-A9 behoren.

2360 Het doel van het onderzoek was om onderscheid te maken tussen de drie alternatieven. Het onderzoek is globaal waar het kan en gedetailleerd waar het moet.

Voor doelbereik is belangrijk dat het nieuwe verkeersmodel is gehanteerd. Van het probleem is een nadere analyse gemaakt. De probleemanalyse uit de eerste fase is nog een keer doorerekend met het nieuwe verkeersmodel.

2365 De situatie voldoet niet aan de eisen die gesteld worden door de vervoersregio en de kwaliteitseisen van de provincie voor wegen. Het leefbaarheids kende ook een verfijning. De DALY's zijn berekend op het gehele gebied.

Voor de effecten is een beoordeling gedaan op de relevante milieuthema's. Alle achterliggende gegevens zijn beschikbaar in achtergrondrapportages. Onder leefmilieu is gekeken naar geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid.

2370 De Heemskerk- en Golfbaanvariant scoren voor leefbaarheid beter dan de Nulplusvariant, maar het verschil is niet groot.

Voor de natuur is gekeken naar Natura 2000-gebieden, het natuurnetwerk, vogelweidegebieden.

Voor landschap en historisch materiaal is onderscheid gemaakt tussen de effecten op de Stelling van Amsterdam en overige waarden van landschap, cultuurhistorie en archeologie.

2375 Bij het ruimtegebruik is verder gekeken dan de landbouw.

Een MKBA (maatschappelijke kosten en batenanalyse) is opgesteld. Het is een van de pijlers onder het besluit. Het Plan-MER hoort daar onlosmakelijk bij.

De kosten voor de alternatieven zijn gestegen, door de verplaatsing van verzorgingsplaatsen, een optimalisering van het ontwerp. De baten zijn nog veel meer omhoog gegaan en leiden tot een betere verhouding.

2380

De heer **Hunia** (Antea Group) vervolgt de presentatie, waarin hij enkele aanvullende onderzoeken toelicht. De nieuwe verkeerscijfers en de grote verkeersaantrekkende werking van de alternatieven in vergelijking met de vorige ronde en het meer gedetailleerde ontwerp hebben ertoe geleid dat de vorm van de aansluiting Heemskerkvariant behoorlijk is veranderd. De verknoping is min of meer gedowngraded tot een aansluiting. Daarvoor zijn wel aanpassingen aan de A9 zelf nodig. Er blijkt een fly over nodig te zijn. Daardoor zijn de kosten flink gestegen.

2385

Mede als gevolg van de aanpassingen van de aansluiting Heemskerkvariant die nodig zijn, moet de verzorgingsplaats op die plek worden opgeheven. Het verplaatsen van een verzorgingsplaats blijkt een flinke ingreep te zijn. Over de situering van de verzorgingsplaatsen moet nog een keuze worden gemaakt.

2390

Antea Group is nu klaar met het onderzoek. Op enig moment zal het voorkeursalternatief worden gekozen. Na advies commissie MER en inspraak zal nog een gedetailleerd onderzoek plaatsvinden van wat uiteindelijk het voorkeursalternatief wordt. Er wordt dan heel uitgebreid gekeken naar de milieueffecten en mitigerende maatregelen. Ook de inpassing in het landschap wordt uiteraard nog nader onderzocht.

2395

De heer **Klein** (Christen Unie-SGP) heeft begrepen dat van een vijf- naar een zevenpuntschaal is gegaan. In de tabel staan maximaal twee plusjes.

2400

De heer **Hunia** (Antea Group) legt uit dat bij een zevenpuntschaal er drie mogelijkheden aan de bovenkant en drie aan de negatieve kant zijn, dus maximaal drie minnen of drie plussen.

De heer **Tijssens** (D66) vraagt naar de weging van het landschap in de MKBA.

2405

Mevrouw **Visser** (Antea Group) vertelt dat er aanvullende effecten zijn op het landschap, welke zijn beschreven in de Plan-MER. De MKBA kan die effecten niet meewegen in zijn totaalscore. Dat heeft te maken met de systematiek. De ruimtelijke kwaliteit is wel gewogen in de MKBA.

2410 Antea Group houdt zich aan de OEI-systematiek, die gehanteerd wordt voor MKBA's. Die geeft mogelijkheden om de ruimtelijke kwaliteit te kwantificeren, maar niet voor landschap.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) hoorde van de zorg in Broekpolder over de effecten en dat die niet in kaart zijn gebracht. Zijn die effecten niet meegenomen in deze MER? Komt dat straks nog in een latere uitwerking?

2415

Mevrouw **Visser** (Antea Group) vertelt dat voor DALY's wel degelijk naar het gehele gebied is gekeken. De beoordeling van DALY's is gebaseerd op geluid en luchtkwaliteit. Die effecten zijn beoordeeld op wegen waar een toe- of afname is van 500 motorvoertuigen of meer. Dat aantal wegen is in Krommenie en Assendelft veel groter dan in Broekpolder. Broekpolder heeft geen verbinding met de A9. Krommenie heeft als dorp direct verbinding met de N203. Daardoor zijn er veel wijzigingen in het aantal motorvoertuigen. Daardoor lijkt het alsof de Broekpolder minder is meegewogen dan Krommenie. Dat is niet aan de orde. Voor alle 3 alternatieven zijn de DALY's in beeld gebracht.

2420

2425 De heer **Hoogervorst** (SP) zag nul effect op het verkeer in alle drie varianten, terwijl het doel van de verbinding is om de verkeerstromen te begeleiden.

Mevrouw **Visser** (Antea Group) legt uit dat voor het doelbereik wel degelijk een positief effect te zien. In de volgende tabel zijn alle randeffecten op verkeer inzichtelijk gemaakt. Daar zijn de drie alternatieven niet onderscheidend van elkaar.

2430

De heer **Papineau Salm** (PvdA) heeft een vraag over de Nulplus-variant. Is ook gekeken naar de afwaardering van een weg?

2435 De heer **Hunia** (Antea Group) zegt dat met het verkeersmodel het effect op het gehele verkeerswegennet voor 3 alternatieven gemeten. Naar aanleiding van het verkeer op de traverse is geconstateerd dat daar van een 2x 2-baansweg naar een 2x 1-baansweg kan worden gegaan. Dan wordt het een zeer afgewaardeerde weg, alleen bedoeld voor de bereikbaarheid van Krommenie Assendelft.

2440

De heer **Heijnen** (CDA) vraagt of ten aanzien van de fly-over bij de aansluiting op de A9 nog andere opties zijn onderzocht.

2445 De heer **Hunia** (Antea Group) antwoordt dat eerst een intensief proces is doorlopen om het ontwerp te optimaliseren. Eerst is een simpele oplossing doorberekend. De vormgeving in het plan is meegenomen in de effectbepalingen. De vormgeving heeft wel effect op de doorstroming, maar niet op de hoeveelheid verkeer.

2450 De heer **Zoon** (PvdD) ziet in het rapport veel gele bolletjes staan. Geel betekent: geen verandering ten opzichte van de referentiesituatie. Bij leefbaarheid staan veel plusjes bij de Golfbaan- en de Heemskerkvariant. Er staan echter ook veel rode bolletjes in de plannen. Moeten mitigerende maatregelen worden genomen? Wat is de bandbreedte van de mitigerende maatregelen die worden getroffen in het kader van het rapport Geluid?

2455 De heer **Hunia** (Antea Group) zegt dat er eerst een globale inschatting is gemaakt van het aantal benodigde geluidschermen. Als straks een voorkeursvariant is gekozen, moet gedetailleerd worden gerekend ten aanzien van geluid. Nu wordt gekeken wat de geaccepteerde hoeveelheid geluid is. Daarop worden de geluidschermen gedimensioneerd. Over de gele bolletjes zegt de heer Hunia dat naar de cijfers erachter en de legenda moet worden gekeken. Het effect op luchtkwaliteit is klein. De kleuren suggereren meer dan het is en dan het uitpakt volgens de modellen.

2460

De heer **Deen** (PVV) is benieuwd wat de twee plusjes bij reistijd in minuten inhouden?

2465 De heer **Hunia** (Antea Group) zegt dat deze vraag lastig te beantwoorden is. Het gaat om ordes van minuten en dat heel veel auto's er gebruik van maken. Een positief effect dat is terug te vinden in de MKBA. Het is een gevolg van de reistijdwinst. Voor uitgebreide informatie wordt verwezen naar het rapport Verkeer.

- 2470 De heer **Tijssens** (D66) verwijst naar de notitie Aansluitingen, waarin staat dat de A9 van twee maal vierbanen naar tweemaal vijfbanen bij een gestrekte variant. Dat gegeven zit nog niet in het ontwerp van de weg. De verbreding van A9 gaat wel over Unesco-gebied en heeft impact op de bewoners. Is dat meegenomen in de MER en de MKBA?
- 2475 De heer **Hunia** (Antea Group) antwoordt dat er rekening mee is gehouden in de totaalafweging.
- De **voorzitter** bedankt mevrouw Visser en de heer Hunia voor hun toelichting.
- Hij constateert dat het 22.00 uur is. Hij stelt voor te streven naar een eindtijd van 23:00 uur. De commissie stemt daarmee in.
- 2480 De heer **Papineau Salm** (PvdA) heeft een vraag aan de gedeputeerde over de brief van de gemeente Heemskerk.
- 2485 De heer **Van Berkum** (GroenLinks) heeft dezelfde vraag. De naamgeving van de in de brief genoemde notitie suggereert dat er al een voorkeur is uitgesproken. Hoe steekt dit in elkaar? Als ICOMOS een locatiebezoek brengt, dan zou de heer Van Berkum daar bij aanwezig willen zijn.
- Gedeputeerde **Post** adviseert de vragen over de brief van Heemskerk te stellen aan het college van B en W van de gemeente Heemskerk.
- 2490 Gedeputeerde Staten vroegen de stuurgroep om advies. Daarover zijn Provinciale Staten geïnformeerd. In de stuurgroep ligt nooit een voorstel van het college van Gedeputeerde Staten. Het betreft een voorstel dat door de projectgroep wordt voorbereid. Deze projectgroep wordt vertegenwoordigd door de betrokken overheden in de regio: Vervoerregio Amsterdam, Rijkswaterstaat, Beverwijk, Velsen, Uitgeest, Zaanstad en Provincie Noord-Holland.
- 2495 Er is een regionale voorbereiding van de stuurgroep. De stukken die op tafel liggen, komen tot stand op basis van input van alle partijen.
- De gedeputeerde constateert dat de naamgeving van de notitie geen correcte weergave is van de feiten. De notitie verwoordt niet het voorgenomen besluit van het college van Gedeputeerde Staten, maar een advies en ligt ter advisering voor aan de stuurgroep. De gedeputeerde laat de keuze voor de woorden voor rekening komen van de gemeente Heemskerk.
- 2500 De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) hoort graag of besluitvorming nog voor de zomer zal plaatsvinden.
- 2505 Gedeputeerde **Post** herhaalt dat gestreefd wordt om zo snel mogelijk tot besluitvorming over te gaan. Wat in brief staat, komt echt voor rekening van de gemeente. Provinciale Staten horen het zo spoedig mogelijk.
- 2510 De heer **Tijssens** (D66) vindt het belangrijk dat de leden van Gedeputeerde Staten bij deze vergadering aanwezig blijven om eventuele vragen te beantwoorden. De commissie is dan tevens in de gelegenheid om het college wat mee te geven.
- De **voorzitter** licht toe dat dit een discussie is van de commissie onderling. De gedeputeerden zijn uitgenodigd. De voorzitter begrijpt van hen dat zij aanwezig zullen blijven.
- 2515 De heer **Papineau Salm** (PvdA) constateert dat nu de fase is bereikt met veel documenten. Spreker spreekt waardering uit voor de aangeleverde documenten en informatie. Er is zeer veel discussie over de varianten. De PvdA is verbaasd dat de stuurgroep in zijn rapportage niet praat niet over effecten op landschap en de Stelling van Amsterdam, maar wel over geld.
- 2520 De varianten hebben: enorme gevolgen. Uit de MER blijkt dat het landschap wordt aangetast. Beschermd diersoorten worden bedreigd en ook voor de landbouw zijn er ernstige gevolgen. In twee varianten wordt het werelderfgoed aangetast. Dat is een heikel punt voor de PvdA. Nieuw is de discussie over de Golfbaanvariant. Hoe zit het nu precies? Is er een oplossing voor de leefbaarheid van de Broekpolder? Het mag nooit de bedoeling zijn dat het probleem wordt verplaatst naar de Broekpolder. De PvdA acht de tijd niet rijp om een keuze te maken uit de varianten. Zij leveren alleen
- 2525 maar nadelige effecten op voor de omgeving en voor de mensen. Gedeputeerde Staten worden gevraagd met een oplossing te komen voor de problemen, die spelen.
- Bij interruptie vraagt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) of het advies van de PvdA is om nieuwe varianten te onderzoeken.

2530

De heer **Papineau Salm** (PvdA) zegt dat er geen nieuwe varianten onderzocht hoeven te worden. Wellicht kunnen aanvullende maatregelen worden getroffen. Laat Gedeputeerde Staten met een oplossing komen.

2535

Bij interruptie hoopt de heer **Hoogervorst** (SP) dat dit niet betekent dat plannen op een andere manier onderzocht moeten worden, zodat er andere cijfers naar voren komen, waardoor de PvdA wel met deze varianten kan meegaan.

2540

De heer **Papineau Salm** (PvdA) heeft dat niet gezegd. Hij vraagt om een mogelijke oplossing.

Mevrouw **Kaamer van Hoegge** (VVD) zegt dat de VVD het standpunt van Gedeputeerde Staten afwacht. Dan zal de VVD verder kijken.

2545

De heer **Van Berkum** (GroenLinks) is gesterkt in zijn stellingname op dit dossier door wat er nu voorligt en alle inspraak. Hij sprak eerder zijn zorg uit over de leefbaarheid met name in IJmond en Zaanstad. Er is sprake van een verkeersaanzuigende werking en effect op Stelling van Amsterdam. De brief van ICOMOS sterkt hem in zijn zorgen. De provincie moet op zoek naar een reële oplossing voor het probleem dat nu voorligt. De leefbaarheid van de inwoners van Krommenie en Assendelft is een serieus probleem. De variant die nu voorligt, hoort niet bij de oplossing voor de problematiek.

2550

De variant hoort bij doorstroming. Dat lost het probleem niet op. Dit is een kwestie van asfalt aanleggen omdat een doorstroomweg wenselijk wordt geacht. Dit hoort niet bij de vraagstelling die voorligt. De heer Van Berkum hoopt dat de Staten stoppen met deze route en dat hard wordt gewerkt aan alternatieven voor de inwoners van Krommenie en Assendelft, die niet het probleem verlegt en die niet uniek gebied blijvend vernietigt.

2555

GroenLinks ziet weinig ambitie aan de kant van de VVD.

2560

De heer **Tijssens** (D66) zegt dat het uitgangspunt voor D66 is dat er een robuuste verbindingsweg tussen de A9 en A8 wordt gerealiseerd, waarmee economie, leefbaarheid en bereikbaarheid van de regio verbeteren, zonder de waarde van de Stelling van Amsterdam uit het oog te verliezen. Naast verkeerskundige moet ook rekening worden gehouden met maatschappelijke, financiële en economisch effecten. Een deel van de uitspraak van de heer Tijssens is een citaat uit het coalitieakkoord. Beide gestrekte varianten scoren slecht op landschap en natuur. De Nul-plusvariant scoort slecht op ruimte, kwaliteit en vervoerswaarde. De beoordeling van D66 is dat op basis van het MER-onderzoek de gestrekte varianten niet haalbaar zijn en de Nul-plusvariant geen verantwoordelijke investering is. Het doet de heer Tijssens pijn dit vast te moeten stellen. Op dit moment heeft D66 geen zicht op een weg. Zonder een vraag te stellen aan het college over een oplossing, kijkt D66 wel naar het college met de vraag hoe het nu verder moet.

2565

2570

De heer **Hoogervorst** (SP) geeft aan dat voor de SP deze weg een onzalig project is. Het doet hem deugd dat alle argumenten boven tafel komen die deze stelling onderbouwen. Het ICOMOS rapport is schokkend. De provincie mag dit advies niet naast zich neerleggen. De SP wil geschetste problematiek op een andere manier oplossen. Er moet veel meer aandacht komen voor railverbindingen.

2575

De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) vraagt of de coalitie geen spijt heeft dat zij niet akkoord is gegaan met het toevoegen van een extra variant en dat alleen deze drie varianten zijn onderzocht.

2580

De heer **Tijssens** (D66) merkt op dat het D66 was die met nadruk mede heeft gevraagd om een variant toe te voegen. De gedeputeerde heeft dat voorstel meegenomen en dat is helaas gesneuveld in de stuurgroep.

2585

De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) verwijst op het daarna gevoerde debat in Provinciale Staten. D66 heeft ervoor gekozen om niet aan te dringen op het toevoegen van een extra variant voor het MER-onderzoek.

2590

Bij interruptie constateert de heer **Den Uyl** (PvdA) dat de heer Klein zich schuldig maakt aan geschiedvervalsing. Provinciale Staten hebben moeten vaststellen dat de gedeputeerde haar best had gedaan, maar dat er in de stuurgroep geen draagvlak was voor een vierde variant.

De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) heeft niet gesuggereerd dat de coalitie tegen de tweede Nul-plusvariant heeft gestemd. In het interpellatiedebat drong de heer Klein erop aan om variant 7

alsnog op te nemen. De coalitie is daarmee niet akkoord gegaan. D66 wilde de uitkomst van de MER afwachten.

2595 Bij interruptie constateert de heer **Tijssens** (D66) dat de heer Klein refereert aan een debat waaruit wordt geciteerd in de aanbiedingsbrief. Uit het debat heeft de griffie laten optekenen in de richting van D66 dat het belangrijk is om de MER-informatie te krijgen. Het moment van de stuurgroep was al achter de rug. De stuurgroep had besloten door te gaan met het afdoen van de MER. De heer
2600 Tijssens heeft toen gezegd dat dit als een voldongen feit moest worden geaccepteerd en stelde voor om zo snel mogelijk te debatteren, in plaats van een achterhoedegevecht te spelen, waardoor er pas in september over de MER gesproken had kunnen worden.

2605 Bij interruptie verwijst de heer **Van Berkum** (GL) naar de door de oppositie ingediende motie. De voltallige coalitie stemde tegen deze motie.

De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) zegt dat het, op basis van de analyse, voor ChristenUnie-SGP duidelijk was dat de gestrekte varianten grote effecten zouden hebben op de Stelling van Amsterdam. Toch zijn deze varianten in de MER opgenomen. Het was logisch dat een weg op palen door een dorp enorm duur zou zijn en veel overlast zou veroorzaken. Toch is die optie in de MER
2610 opgenomen. Nu staat op papier, wat iedereen al verwachtte: de opties zijn duur, de twee gestrekte varianten hebben een enorm effect op de Stelling van Amsterdam, de Golfbaanvariant heeft een negatief effect op de bewoners van Broekpolder.
Dit alles is reden om spijt te hebben dat we dit hebben laten gebeuren. Variant 7, die in de Plan-MER al heel goed scoorde en ook de voorkeur ICOMOS had, is niet opgenomen in de MER.
2615 Het is belangrijk om nu vooruit te kijken. Er zal extra onderzoek moeten worden gedaan. De varianten die nu voorliggen zijn geen realistische optie.

2620 Bij interruptie vraagt de heer **Zoon** (PvdD) of volgens de heer Klein de luchtkwaliteit zal verbeteren met een ringweg om Zaandelft.

De heer **Klein** (ChristenUnie-SGP) zegt dat deze vraag in de MER beantwoord had kunnen worden. Hij vindt het erg jammer dat variant 7 niet is meegenomen in de MER. Wat nodig is, is een verbinding die Krommenie ontlast, de Broekpolder niet extra belast en die de Stelling van Amsterdam spaart. Hij
2625 hoort graag van deze commissie hoe de juiste informatie boven tafel kan worden gekregen, zodat een goede keuze kan worden gemaakt, die aan de voornoemde voorwaarden voldoet.

De heer **Deen** (PVV) vertelt dat de PVV alle informatie en documenten goed heeft bestudeerd. Het gaat over een zeer complex en ingrijpend dossier, waarbij veel belastinggeld en veel impact op de regio om de hoek komen kijken. Elke variant heeft enorme impact op vele vlakken. Zijn nut en
2630 noodzaak groot genoeg om de enorme implicaties en kosten te rechtvaardigen. De PVV kan op dit moment nog geen voorkeur uitspreken. In Provinciale Staten, of anders, komt de PVV terug op de verschillende zaken.

2635 Bij interruptie vraagt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) hoe de PVV aankijkt tegen de mogelijke vernietiging van cultureel erfgoed.

De heer **Deen** (PVV) zegt dat de PVV de verschillende zaken en implicaties meeneemt in haar besluitvorming op een later tijdstip, ook de impact op de Stelling van Amsterdam.

2640 Mevrouw **De Meij** (50PLUS) sluit zich aan bij de woorden van de heer Klein. 50PLUS betreurt het dat de variant met de ondertunneling niet is meegenomen. De leefbaarheid in Krommenie en Assendelft moet absoluut worden verbeterd. De oplossingen die er liggen, dragen niet bij aan leefbaarheid. Het is nu het verplaatsen van het probleem. Er komt een grotere druk op NNN-gebied, de oplossing heeft
2645 gevolgen voor de landbouw. Het grootste probleem is de aantasting van cultuur historisch erfgoed, zoals de Stelling van Amsterdam. Voor 50PLUS zijn de drie onderzochte varianten geen acceptabele oplossing. Er moet wel wat gebeuren. Wellicht kan worden gekeken naar een andere variant, zoals variant 7, of dat ter plaatse mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen.

2650 De heer **Zoon** (PvdD) zegt dat vervuiling door asfalt aanleg eenvoudigweg wordt verplaatst. De verkeersaanzuigende werking zal toenemen. Qua luchtkwaliteit bieden de 3 scenario's geen verbetering, maar leveren ze soms zelfs een verslechtering van de luchtkwaliteit op. De uiteindelijke conclusie kan worden getrokken nu de rapporten beschikbaar zijn. Zoals door de PvdD voorspeld bieden de scenario's geen oplossing voor luchtkwaliteit en reistijd. De varianten leveren veel

- 2655 verontruste bewoners. Er moet worden gezocht naar een oplossing. De PvdD zou Gedeputeerde Staten willen adviseren om te kijken of er korte en middenlange termijnoplossingen zijn om de leefbaarheid in Krommenie en Assendelft te verbeteren. Volgens de PvdD moet die oplossing niet worden gezocht in asfalt. De PvdD zoekt graag mee.
- 2660 Bij interruptie vraagt de heer **Papineau Salm** (PvdA) hoe de PvdD de bereikbaarheid wil verbeteren.
- De heer **Zoon** (PvdD) kan allerlei dingen bedenken over bereikbaarheid. Er moet nauwkeurig worden nagedacht over welke opties er zijn. Nu worden in het wilde weg lukraak dingen geroepen. Het probleem moet niet worden opgelost met asfalt. De PvdD snapt dat er mogelijk onderdelen moeten worden opgelost door de aanleg van asfalt. Dit is een groot project met grote gevolgen ook de aantasting van EHS-gebied. Enerzijds wordt hard gewerkt aan de uitbreiding van de Ecologische Hoofdstructuur. Als dat gebeurt voor de zogenaamde economische groei, dan baart dat de heer Zoon wel zorgen.
- 2665 De heer **Heijnen** (CDA) vertelt dat het CDA hecht aan een oplossing voor de huidige problematiek. Hij hoorde insprekers met zorgen over verschillende varianten. Er moet echt iets gebeuren en bij voorkeur nog in deze Statenperiode. Er is nu sprake van een complexe situatie, waarbij een integrale afweging nodig is. Er is geen variant met alleen maar winnaars. Binnen de CDA-fractie, breder en ook in de regio zal het CDA die integrale afweging nog maken.
- 2670 Bij interruptie merkt de heer **Zoon** (PvdD) op dat hij hoorde dat het CDA deze Statenperiode nog met een oplossing wil komen. Echter, binnen 2 jaar kan geen groot asfaltproject worden uitgevoerd. Aan welke opties denkt het CDA?
- 2675 De heer **Heijnen** (CDA) zegt dat het CDA wil dat binnen 2 jaar een oplossing wordt aangedragen, die uiteindelijk de leefbaarheid in Krommenie verbetert. Dat de uitvoering van die oplossing langer duurt, vanwege bouwtechnische redenen, dat is evident.
- 2680 Bij interruptie vraagt de heer **Hoogervorst** (SP) of de kans aanwezig is dat het CDA tegen alle drie opties nee zal zeggen.
- 2685 De heer **Heijnen** (CDA) is niet direct geneigd om te zeggen dat het besluit, dat toen zorgvuldig is afgewogen en genomen, naast ons neer moet worden gelegd. Het gaat om de integrale afweging van de vraag of de fractie hiermee uit de voeten kan of dat er een variant bij moet. De heer Heijnen zou niet zomaar van deze varianten willen afstappen. Als uit de integrale afweging blijkt dat door een variant dermate ernstige overschrijdingen worden bereikt, dan bestaat de kans dat het CDA daarmee niet akkoord zal gaan.
- 2690 Bij interruptie vraagt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) waar voor het CDA de grens ligt. Is het in gevaar komen van de status van de Stelling van Amsterdam dan die grens?
- 2695 De heer **Heijnen** (CDA) antwoordt dat de status van de Stelling van Amsterdam één van de onderdelen is waarop het CDA een afweging maakt.
- 2700 Bij interruptie vraagt de heer **Van Berkum** (GroenLinks) of de kans aanwezig is dat het CDA kiest voor de weg boven de status van de Stelling van Amsterdam.
- De heer **Heijnen** (CDA) antwoordt dat het afhankelijk is van de impact van de Stelling. Hij ziet niet graag dat de Unesco-waardering eraf wordt gehaald. Het wordt een integrale afweging van deze zaak, maar ook van gezondheid en leefbaarheid.
- 2705 De **voorzitter** rondt de discussie af.
- 12. Sluiting vergadering**
- 2710 De **voorzitter** bedankt eenieder voor zijn of haar komst en inbreng en sluit de vergadering om 22;42 uur.